Mor.
91

or. 91

Beecher

[illegible]

Πρὸς

τὴν Ἀ. Μ. τὸν Βασιλέα Ὄθωνα ἁ

τῆς Ἑλλάδος,

ὡς ἔκφρασιν τοῦ σεβάσματός του,

ὁ ἔνθερμος Εὐχέτης,

Ἰωνᾶς Κίνγ.

τῇ ἁ Μαρτίου 1842.

ΠΕΡΙ ΑΚΡΑΣΙΑΣ.

ΠΕΡΙ ΥΨΟΥΣΙΥΣ

ΛΟΓΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΦΥΣΕΩΣ, ΤΩΝ ΑΦΟΡΜΩΝ, ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ, ΤΩΝ ΚΑΚΩΝ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΤΗΣ

ΑΚΡΑΣΙΑΣ.

ὑπὸ

ΛΥΜΑΝΟΥ ΒΗΧΕΡΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ,

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ παρὰ τῇ Καπνικαρέᾳ.

1841.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

ΛΟΓΟΣ Α΄.

ΠΕΡΙ ΓΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΦΟΡΜΩΝ ΤΗΣ ΑΚΡΑΣΙΑΣ.

Παροιμ. κγ΄. 29—35.

ΕΙΣ ποῖον εἶναι οὐαί; Εἰς ποῖον στεναγμοί; Εἰς ποῖον ἔριδες; Εἰς ποῖον ματαιολογίαι; Εἰς ποῖον κτυπήματα χωρὶς αἰτίαν; Εἰς ποῖον φλόγωσις ὀφθαλμῶν;

Εἰς ἐκείνους οἵτινες ἐγχρονίζουν εἰς τὸν οἶνον· εἰς ἐκείνους οἵτινες πηγαίνουν ἀνιχνεύοντες οἰνοποσίας.

Μὴ θεωρῇς τὸν οἶνον ὅτι εἶναι κόκκινος, ὅτι δίδει τὸ χρῶμά του εἰς τὸ ποτήριον, ὅτι καταβαίνει εὐαρέστως.

Εἰς τὸ τέλος του δάκνει ὡς ὄφις, καὶ κεντᾷ ὡς βασιλίσκος.

Οἱ ὀφθαλμοί σου θέλουν κυττάξει ἀλλοτρίας γυναῖκας, καὶ ἡ καρδία σου θέλει λαλήσει αἰσχρά.

Ναὶ, θέλεις εἶσθαι ὡς κοιμώμενος εἰς τὸ μέσον τῆς θαλάσσης, καὶ ὡς κοιτόμενος ἐπάνω εἰς κορυφὴν καταρτίου.

Μὲ ἐκτυποῦσαν, (θέλεις εἰπεῖ,) καὶ δὲν ἐπόνεσα· μὲ ἔδειραν καὶ δὲν τὸ ἠσθάνθην· πότε θέλω σηκωθῆ, διὰ νὰ ὑπάγω νὰ τὸν ζητήσω πάλιν;

Αὕτη εἶναι φλογερὰ διαγραφὴ τοῦ ἁμαρτήματος τῆς ἀκρασίας. Μόνη δὲ ἡ θεόπνευστος γραφὶς ἐδύνατο νὰ ἐγγράψῃ ἐπὶ τοῦ πίνακος τοσούτους καὶ τοιούτους ζωηροὺς χαρακτῆρας τοῦ περιπεπλεγμένου τούτου κακοῦ, ἐντὸς τόσον μικροῦ διαστήματος· ἐνδεικνύει δὲ τὰς ἐξ αὐτοῦ προερχομένας συμφορὰς, καὶ θλίψεις, καὶ ἔριδας, καὶ ματαιολογίας, καὶ κτυπήματα, καὶ φλόγωσιν τῶν ὀφθαλμῶν· τὰς μειδιώσας αὐτοῦ ἀπάτας εἰς τὴν ἀρχὴν, καὶ τὰ δρακοντώδη δήγματα εἰς τὸ τέλος· τὴν ἄπορον κατάστασιν τῶν θυμάτων αὐτοῦ, ὁμοιαζόντων μὲ ἄνθρωπον ἐῤῥιμμένον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ ὀλέθρου των, ὅμοιον μὲ τὸν ὁποῖον κινδυνεύει ὁ κοιμώμενος ἐπάνω εἰς κορυφὴν καταρτίου· τοὺς ματαίους θρήνους τοῦ αἰχμαλώτου καὶ τὴν ἀποστέρησιν πάσης ἐλπίδος καὶ προσπαθείας. « Μὲ ἐκτυποῦσαν, καὶ δὲν ἐπόνεσα· μὲ ἔδειραν καὶ δὲν ἠσθάνθην· πότε θέλω σηκωθῆ, διὰ νὰ ὑπάγω νὰ τὸν ζητήσω πάλιν; » πάλιν νὰ κτυπηθῶ καὶ νὰ δαρθῶ· πάλιν νὰ ῥιφθῶ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ νὰ κοιμηθῶ ἐπάνω εἰς κορυφὴν καταρτίου.

Οὐδὲν ἄλλο ἁμάρτημα ἔχει ὀλιγωτέρας δικαιολογίας παρὰ τὴν ἀκρασίαν· τοῦ κόσμου ὅλου ἡ ψῆφος εἶναι κατ' αὐτοῦ· καὶ ὅμως περὶ οὐδενὸς ἄλλου πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι τοσοῦτον βαθεῖαν ἄγνοιαν, ὅσον περὶ τοῦ ἁμαρτήματος τούτου, ἂν καὶ ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ ἦναι σαφέστερος παρὰ παντὸς ἄλλου, καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ πρόοδος δεικνύεται ὑπὸ τοσούτων τεκμηρίων. Ὅλοι κατακρίνουσι τὴν μέθην· καὶ ὅμως οὐδὲ εἷς τῶν μυρίων οἵτινες ἐμπίπτουσιν εἰς αὐτὴν, φαντάζεται περὶ κινδύνου ὅταν ἐμβαίνῃ εἰς τὴν πρὸς αὐτὴν ἄγουσαν ὁδόν.

Ὁ μὲν στρατιώτης, πλησιάζων πρὸς τὸ φονικὸν ῥῆγμα τοῦ ἐχθρικοῦ τείχους, καὶ βλέπων τὰ προηγούμενα τάγματα ἀλληλοδιαδόχως καταστρεφόμενα, διστάζει ἐνίοτε, καὶ ὀπισθοδρομεῖ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς θανάτου· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι θεωροῦσι μὲν ἐπὶ τῶν ἄλλων τ' ἀποτελέσματα τοῦ βαδίζειν εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ὁδὸν, βλέπουσιν αὐτοὺς ἀρχίζοντας, καὶ προχωροῦντας, καὶ τελευτῶντας εἰς βεβαίαν ἀκρασίαν, καὶ ὅμως ἀτρόμητοι καὶ ἀμέριμνοι ῥίπτονται εἰς τὸν αὐτὸν ὄλεθρον.

Ἡ ἀμεριμνησία αὕτη πηγάζει ἐν μέρει ἐκ τῆς ἀορίστου φύσεως τοῦ προκειμένου ἁμαρτήματος κατὰ τὰ πρῶτά του στάδια, καὶ ἐκ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀγνοίας περὶ τῶν πειραματικῶν, οὕτως εἰπεῖν,

ἐνδείξεων τῆς προσεγγίσεώς του. Ἡ μὲν κλοπὴ καὶ τὸ ψεῦδος εἶναι πράξεις ὡρισμέναι· ἡ δὲ ἀκρασία εἶναι ἐσωτερική τις πάθησις· καὶ αἱ μὲν ἐνδείξεις δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσι πολὺν καιρὸν καὶ νὰ πολυπλασιάζωνται, ὁ δὲ πάσχων αὐτὴν νὰ μὴν αἰσθάνεται ὅτι αὗται εἶναι τὰ τεκμήρια τῆς ἀκρασίας. Οἱ ἄνθρωποι, ὄχι σπανίως, ἀποκαθίστανται ἀδιόρθωτοι κατὰ τὰς ἕξεις, χωρὶς νὰ ὑποπτεύσωσι κίνδυνον. Ὅθεν οὐδὲν ἄλλο φαίνεται νὰ ἦναι τοσαύτης σπουδῆς ἄξιον, ὅσον ἡ διαγραφὴ τῆς πλατείας ταύτης ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν βαδίζουσι τοσοῦτον πλῆθος ὁδοιπόρων, ὥστε οἱ ἐγκρατεῖς, ἅμα ἴδωσιν αὐτὴν ἔμπροσθέν των, νὰ γνωρίσωσι τὸν κίνδυνόν των καὶ ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἀπ' αὐτήν.

Ὅσα μέλλω νὰ εἴπω περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐσχεδιάσθησαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν· ἀνεβλήθησαν δὲ ἐξ αἰτίας τῆς πασχούσης ὑγείας μου καὶ ὑπὸ κατεπειγουσῶν ἄλλων ἐργασιῶν. Δημοσιεύω δὲ ταῦτα σήμερον ἄνευ τινὸς προσωπικῆς ἢ τοπικῆς ἀναφορᾶς.

Ἡ ἀκρασία εἶναι τὸ ἐπικρατοῦν εἰς τὴν πατρίδα μας ἁμάρτημα, καὶ μετὰ τῆς ἀπείρου ἡμῶν εὐημερίας ἐπέρχεται ἐφ' ἡμᾶς ὡς κατακλυσμός. Ἐὰν δὲ μέλλῃ τι νὰ ψεύσῃ τὰς ἐλπίδας τοῦ κόσμου αἵτινες ἐξήρτηνται ἐκ τοῦ ἡμετέρου περὶ πολιτικῆς

ἐλευθερίας πειράματος, τοῦτο εἶναι ὁ πύρινος ἐκεῖνος ποταμὸς, ὁ διαῤῥέων τὴν ἡμετέραν χώραν, καὶ καταστρέφων τὸν ἀέρα τὸν ζωτικὸν, καὶ ἐξαπλόνων πανταχόθεν ἀτμοσφαῖραν θανάτου.

Εἰς τοῦτον καὶ εἰς τοὺς ἑπομένους λόγους ἔχω σκοπὸν νὰ ἐξετάσω τὴν φύσιν, τὰς ἀφορμὰς, τὰ σημεῖα, τὰ κακὰ, καὶ τὴν θεραπείαν τῆς ἀκρασίας. Εἰς τοῦτον τὸν λόγον θέλω ἐξετάσει *τὴν φύσιν καὶ τὰς ἀφορμὰς τῆς ἀκρασίας.*

Πολλοὶ νομίζουσιν ὅτι δὲν εἶναι ἀκρασία πᾶν ὅ,τι δὲν καταπαύει τὰς τακτικὰς ἐνεργείας τῶν νοερῶν δυνάμεων καὶ τῶν σωματικῶν ὀργάνων. Ὅσην καὶ ἂν καταναλίσκῃ τις ποσότητα πνευματωδῶν ποτῶν, ἂν μόνον δύναται νὰ ἦναι κύριος τῆς διανοίας, τῆς φωνῆς, καὶ τῶν σωματικῶν του μελῶν, ὁ τοιοῦτος δὲν νομίζεται ἀκρατής. Καὶ ὅμως πίνων ἐντὸς τούτων τῶν ὁρίων, δυνατὸν νὰ ἦναι ἀκρατὴς ὡς πρὸς τὴν παράφορον ἐπιθυμίαν, τὴν ἀναλισκομένην ποσότητα, τὴν ἐντεῦθεν προκύπτουσαν χρηματικὴν δαπάνην, τὸ παρὸν ἀποτέλεσμα ἐπὶ τῆς ὑγείας, τῶν παθῶν, καὶ τῆς ἠθικῆς εὐαισθησίας του, καὶ μάλιστα ὡς πρὸς τὰ τελικὰ καὶ ἀναπόφευκτα ἀποτελέσματα, τὴν σωματικὴν καὶ διανοητικὴν ἀδυναμίαν, ἢ κτηνώδη μέθην.

Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸ μὲν ἀνθρώπινον σῶμα τοιοῦ-

τον, ὥσε νὰ συντηρῆται διὰ τροφῆς καὶ ὕπνου· τὴν δὲ διάνοιαν τοιαύτην, ὥστε νὰ ἐνδυναμόνηται δι' ἀσκήσεως καὶ τῆς τακτικῆς ὑγιεινότητος τοῦ ἠθικοῦ συστήματος, καὶ τῆς εὐφροσύνου ἐπενεργείας τῆς ἠθικῆς κυβερνήσεως τοῦ Δημιουργοῦ. Καὶ ὅτις, διὰ νὰ συντηρήσῃ τὸ σῶμα, ἢ νὰ ἐνδυναμώσῃ τὴν διάνοιαν, ἢ νὰ φαιδρύνῃ τὴν καρδίαν, μεταχειρίζεται καθ' ἕξιν τὸν ἐρεθισμὸν τῶν πνευματωδῶν ποτῶν, παραβιάζει τοὺς νόμους τῆς ἑαυτοῦ φύσεως, φέρει εἰς ἀταξίαν τὸ ὅλον σύστημα, καὶ εἶναι ἀκρατὴς πολὺν καιρὸν πρὶν ὁ νοῦς ἀρχίσῃ νὰ παρανοῇ, ἢ ὁ μῦς νὰ ἐκλυθῇ.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πνευματωδῶν ποτῶν ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν μελῶν τοῦ σώματος εἶναι ἐκ τῶν τελευταίων τῆς ἀκρασίας ἀποτελεσμάτων, καὶ τὸ ἐλάχιστα καταστρεπτικὸν μέρος τοῦ ἁμαρτήματος τούτου. Ὁ ἠθικὸς ὄλεθρος ὁ εἰς τὴν ψυχὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργούμενος εἶναι ὁ παρέχων εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα γιγαντώδους ἁμαρτήματος. Ἐὰν ὅλοι ὅσοι εἶναι ἀκρατεῖς, ἐμεθύοντο μέχρις ἀναισθησίας, καὶ ἐδύναντο ἐξυπνοῦντες νὰ ἐγερθῶσιν ἀπὸ τὴν οἰνοφλυγίαν μὲ νοῦν καὶ καρδίαν ἀβλαβῆ, τοῦτο ἤθελεν ἀφαιρέσει ἀπὸ τὸ ἔγκλημα τὰ φοβερώτερα αὐτοῦ κακά· ἀλλ' ἐκ τῶν πολλῶν «Οὐαὶ» τὰς ὁποίας αἱ Ἱεραὶ Γραφαὶ καταγγέλλουσιν ἐναν-

τέον τῶν κακουργημάτων εἶναι μία καὶ αὕτη· «Οὐαὶ εἰς ἐκείνους οἵτινες εἶναι δυνατοὶ εἰς τὸ νὰ πίνωσιν οἶνον, καὶ ἰσχυροὶ εἰς τὸ νὰ σμίγωσι σίκερα.» (Ἡσ. έ. 22.) Οἱ τοιοῦτοι εἶναι ἀρχηγοὶ τῶν ταγμάτων τῆς ἀκρασίας, καὶ θέλουσι προπέμψει δύο γενεὰς νέων εἰς τὸν τάφον, πρὶν αὐτοὶ ὑπάγωσι νὰ κατακλιθῶσι πλησίον ἐκείνων. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τοὺς ἰσχυροκεφάλους ἐκείνους ἀνθρώπους, οἵτινες δύνανται νὰ κινῶσι τὴν γλῶσσαν ἐνῷ ὅλοι οἱ περὶ αὐτοὺς εἶναι ἄφωνοι, καὶ νὰ ἔχωσιν ἀνοικτὸν τὸν ὀφθαλμὸν ἐνῷ ὅλοι οἱ περὶ αὐτοὺς κοιμῶνται, καὶ δύνανται ν' ἀπέρχωνται περιπατοῦντες ἀπὸ τὴν σκηνὴν τῆς ἀκολασίας, ἐνῷ ὅλοι οἱ σύντροφοί των ἔχουσι χρείαν ὑποστηρίγματος ἢ περιμένουσι μέχρι τῆς ἀκολούθου πρωΐας.

Εἶναι πρᾶγμα ἀναμφισβητήτου βεβαιότητος, ὅτι ἡ καθ' ἕξιν πόσις τῶν πνευματωδῶν ποτῶν εἶναι χειροτέρα τῆς περιοδικῆς μέθης. Ὁ ἄθλιος Ἰνδὸς, ὅστις ἅπαξ τοῦ μηνὸς μεθύεται εἰς τοσοῦτον βαθμὸν, ὥςε δὲν μένει εἰς αὐτὸν, εἰμὴ μόνον ἡ ἀναπνοὴ, θέλει ὑπερζήσει χρόνους τὸν ἄνθρωπον ὅστις πίνει ὀλίγον καὶ συχνὰ, καὶ δὲν ὑποπτεύεται ἴσως ὡς ἀκρατής. Ἡ ἡμερούσιος χρῆσις τῶν πνευματωδῶν ποτῶν, χάριν εὐθυμίας ἢ σωματικῆς ἰσχύος, πρέπει νὰ λογίζηται ὡς ἀκρασία. Εἶναι

πιθανὸν ὅτι οὔτε ὑπῆρξεν, οὔτε θέλει ποτὲ ὑπάρξει ἄνθρωπος, ὅστις παρδεχόμενος εἰς τὸ σύστημά του πνευματώδη ποτὰ ἅπαξ τῆς ἡμέρας, δύναται νὰ ἰσχυροποιήσῃ τὴν κράσιν του κατὰ τῶν δηλητηρίων αὐτῶν ἀποτελεσμάτων, ἢ νὰ μεταχειρίζεται τοιαύτην διάκρισιν καὶ ἐγκράτειαν, ὥστε νὰ μὴν αὐξηθῇ ποτὲ ἡ ποσότης, καὶ νὰ μὴ προκύψῃ σωματικὴ ἀδυναμία καὶ νοητικὴ ἠλιθιότης, καὶ, εἰς πάμπολλα παραδείγματα, οἰνοφλυγία. Ἡ φύσις ἐνδέχεται ν' ἀναθέξῃ πολὺν καιρὸν ἐναντίον τῆς ὑποσκαφῆς ταύτης τῆς ἀνθρωπίνης κράσεως, τὴν ὁποίαν ἡ ἡμερούσιος οἰνοποσία ἐνεργεῖ· ἀλλὰ, ταχύτερον ἢ βραδύτερον, ὁ πολέμιος οὗτος τῆς ζωῆς θέλει ἐπαγάγει εἰς τὴν ἔφοδον τοιούτους ἐχθροὺς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου σχηματισθέντας, πρὸς τὴν δύναμιν τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἀδύνατοι καὶ οἱ δυνατοὶ θέλουσιν εἶσθαι ἐπίσης ἀνίκανοι ν' ἀντιταχθῶσι.

Πᾶσα περιοδικὴ εὐθυμία ὑπὸ τῶν μεθυστικῶν προξενουμένη ποτῶν, ἥτις ἐπιφέρει κουφόνοιαν, καὶ μωρολογίαν, καὶ θορυβώδη γέλωτα, εἶναι ἀκρασία εἴτε πρὸς τὰς ἐντολὰς ἀποβλέψωμεν ἐκείνας αἵτινες ἀπαιτοῦσι παρ' ἡμῶν νηφαλιότητα πνεύματος, εἴτε πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον τοιαύτη εὐθυμία καὶ κουφόνοια ἔχει ἐπὶ τῆς θρησκείας

τοῦ Χριστοῦ, ὅταν βλέπωμεν αὐτὰς εἰς τοὺς ἐπαγγελλομένους Χριστιανούς. Ἡ ἐκ τῆς ὑγείας προερχομένη ἱλαρότης, καὶ ἕξαψις τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ ἐργασία καὶ ἡ μετὰ τῶν φίλων συναναστροφὴ, εἶναι πᾶν ὅ,τι ἡ φύσις ἀπαιτεῖ, ἢ ὅ,τι ἡ ὑγεία ἢ ἡ καθαρότης συγχωρεῖ.

Ἡ χρῆσις πνευματωδῶν ποτῶν πρὸς ἐνδυνάμωσιν τῆς διανοίας ἢ χάριν εὐαρέστων παθήσεων εἶναι ὡσαύτως ἀκρασία. Εἶναι παραβίασις τῆς φύσεως τὸ ν'ἀποσπᾷ τις, ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν, ἐκεῖνα τὰ διανοήματα καὶ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα χωρίς τινος ἐρεθισμοῦ ἤθελον ἐκρέει μὲ ὀλιγωτέραν μὲν ὁρμὴν, ἀλλὰ κατὰ ῥοῦν ὁμαλώτερον καὶ ὑγιεινότερον. Καὶ ὁ νοῦς ἔχει ὅρια τῆς διανοητικῆς του ἐνεργείας, καὶ ἡ καρδία τῶν αἰσθημάτων της, καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα τῆς ὑγιεινῆς εὐπαθείας του· πᾶν ὅ,τι δὲ προαπολαύσῃς δι ἐρεθισμοῦ, ἀποκόπτεις μόνον τοσαύτην διανοητικὴν καὶ ζωτικὴν δύναμιν ἀπὸ τὸ τελευταῖον μέρος τῆς ζωῆς σου. Αὕτη ἡ ὑποκεκρυμμένη ἀκρασία τῆς ἡμεροσίου πνευματοποσίας εἶναι ἡ γεννῶσα στίφος σωματικῶν ἀδυναμιῶν καὶ νόσων· ἀνορεξία, ναυτίασις, ταραχὴ τῆς χολῆς, ἐμφράξεις τοῦ ὕπατος, ἴκτερος, ὕδρωψ, βράγχος τῆς φωνῆς, βὴξ, φθίσις, ῥευματισμοὶ, ἐπιληψία, ποδάγρα, κωλικόπονοι,

παραλυσία, ἀποπληξία, παραφροσύνη, οὗτοι εἶναι οἱ δορυφόροι τῆς ἀκρασίας ὑπὸ τὸ σχῆμα τῆς πνευματοποσίας, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους τὸ μισητὸν ὄνομα τῆς μέθης ἐνδέχεται ἴσως νὰ μὴν ἐφηρμόσθη ποτέ.

Πάμπολλοι ἄνθρωποι, οἵτινες δὲν νομίζονται μέθυσοι, προξενοῦσιν εἰς ἑαυτοὺς ἀσθενείας, καὶ συντέμνουσι τὰς ἡμέρας των διὰ τῆς ὑπ' αὐτῶν ὀνομαζομένης «φρονίμου χρήσεως τῶν καυστικῶν πνευμάτων.» Ὅθεν ἂς ἐγχαραχθῇ εἰς τὴν καρδίαν παντὸς ἀνθρώπου, ΟΤΙ Η ΗΜΕΡΟΥΣΙΟΣ ΧΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΥΣΤΙΚΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΘ' ΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ ΣΧΗΜΑ, Η ΚΑΘ' ΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ ΒΑΘΜΟΝ, ΕΙΝΑΙ ΑΚΡΑΣΙΑ. Τὰ ἀποτελέσματά της εἶναι βέβαια καὶ βαθέως βλαβερὰ, ἂν καὶ τὰ τελικά της ἐπακόλουθα ἐνδέχεται νὰ ἦναι βραδέα, καὶ νὰ μὴν ἀποδίδωνται ποτὲ εἰς τὴν ἀληθινήν των αἰτίαν. Αὕτη εἶναι πόλεμος ἐναντίον τῆς ἀνθρωπίνης κράσεως, ἐνεργούμενος ὑπὸ νομιζομένου συμμάχου, ὅστις ὅμως ποτὲ δὲν λείπει ἀπὸ τὸ νὰ ὑφαιρῇ πλειοτέραν ζωτικὴν δύναμιν παρ' ὅσην μεταδίδει. Καθὼς εἰς τὴν κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἐκροὴν τῶν ὑδάτων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ ῥῆγμα βαθμηδὸν πλατύνεται, ἕως ὅτου ἐκχέεται τέλος καὶ αὐτὴ ἡ ζωή. Ἐὰν ὅλα τὰ νοσήματα, ὅσα τελευτῶσιν εἰς θάνατον, ἐδύναντο νὰ

λαλήσωσιν ἐκ τοῦ τάφου, ἢ νὰ διηγηθῶσι τὴν πρώτην ἀρχήν των ἐκ τοῦ νεκρικοῦ κραββάτου, ἠθέλαμεν ἀκούσει τὰς πλέον φοβερὰς καὶ ἀπροσδοκήτους ἀληθείας. Πόσον εὐτυχὴς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις τοσοῦτον ἀποφεύγει καὶ αὐτὴν τὴν ὄψιν τοῦ κακοῦ, ὥςε νὰ μὴ συντέμῃ τὰς ἡμέρας του διὰ τῆς, ὡς ἐνδέχεται νὰ τὴν ὀνομάσῃ, φρονίμου χρήσεως τῶν καυστικῶν πνευμάτων.

Ἀλλὰ προσεγγίζομεν ἤδη εἰς ἐκείνην τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑποτίθεται γενικῶς ὅτι ὑπάρχει ἐγκληματικὴ τις ἀκρασία· ἐννοῶ δὲ τὴν κατάστασιν ἐκείνην, καθ' ἣν τὸ κράτος τοῦ λογικοῦ προσβάλλεται, καὶ ἀντ' αὐτοῦ κυβερνᾷ ἀσθένεια καὶ μωρία, κινοῦσαι εἰς φλυαρίαν ἢ κατηφῆ σιωπήν· ἐμπνέουσαι προπέτειαν, ἢ θυμὸν, ἢ ἀηδῆ εὐθυμίαν, καὶ μωρολογίαν· ἐκχέουσαι ὅρκους καὶ κατάρας, ἢ ἀνοίγουσαι τὴν ἀποθήκην τῶν ἰδίων καὶ τῶν ἀλλοτρίων μυστικῶν. Καὶ ὅμως ὅλα ταῦτα ἐνόμισάν τινες ὅτι δὲν εἶναι ἀποχρῶσα μαρτυρία ὥςε νὰ κατηγορῆται τις δικαίως ὡς ἀκρατὴς ἢ νὰ παιδεύηται ὡς τοιοῦτος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ γλῶσσα πρέπει νὰ τραυλίζῃ, καὶ ὁ ποῦς πρέπει νὰ προσκόπτῃ, πρὶν, ὥς τινες νομίζουσιν, οἱ τὴν εὐσέβειαν ἐπαγγελλόμενοι δυνηθῶσι νὰ καταδικασθῶσι διὰ τῆς ἀκρασίας τὸ ἔγκλημα.

Ἵνα γνωρισθῇ ὀρθῶς καὶ ἀκριβῶς τὸ ἔγκλημα τῆς ἀκρασίας, ἀπαιτεῖται ὄχι μόνον ὁρισμὸς, ἀλλὰ καὶ φιλοσοφικὴ ἀνάλυσις τῶν μηχανικῶν αὐτῆς ἀποτελεσμάτων ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου συστήματος.

Εἰς τοὺς θεωροῦντας μόνην τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν, οἱ θριάμβοι τῆς ἀκρασίας κατὰ τοῦ συνειδότος, καὶ τῆς εὐφυΐας, καὶ τῆς μαθήσεως, καὶ τοῦ χαρακτῆρος, καὶ τοῦ συμφέροντος, καὶ τῶν συγγενικῶν φιλοστοργιῶν, ἐφάνησαν ἄξιοι θαυμασμοῦ. Ἀλλ' ὁ θαυμασμὸς θέλει παύσει, ὅταν θεωρήσωμεν τὴν μανιώδη ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν αὕτη ἐξάπτει, καὶ τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει βασανιστικὴν χεῖρα ἐπὶ πᾶσαν ἶνα τοῦ σώματος καὶ δύναμιν τῆς ψυχῆς.

Ὁ στόμαχος εἶναι τὸ μέγα ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου δίδεται ταχυτέρα κυκλοφορία εἰς τὸ αἷμα, ἐλαστικότης εἰς τὰ ζωϊκὰ πνεύματα, εὐάρεστος ἢ δυσάρεστος παλμὸς εἰς τὰ νεῦρα, ζωηρότης εἰς τὴν διάνοιαν, καὶ ἁδρότης εἰς τὰς εὐφροσύνους παθήσεις τῆς ψυχῆς. Ἐνταῦθα εἶναι ἡ ἀργυρᾶ ἅλυσος τῆς ζωῆς, καὶ ἡ χρυσῆ ὑδρία εἰς τὴν πηγὴν, καὶ ὁ τροχὸς εἰς τὸ φρέαρ· καὶ καθ' ὅσον ταῦτα ἐκπληροῦσι τὰ καθήκοντά των, αἱ δυνάμεις τῶν μυῶνων καὶ τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας ἐνεργοῦσιν ἐν ἁρμονίᾳ, καὶ πληροῦσι τὸ σύστημα μὲ ζωηρό-

τητα καὶ εὐφροσύνην. Καθ' ὅσον ὅμως ἐξασθενοῦνται αἱ κεντρικαὶ αὗται δυνάμεις, ἡ ἰσχὺς μὲν τῆς διανοίας καὶ τοῦ σώματος ἀπομαραίνεται, ἀπαύδησις δὲ, καὶ δυσθυμία, καὶ μελαγχολία, καὶ στεναγμοὶ διαδέχονται τοὺς σφοδροὺς παλμοὺς τῆς ὑγείας, καὶ τὸ φῶς τῆς ζωῆς ἀποκαθίσταται ὡς σκότος.

Ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι ὁποιονδήποτε ἐρεθιστικὸν ἐμβάλλεται καθ' ὡρισμένας ὥρας εἰς τὸν στόμαχον, ὑψόνον τὸν μυώδη αὐτοῦ τόνον ὑπεράνω τοῦ σημείου εἰς τὸ ὁποῖον δύναται νὰ διατηρηθῇ διὰ τροφῆς καὶ ὕπνου, προξενεῖ, ὅταν παρέλθῃ, ἀδυναμίαν, χαύνωσιν τοῦ ὑπερταθέντος ὀργάνου ἀνάλογον πρὸς τὴν παρὰ φύσιν ἐρέθισίν του. Ἡ ζωηφόρος δύναμις τοῦ στομάχου πίπτει, κατὰ φυσικὸν λόγον, τοσοῦτον κατωτέρω τοῦ τόνου τῆς φαιδρότητος καὶ τῆς ὑγείας, ὅσον ἀνεγείρεται ἀλογίστως ὑπεράνω αὐτοῦ. Ἐὰν τὸ πείραμα ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις, προάγει τεχνητὸν τοῦ στομάχου τόνον, οὐσιώδη πρὸς εὐθυμίαν καὶ τῶν μυώνων ἰσχὺν, τὸν ὁποῖον ὅμως εἶναι παντάπασιν ὑπεράνω τῆς συντηρητικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως νὰ συντηρήσῃ· καὶ γεννᾷ τι κενὸν, τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ πληρώσῃ, εἰμὴ ἡ καταςρεπτικὴ δύναμις ἥτις καὶ τὸ προήγαγε· καὶ ὅταν πολυ-

χρόνιος χρῆσις καταστήσῃ μεγάλην τὴν διαφορὰν, τὴν μεταξὺ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ τεχνητοῦ τούτου τόνου, καὶ ἡ ἕξις μεταβάλῃ αὐτὸν εἰς δευτέραν φύσιν, ὁ ἄνθρωπος εἶναι μέθυσος, καὶ εἰς ἐννενήκοντα ἐννέα παραδείγματα μεταξὺ ἑκατὸν, εἶναι χαμένος ἄνευ θεραπείας ἐλπίδος· εἴτε τραυλίζει ἡ γλῶσσα, εἴτε μὴ, εἴτε προσκόπτουσιν οἱ πόδες αὐτοῦ, εἴτε μὴ, αὐτὸς θέλει ἀποθάνει ἀπὸ ἀκρασίαν. Ὅπως καὶ ἂν ὀνομασθῇ ἡ νόσος αὐτοῦ, αὕτη θέλει εἶσθαι μία ἐκ τοῦ λεγεῶνος ἐκείνου, ὅστις ἐνεδρεύει περὶ τὴν ὁδὸν τῆς ἀκρασίας, καὶ τὸν ὁποῖον ὁ ὑβριζόμενος οὐρανὸς μεταχειρίζεται ἵνα ἐκτελῇ τὴν ὀργήν του ἐπὶ τῶν παρανόμων.

Παρὰ πάσας δὲ τὰς ὁδοὺς τῆς γεέννης, εἰς τὰς ὁποίας βαδίζουσι τῶν παραφρονούντων θνητῶν οἱ πόδες, ἡ τῆς ἀκρασίας ὁδὸς εἶναι ἡ σκοτεινοτάτη καὶ τρομερωτάτη. Ἡ ἀπαίτησις τεχνητοῦ ἐρεθισμοῦ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλείψεων ὑγιεινῆς τροφῆς, ὁμοιάζει μὲ τὴν λύσσαν τῆς δίψης καὶ τὴν ἁρπακτικὴν ἐκείνην ὄρεξιν τῆς λιμοκτονίας. Αὕτη εἶναι ἀληθὴς λιμοκτονία· διότι ὁ τεχνητὸς ἐρεθισμὸς κατεστάθη τόσον ἀναγκαῖος ἤδη πρὸς ἰσχὺν καὶ εὐθυμίαν, ὅσον ἦτο ποτὲ ἡ ἁπλῆ τροφή· ἀλλ' ἡ φύσις, διδασκομένη ὑπὸ τῆς ἕξεως νὰ ζητῇ ὡς ἀναγκαῖον ὅ,τι ἄλλοτε δὲν ἐ-

χρειάζετο, ἀπαιτεῖ τώρα εὐαρέστησιν μὲ ἀπόφασιν ἀδυσώπητον ὡς τὴν τοῦ θανάτου, καὶ πρὸς πλείσους ἀνθρώπους ἐπίσης ἀκάθεκτον. Ἡ ἄρνησις εἶναι ζωντανὸς θάνατος. Ὁ στόμαχος, ἡ κεφαλὴ, ἡ καρδία, αἱ ἀρτηρίαι, αἱ φλέβες, καὶ πᾶς μῦς, καὶ πᾶν νεῦρον, αἰσθάνονται τὴν ἐκκένωσιν, καὶ τὴν ἀνήσυχον καὶ ἀνέκφραστον ἀθλιότητα, ἥτις ἀποσβένει τὸ φῶς τῆς ζωῆς, καὶ περικαλύπτει τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν μὲ σάκκον καὶ θρῆνον. Ὅλαι αὗται αἱ ποικιλίαι τῆς καταφθειρομένης φύσεως προσκαλοῦσι τὸν ταλαίπωρον ἄνθρωπον ὡς μὲ φωνὴν σάλπιγγος νὰ διασκορπίσῃ τὸ σκότος τοῦτο, καὶ νὰ ἐγείρῃ τὸν νοῦν τῆς ζωῆς, μεταχειριζόμενος ὡς ὄργανον αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπροξένησε τὰς συμφορὰς ταύτας, καὶ μετὰ στιγμιαίαν ἀνακούφισιν, θέλει πάλιν προξενήσει αὐτὰς μετὰ βαθυτέρων τρόμων καὶ μᾶλλον κατεπειγούσης ἀπαιτήσεως· διότι ἡ ἐπανάληψις κατασταίνει βαθύτερον ἑκάστοτε τὸ σκότος, καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως τὰ βάσανα ἀκαθεκτότερα καὶ ἀφορητότερα.

Ἐπὶ τέλους, τὸ εὐερέθιστον τῆς φύσεως ἐλαττοῦται, καὶ ἀπαιτοῦνται ἐρεθεσικὰ ἰσχυρότερα καὶ κατὰ ποσότητα μεγαλητέραν, εἰς ἀναζωπύρησιν τῶν βεβλαμμένων ἐνεργειῶν τῆς ζωῆς, ἕως ὅτου τέλος, παρελθούσης ὅλης τῆς σειρᾶς βραδυπόρου

φόνου, καὶ δεινοτέρου παρὰ τὰς δεινοπαθείας τῆς γεέννης, ἡ ἀργυρᾶ ἅλυσος παραλύεται, ἡ χρυσῆ ὑδρία συντρίβεται, ὁ τροχὸς εἰς τὸ φρέαρ σταματᾷ, καὶ τὸ μὲν χῶμα ἐπιστρέφει εἰς τὴν γῆν καθὼς ἦτο, τὸ δὲ πνεῦμα εἰς τὸν Θεὸν ὅστις ἔδωκεν αὐτό. (Ἐκ. ιϐ'. 6, 7.)

Αὗται ὅμως αἱ τῆς ζωϊκῆς φύσεως συμφοραὶ δὲν δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀγωνίας αἱ ὁποῖαι διασπαράττουσι τὴν ψυχήν. Εἶναι ἀθάνατον ὂν τὸ ὁποῖον ἁμαρτάνει, καὶ πάσχει· καὶ ἐνῶ ἡ ἐπίγειος οἰκία του καταλύεται, προσεγγίζει εἰς τὸ βῆμα τῆς κρίσεως, προγευόμενον ἀθλίαν αἰωνιότητα. Αἰσθάνεται τὴν αἰχμαλωσίαν του, καὶ μὲ ἀδημονίαν πνεύματος, ἀνασείει τὰς ἠχητικάς του ἁλύσους καὶ κράζει βοήθειαν. Τὸ συνειδὸς βροντᾷ, ὁ ἐνδόμυχος ἔλεγχος κεντᾷ καὶ ἐνῷ ἡ ἄβυσσος ἀνοίγεται ἔμπροσθέντου, παλινδρομεῖ, καὶ τρέμει, καὶ θρηνεῖ, καὶ προσεύχεται, καὶ ἀποφασίζει, καὶ ὑπόσχεται, καὶ σωφρονίζεται, καὶ « πάλιν ὅμως αὐτὸν ζητεῖ· » πάλιν δὲ ἀποφασίζει, καὶ θρηνεῖ, καὶ προσεύχεται, καὶ « πάλιν ὅμως αὐτὸν ζητεῖ ! » Ὁ ταλαίπωρος, παρέδωκεν ἑαυτὸν εἰς τὰς χεῖρας γίγαντος, ὅστις οὐδέποτε ἐλεεῖ, καὶ οὐδέποτε χαλαρόνει τὴν σιδηρᾶν χεῖρα. Δυνατὸν μὲν ν' ἀντιπαλαίῃ, ἀλλ' εἶναι εἰς τὰς ἁλύ-

σους. Δυνατὸν μὲν νὰ κράζῃ ἀπαλλαγὴν, ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἔρχεται, καὶ «χαμένος! χαμένος!» δύναται νὰ ἐπιγραφθῇ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς οἰκίας του.

Ἐν τούτοις οἱ παροξυσμοὶ οὗτοι τῆς ψυχορράγούσης ἠθικῆς αὐτοῦ φύσεως ἐλαττοῦνται, καὶ φοβερὰ ἀπάθεια, ὁ πρόδρομος τοῦ πνευματικοῦ θανάτου, προσέρχεται. Ἡ ἀπόφασίς του ἐκλείπει, καὶ μετ' αὐτῆς ἡ νοητική του ἐνέργεια, καὶ ἔντονος ἐπιχείρησις· ἐρεθισμὸς δὲ τῶν νεύρων καὶ δυσθυμία ἕπονται. Αἱ κοινωνικαὶ δὲ διαθέσεις χάνουσι τὴν ἁδρότητα καὶ τρυφερότητά των, καὶ τὸ συνειδὸς χάνει τὴν δύναμίν του, καὶ ἡ καρδία τὴν εὐαισθησίαν της, ἕως ὅτου πᾶν ὅ,τι ἄλλοτε ἦτον ἐράσμιον καὶ εὔφημον ἀπομακρύνεται καὶ ἀφίνει τὸν δυστυχῆ ἐγκαταλελειμμένον εἰς τὰς ὀρέξεις ἐφθαρμένου ζώου. Εἰς τὴν ἀξιοθρήνητον ταύτην κατάστασιν, ἡ ὑπόληψις ἀφανίζεται, αἱ ἐργασίαι προσκόπτουσι καὶ περιπλέκονται, καὶ οἱ πρὸς τὸ πίνειν πειρασμοὶ πολυπλασιάζονται καθόσον αὐξάνει ἡ πρὸς αὐτὸ κλίσις, καὶ ἐλαττοῦται τῆς ἀντιστάσεως ἡ δύναμις. Ἤδη δὲ βρυχᾶται ἡ δίνη, καὶ τὸ θύμα ἀγωνιζόμενον κτυπᾷ τὰ πύρινα κύματα μὲ ἀδυνατώτερον πάντοτε κτύπημα, καὶ μὲ νουθετητικὴν δέησιν, ἕως ὅτου ἡ ἀπελπισία ἐπαστράψῃ ἐπὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ μὲ βοὴν δια-

χωροῦνται νὰ συγκοινωνῶσι καὶ τὰ παιδία· τὰ τρυφερὰ τοῦ στομάχου των ὄργανα διαστρέφονται ἐνωρὶς, καὶ προδιαθέτονται εἰς ἕξεις ἀκρασίας. Οὐδεμία, πιστεύομεν, οἰκογένεια, ἥτις ἐσυνήθισε τὴν ἡμερούσιον χρῆσιν τῶν καυστικῶν πνευμάτων, ἔλειψε ποτὲ ἀπὸ τὸ νὰ σπείρῃ τὰ σπέρματα τῆς τρομερᾶς ἐκείνης νόσου, ἥτις ταχύτερον ἢ βραδύτερον, προήγαγε πλούσιον θέρος δυστυχιῶν. Τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συνοδεύεται μὲ τοσοῦτον πειρασμὸν καὶ συμφορὰν δὲν πρέπει νὰ συγχωρῆται νὰ εὑρίσκῃ χώραν μεταξὺ τῆς οἰκογενείας, ἐκτὸς μόνον ὡς ἰατρικόν· ἀλλὰ καὶ τότε ἀκόμη ἤθελεν εἶσθαι ἀσφαλέστερον νὰ εὑρίσκεται εἰς τὰ κιβώτια τοῦ φαρμακοπώλου, καὶ ἐκεῖθεν νὰ λαμβάνεται, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ἰατρικὸν, ὅταν τύχῃ νὰ διαταχθῇ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ.

Καυστικὰ ποτὰ προσφερόμενα φιλοφρονήσεως χάριν, γίνονται ὄχι σπανίως ἀφορμὴ ἀκρασίας. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ὁ πειρασμὸς εἶναι σταθερὸς σύνοικος τῆς οἰκογενείας. Τὰ σκεύη εἶναι παρόντα, καὶ αἱ πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἀφορμαὶ ὄχι σπάνιαι. Καὶ ὅτε δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς ξένος συμπότης, ἡ θέα τοῦ ποτοῦ, ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας, ἢ καὶ αὐτὴ ἡ ἀπαύδησις τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων, δύναται νὰ ἐνδείξῃ τὴν ὀρθότητα τῆς

«φρονίμου χρήσεως,» ἕως ὅτου ἡ φρόνιμος χρῆσις καταστα θῇ, διὰ τῆς ἐπαναλήψεως, καθ' ἕξιν χρῆσις, καὶ ἡ καθ' ἕξιν χρῆσις καταντήσῃ ἀδιόρθωτος ἀκρασία. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἀναμφιβόλως πολλοὶ πατέρες, καὶ μητέρες, καὶ υἱοὶ, καὶ θυγατέρες, ἠφανίσθησαν διαπαντός.

Καὶ ἐκ τῶν φίλων πρὸς τούτοις, ὅσοι γίνονται συγκοινωνοὶ τῆς οἰκιακῆς ταύτης φιλοφροσύνης, δὲν εἶναι μικρὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν παγιδευομένων· καὶ μάλιστα ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐξ αἰτίας τοῦ ἐπαγγέλματός των ἔχουσιν ἀφορμὴν νὰ ἐπισκέπτωνται οἰκογενείας πολλάκις, καὶ πολλὰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ νομίζωμεν ὡς ἔργον φιλοξενίας καὶ ὡς φιλίας τεκμήριον, τὸ νὰ προσκαλῶμεν τοὺς φίλους ἡμῶν νὰ πίνωσι, πρέπει νὰ λογιζώμεθα ὡς ἔργον κακοηθείας τὸ νὰ θέτωμεν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἐκείνους εἰς περιστάσεις τοιούτου μεγάλου πειρασμοῦ.

Ἡμέραι κοινῶν συναθροίσεων παρέχουσι παμπόλλας ἀφορμὰς ὑπερβολῶν, αἱ ὁποῖαι καταντῶσιν εἰς ἀκρασίαν. Τὰ μέσα καὶ οἱ πειρασμοὶ πολυπλασιάζονται ἀναφανδὸν, καὶ πλῆθος πολιτῶν ἐξέρχονται προπαρεσκευασμένοι καὶ ἀποφασισμένοι νὰ ἐνδώσωσιν εἰς τὸν πειρασμὸν, ἐνῷ παραδείγματα ἄλλων καὶ εὔθυμος διάθεσις ἀποκαταστα ίνουσι

βεβαίαν τὴν πλήρη ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποφάσεώς των. Ἀλλ' ὅταν ἅπαξ ἀποκτηθῇ ἡ ἕξις τοῦ πίνειν καὶ *φρονίμως*, ὡς θέλει ὀνομασθῆ, κατὰ πάσας τὰς ἡμέρας δημοσίων συναθροίσεων, αἱ ὁποῖαι συμπίπτουσιν ἐντὸς τοῦ ἔτους, θέλει γεννηθῆ ταχέως ἡ ἐπιθυμία τοῦ πίνειν καὶ κατ' ἄλλους καιροὺς, ἕως ὅτου ἀντὶ τῆς ὑγιεινῆς ὀρέξεως τῆς φύσεως, εἰσαχθῇ ἡ τεχνητὴ δίψα ἡ γεννωμένη ἐκ τῆς χρήσεως τῶν καυστικῶν ποτῶν.

Αἱ ἑσπεριναὶ συναναστροφαὶ, αἱ φαιδρυνόμεναι ἀπὸ τὴν θελξίφρονα φιάλην, ἐπροξένησαν ὄλεθρον εἰς μυριάδας ἀνθρώπων. Καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ τίποτε θορυβῶδες, καὶ τὰ πάντα φαίνωνται μόνον «χαρμονὴ τοῦ λογικοῦ, καὶ διάχυσις τῆς ψυχῆς,» τελευταῖον ὅμως δαγκάνει ὡς ὄφις καὶ κεντᾷ ὡς βασιλίσκος. Πολλοὶ δυσυχεῖς ἀνασείοντες τὰς ἀλύσους των ἀνεβόησαν εἰς τὴν ἀγωνίαν τοῦ πνεύματός των, «Ὤ! τὸ ἐπάρατον ἐκεῖνο καταγώγιον τοῦ κοινωνικοῦ ποτοῦ! ἐκεῖ ἐδέθησαν αἱ χεῖρές μου, καὶ οἱ πόδες μου ἐκεῖ ἐβάλθησαν εἰς τὰς ἀλύσους· ἐκεῖ ἐλεύθερος εἰσελθὼν ἀποκατεστάθην αἰχμάλωτος, ἐγκρατὴς εἰσελθὼν, ἀποκατεστάθην μέθυσος».

Εἰς τὴν αὐτὴν κλάσιν τῶν μεγάλων πειρασμῶν πρέπει νὰ καταταχθῶσι καὶ ὅλα τὰ συμπόσια ὅσα

γίνονται χάριν τοῦ πίνειν, συνοδευόμενα ἢ μὴ μετὰ χαρτοπαιγνίων, καὶ διαρκοῦντα πολλὰς ὥρας. Δὲν ὑπάρχει τι τὸ ὁποῖον φοβοῦνται τόσον ὀλίγον οἱ εὐθαρσεῖς νεανίαι, ὅσον τὴν εὐθυμίαν τοῦ πίνειν εἰς τοιαύτας περιστάσεις, οὐδὲ ἄλλο τι εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι τόσον ἀνίκανοι ν' ἀντέχωσιν, ὅσον εἰς τῆς δειλίας τὸ ὄνειδος ὅταν προσκαλῶνται εἰς τὸ πίνειν· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καὶ οὐδὲν ἄλλο εἶδος πειρασμοῦ τὸ ὁποῖον ἔῤῥιψε πλειοτέρους νέους μεγάλων ἐλπίδων εἰς ἀνίατον ἀπώλειαν. Ἡ σχέσις τοιούτων ἀρχῶν καὶ τοιούτου ὀλεθρίου τέλους εἶναι τοσοῦτον προφανὴς, καὶ ἡ πάντολμος καταφρόνησις τοῦ οὐρανοῦ τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε ὁ Θεὸς δικαίως δυσαρεστούμενος συνηθίζει ν' ἀφαιρῇ τὴν προστασίαν του καὶ νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸν ἁμαρτωλὸν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν βαδίζει.

Ὑγεία φιλάσθενος καὶ νοητικὴ ἀθυμία πρέπει νὰ ταχθῶτιν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀφορμῶν τῆς ἀκρασίας. Ὁ μαρασμὸς τῆς ζωτικότητος, καὶ ἡ ἀδυναμία τῶν μυώνων, καὶ τοὺ νοὸς ἡ κατήφεια, ἀνακουφίζονται πρὸς καιρὸν διὰ τῆς χρήσεως τῶν ἐρεθιστικῶν. Ἀλλὰ τῆς στιγμιαίας ταύτης ἀνακουφίσεως ἡ αἰτία ἐπαναλαμβάνεται, ἕως ὅτου σχηματίζεται ἡ ἕξις τῆς ὑπερβολικῆς πνευματοποσίας καὶ ἀποκαθίσταται ἀκάθεκτος.

Ἰατρικαὶ παραγγελίαι συνέτειναν ἀναμφιβόλως, εἰς αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀκρατῶν. Καυστικὰ πνεύματα, διδόμενα ὑπὸ τὸ σχῆμα ἐνδυναμωτικῶν τοῦ στομάχου φαρμάκων, ἢ μεμιγμένα μὲ ἄλλο ἰατρικὸν, εἰσήγαγον τὸν λυμεῶνα· καὶ ἐνῷ ὁ ἀσθενῶν ἐζήτει ὑγείαν παρὰ τοῦ ἰατροῦ, οὗτος ἐχορήγει εἰς αὐτὸν ἀδυναμίαν καὶ θάνατον.

Ἡ ἀποστάλαξις καυστικῶν πνευμάτων δὲν λείπει ἀπὸ τὸ νὰ ἐγείρῃ περὶ τὸ ἐργοστάσιον γενεὰν μεθύσων. Ἡ εὐθηνία τοῦ πράγματος, καὶ ἡ εὐκολία μὲ τὴν ὁποίαν οἰκογένειαι δύνανται νὰ πορίζωνται μεγάλην ποσότητα ὡς προϊὸν τῆς ἰδίας των ἐργασίας, συντείνουσιν εἰς συχνὴν πνευματοποσίαν, καὶ εἰς διάδοσιν τῆς ἀκρασίας.

Ἡ πώλησις καυστικῶν πνευμάτων μετὰ ἢ ἄνευ ἀδείας, εἶναι τρομερὸν κακόν. Εἰς τὰ τοιαῦτα πνευματοπωλεῖα κατατρίβουσι τὴν ἡμέραν δι' ὀλίγα ποτήρια ῥακῆς ἢ ἄλλου πνεύματος ὅσοι δὲν μετέρχονται οὐδὲν ὡρισμένον ἐπιτήδευμα· ἐνταῦθα ὅσοι ἐτελείωσαν τὰς ἐργασίας τῆς ἡμέρας συνέρχωνται διὰ νὰ περάσωσι μίαν ὥραν μὲ ἄνεσιν· οὐδεὶς ἀρκεῖται νὰ ἦναι θεατὴς ἁπλοῦς· ὅλοι πίνουσι, καὶ οὐδεὶς πίνει διὰ πολὺν καιρὸν μετὰ μετριότητος. Ἐνταῦθα πρὸς τούτοις τὰ παιδία τῆς γειτονίας δελεαζόμενα συνέρχονται διὰ νὰ συμ-

πίωσι, καὶ νὰ ἐπιδείξωσι καρτεροψυχίαν καὶ πρόωρον ἀνδρικότητα. Καὶ ἐνταῦθα ἡ σιδηρᾶ χεὶρ τοῦ θηρίου ἁρπάζει αὐτὰ, καθ' ὃν καιρὸν ἔπρεπε νὰ μὴν εὑρίσκωνται μακρὰν τοῦ μητρικοῦ ὄμματος.

Ἡ συνεχὴς ἕξις τοῦ ἐμπορεύεσθαι καυστικὰ πνεύματα κατὰ διάφορα εἴδη καὶ συμμίξεις, φέρει καὶ αὕτη εἰς συχνὴν γεῦσιν, καὶ ἡ γεῦσις εἰς πόσιν, καὶ ἡ πόσις εἰς ἕξιν, καὶ ἡ ἕξις εἰς τὴν μέθην.

Ἡ καταφυγὴ εἰς καυστικὰ πνεύματα πρὸς ἀνακούφησιν μεριμνῶν καὶ δυστυχιῶν καταντᾷ πολλάκις εἰς ἕξεις σερεᾶς ἀκρασίας. Στέρησις φίλων, περιπλοκαὶ τῶν ἐργασιῶν, ἢ τῆς περιουσίας ζημίαι προξενοῦσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πολλοὺς περισπασμοὺς καὶ πολλὴν θλίψιν· ἀντὶ δὲ νὰ παραδίδωσι τὰς φροντίδας των εἰς τὸν Κύριον, καταφεύγουσιν εἰς τὸ ἱλαρυντικὸν ποτόν· ἀλλὰ πρὶν παύσῃ ἡ ἀφορμὴ τούτου, τὸ ἰατρικὸν αὐτὸ ἀποκαθίσταται συμφορὰ δεινοτέρα παρὰ τὴν νόσον. Πρότερον μὲν αἱ θλίψεις ἦσαν προσωριναί· τώρα δὲ, ἐπολυπλασιάσθησαν καὶ κατεστάθησαν αἰώνιαι.

Ἡ χρῆσις καυστικῶν πνευμάτων εἰς ἐνίσχυσιν τῆς διανοίας, ἢ ἀνάῤῥωσιν τῶν σωματικῶν δυνάμεων, αἵτινες ἐξησθένησαν ἀπὸ βαρεῖαν μελέτην, εἶναι πείραμα πολλάκις ὀλέθριον. Ἄνδρες ῥωμαλέοι

κατεβλήθησαν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ μὴν ἀνεγερθῶσι μηδέποτε. Ἡ ἐπεταχυνθεῖσα κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἐνισχύει μὲν πρὸς καιρὸν τὴν διάνοιαν καὶ ἀναῤῥωννύει τὰς ἐξασθενησάσας δυνάμεις τοῦ σώματος· ἀλλ' ἀντὶ τῆς μεταδιδομένης ταύτης ἐπεισάκτου ἐνεργείας, ἐξαντλεῖ τὴν φυσικὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς, καὶ ἐπιφέρει τὴν ἀθυμίαν ἐκείνην τῆς καρδίας καὶ μαλθακότητα τῶν ζωτικῶν πνευμάτων, αἵτινες ἀκαταπαύστως κραυγάζουσι, « Δὸς, δὸς, » καὶ οὐδέποτε, εἰμὴ εἰς τὴν τελευταίαν ἀναπνοὴν, λέγουσιν, « Ἀρκεῖ. »

Ἡ χρῆσις τῶν καυστικῶν πνευμάτων ὡς θυμοθητικῶν δῆθεν εἰς τὴν ἐργασίαν εἶναι μία τῶν ὀλεθριωτάτων αἰτιῶν τῆς ἀκρασίας, ὡς συνηθεστάτη καὶ ὀλίγιστα εἰς ὑποψίας ὑποκειμένη. Θέλουσι τινὲς νὰ δικαιολογῶσιν αὐτὴν ὡς ἀθῶαν, ἰσχυρίζονται μάλιστα ὅτι εἶναι ἀναγκαία. Ἀλλ' οὐδεμία ἀλήθεια εἶναι τοσοῦτον ἐντελῶς ἀποδεδειγμένη ὑπὸ τῆς πείρας, ὅσον τοῦτο, ὅτι αὕτη εἶναι παντάπασιν ἀνωφελὴς, καὶ ἐπὶ τέλους βλαβερὰ, ἐκτὸς ὅλων τῶν φοβερῶν ἐκείνων δεινῶν τῆς καθ' ἕξιν ἀκρασίας, τὰ ὁποῖα τοσάκις ἐπιφέρει. *Δὲν ὑπάρχει θρεπτικότης εἰς καυστικὸν πνεῦμα. Πᾶν ὅ,τι προξενεῖ εἶναι μόνον*

συγχέντρωσις τῆς ἰσχύος τοῦ ἀνθρωπίνου συστήματος πρὸς καιρὸν, ὑπεράνω τῆς ἱκανότητος αὐτοῦ πρὸς τακτικὴν ἐνέργειαν. Ὁ πίνων τὰ καυστικὰ ποτὰ δανείζεται τρόπον τινὰ ἰσχὺν προσωρινὴν, τὴν ὁποίαν θέλει χρειασθῆ εἰς τὸ μέλλον, χωρὶς τινος προμηθείας περὶ ἀποδόσεως, καὶ μὲ βεβαιότητα ὅτι ἐν τέλει θέλει ὑποπέσει εἰς χρεωκοπίαν.

Οἱ πρῶτοι οἵτινες κατῴκησαν εἰς τὴν Νέαν Ἀγγλίαν ὑπέμειναν πολλὰς κακοπαθείας, καὶ ἐξετέλεσαν περισσοτέρας ἐργασίας, καὶ διέζησαν μὲ περισσοτέραν ὑγείαν καὶ εὐρωστίαν, παρ' ὅ,τι πρατηρεῖται σήμερον εἰς τὴν ἐργατικὴν τάξιν τῆς κοινωνίας. Κατώρθωσαν δὲ πάντα ταῦτα χωρὶς τῆς χρήσεως καυστικῶν πνευμάτων.

Ἂς συνεργασθῶσιν ὁμοῦ δι' ὅλου τοῦ θέρους δύο ἄνθρωποι τῆς αὐτῆς ἡλικίας καὶ εὐρωστίας, ὁ μὲν μεταχειριζόμενος τὴν βοήθειαν τῶν καυστικῶν πνευμάτων, ὁ δὲ ὄχι· καὶ θέλομεν ἰδεῖ τὸν μὲν τελευταῖον τελειώσαντα τὸ ἔργον του μὲ τὰς δυνάμεις του ἀβλαβεῖς, τὸν δὲ ἕτερον παραθετικῶς ἐξησθενημένον. Πλοῖα ταξειδεύοντα, ὡς τινες συνηθίζουσι σήμερον, χωρὶς τῆς ἐκτικῆς χρήσεως καυστικῶν ποτῶν, καὶ χειροτεχνικὰ καταστήματα διοικούμενα χωρὶς τῶν τοιούτων βοηθημάτων,

ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκτεταμέναι γεωργικαὶ ἐργασίαι, πάντα ταῦτα προβαίνουσι μὲ καλλιτέραν φιλεργίαν, πλειοτέραν εἰρήνην, πλειοτέραν ὑγείαν, καὶ πλειότερον κέρδος καὶ τῶν κεφαλαιούχων καὶ τῶν ἐργατῶν. Οἱ ἐργαζόμενοι εἶναι εὔθυμοι καὶ εὔρωστοι, φιλόφρονες καὶ φιλόπονοι· καὶ αἱ οἰκογένειαί των ζῶσι μὲ καλὴν οἰκονομίαν, καὶ τρέφονται, καὶ ἐνδύονται, καὶ ἐκπαιδεύονται καλῶς· ἀντὶ δὲ στενοχωρίας, καὶ ἐνδείας, καὶ ἀποτυχίας, καὶ ἔριδος αὐτοὶ τέρπονται μὲ πλήρη ἔκχυσιν φιλοφρόνων καὶ κοινωνικῶν διαθέσεων, καὶ πολλάκις διὰ τῆς στηριζούσης δυνάμεως τῆς θρησκείας. Ἀλλ' ὅπου μεταχειρίζονται τὸ καυστικὸν ποτὸν ὡς καθημερινὸν βοηθὸν εἰς τὴν ἐργασίαν, πίνουσιν αὐτὸ συνήθως εἰς ὡρισμένας ὥρας· ἡ ἕξις δημιουργεῖ ταχέως κενόν τι εἰς τὸν στόμαχον, τὸ ὁποῖον ἐν τέλει σημαίνει τὴν ὥραν τῆς ἡμέρας τοσοῦτον ἀκριβῶς ὅσον καὶ τὸ ὡρολόγιον. Πρὸς τούτοις δὲ λαμβανόμενον πολλάκις καὶ εἰς ἄλλας ὥρας, θέλει ἐπιταχύνει τὸν ὅλεθρον τοῦ ὑγιεροῦ τῆς φύσεως τόνου, θέλει γεννήσει ἐπείσακτον ἀδυναμίαν, καὶ τὴν ἀνάγκην ἐπεισάκτου ἐρεθισμοῦ πρὸς ἀπαλλαγὴν αὐτῆς· καὶ ἀφοῦ καταναλωθῇ τοσαύτη ποσότης ὅσην δύναται νὰ συγχωρήσῃ ἡ οἰκονομία τοῦ ἐργολάβου, τὴν αὐξανομένην ἀπαίτησιν θέλει ἐκπλη-

ρόνει ἡ πρωϊνὴ καὶ ἡ ἑσπερινὴ πόσις, ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἐργασίας· ἕως ὅτου ἡ ὄρεξις ἀποκατασταθῇ ἀκύρεσος καὶ ἡ τῆς ἀκρασίας ἕξις σχεδὸν καθολική· ἕως ὅτου ἡ νευρικὴ ἐρεθιστικότης ἀφανίσῃ τὰ κοινωνικὰ αἰσθήματα, καὶ μεταβάλῃ τὸν οἶκον εἰς σκηνὴν ματαιολογίας καὶ θρήνου· ἕως ὅτου ἡ παμφάγος ὄρεξις καταφάγῃ τῶν τέκνων τὸν ἄρτον, καὶ ἐγκαταλείψῃ αὐτὰ εἰς ἀμάθειαν καὶ κακουργίαν· ἕως ὅτου ἡ συνείδησις πωρωθῇ, καὶ γείνῃ ἄφαντος ἡ πιστότης καὶ ἡ φιλεργία, (ἐκτὸς ὅταν ἦναι παρὼν ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἐργολάβου) καὶ ἀλόγιστοι ἀσωτίαι καὶ ἔριδες, καὶ ἄφροντις ἀθλιότης καταβυθῶσι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ καταστήματος.

ΛΟΓΟΣ Β'.

ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΑΣΙΑΣ.

Παροιμ. κγ'. 29—35.

Εἰς ποῖον εἶναι οὐαί; Εἰς ποῖον στεναγμοί; Εἰς ποῖον ἔριδες; Εἰς ποῖον ματαιολογίαι; Εἰς ποῖον κτυπήματα χωρὶς αἰτίαν; Εἰς ποῖον φλόγωσις ὀφθαλμῶν;

Εἰς ἐκείνους οἵτινες ἐγχρονίζουν εἰς τὸν οἶνον· εἰς ἐκείνους οἵτινες πηγαίνουν ἀνιχνεύοντες οἰνοποσίας.

Μὴ θεωρῇς τὸν οἶνον ὅτι εἶναι κόκκινος, ὅτι δίδει τὸ χρῶμά του εἰς τὸ ποτήριον, ὅτι καταβαίνει εὐαρέστως.

Εἰς τὸ τέλος του δάκνει ὡς ὁ ὄφις, καὶ κεντᾷ ὡς βασιλίσκος.

Οἱ ὀφθαλμοί σου θέλουν κυττάξει ἀλλοτρίας γυναῖκας, καὶ ἡ καρδία σου θέλει λαλήσει αἰσχρά.

Ναὶ, θέλεις εἶσθαι ὡς κοιμώμενος εἰς τὸ μέσον τῆς θαλάσσης, καὶ ὡς κοιτόμενος ἐπάνω εἰς κορυφὴν καταρτίου.

Μὲ ἐκτυποῦσαν, (θέλεις εἰπεῖ) καὶ δὲν ἐπόνεσα· μὲ ἔδειραν καὶ δὲν τὸ ἠσθάνθην· πότε θέλω σηκωθῆ, διὰ νὰ ὑπάγω νὰ τὸν ζητήσω πάλιν;

Εἰς τὸν προηγούμενον λόγον ἐξετάσαμεν τὴν φύσιν καὶ τὰς ἀφορμὰς τῆς ἀκρασίας· εἰς τοῦτον δὲ θέλω ἀνακαλύψει τινὰ τῶν συμπτωμάτων τῆς φοβερᾶς ταύτης νόσου, καθόσον προσβάλλουσι τὸ σῶμα καὶ τὴν διάνοιαν, ὥστε πᾶς ὅστις εἶναι κατά τινα βαθμὸν ἔκθετος εἰς τὸ ἁμάρτημα τοῦτο, νὰ γνωρίσῃ τὸν κίνδυνόν του, καὶ νὰ σώσῃ ἑαυτὸν, πρὶν τὸ πρᾶγμα καταντήσῃ ἀνίατον.

Κατὰ τὰς πρώτας περιόδους τῆς ἀκρασίας ἡ διόρθωσις εἶναι δυνατή. Τὸ δυστύχημα δὲ εἶναι

ὅτι ἡ ἀκρασία εἶναι ἁμάρτημα τόσον ἀπατηλόν, ὥστε πάμπολλοι προβαίνουσιν εἰς ἀδιόρθωτον ὄλεθρον, νουθετούμενοι μὲν ὑπὸ πολλῶν ἐνδείξεων, ἀλλ' εἰς μάτην, καθότι δὲν ἐννοοῦσι τὴν φωνήν αὐτῶν.

Εἶναι λοιπὸν ἔργον ἀπείρου σπουδαιότητος, ὥστε ὅλα τὰ συμπτώματα τῆς ἀκρασίας νὰ γνωρίζωνται ἀκριβέστατα, καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἁμαρτήματος τούτου ἐπὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν διάνοιαν νὰ διαγραφθῶσιν οὕτω καθ' ὅλας του τὰς περιόδους, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, ὥστε πᾶς τις νὰ βλέπῃ, καὶ νὰ αἰσθάνηται, καὶ ν' ἀναγνωρίζῃ τοὺς προδρόμους τούτους τοῦ θανάτου εὐθὺς ὡς ἀρχίσωσι νὰ ἐμφανίζωνται ἐπ' αὐτῶν.

1. Μία τῶν πρωϊαιτέρων ἐνδείξεων τῆς ἀκρασίας δύναται νὰ εὑρεθῇ εἰς τὰς συντυχίας τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς μοχθηρᾶς ταύτης ἕξεως, ὑπάρχουσι πολλοὶ οἵτινες πίνουσι μὲ ὑπερβολὴν μόνον εἰς ὡρισμένας τινὰς ἡμέρας τοῦ ἔτους, ὡς εἰς ἡμέρας στρατιωτικῶν παρατάξεων, εἰς τὴν ἐτήσιον ἑορτὴν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, εἰς τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, τὰς ἡμέρας τῆς Ἀποκρέω, καὶ τοῦ Πάσχα, καὶ τῶν ἀρχαιρεσιῶν, καὶ εἰς πλήθος ἄλλων

τοιούτων ἡμερῶν. Ὅταν φθάσωσιν αἱ ἑορταὶ αὗται, καὶ εἶναι σχεδὸν τοσοῦτον πυκναὶ, ὅσον καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ ἔτους, φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν εἰς παμπόλλους πολίτας τὴν ἀκόρεστον τοῦ πίνειν ὄρεξιν, καθὼς καὶ συγχώρησιν τοῦ ἁμαρτήματος ἐπίσης δραστικὴν καὶ καθησυχαστικὴν τῶν ἐλέγχων τῆς συνειδήσεως, ὡς τὰ συγχωροχάρτια τοῦ Πάπα.

Ὑπάρχουσιν, ἠξεύρω, τινὲς, οἵτινες παραινοῦσι τὴν πολυπλασίασιν ἑορτῶν καὶ δημοσίων τέρψεων, ὡς θεραπείαν τῆς ἀκρασίας· παραίνεσιν ἐπίσης σχεδὸν ἔμφρονα ὡς τὴν πολυπλασίασιν τῶν καφενείων εἰς παῦσιν τῶν χαρτοπαιγνίων, ἢ τὴν οἰκοδομὴν θεάτρων εἰς διόρθωσιν τῶν ἐκ τοῦ θεάτρου προερχομένων κακῶν.

Ὑπάρχουσι δὲ ἄλλοι οἵτινες αἰσθάνονται τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πίνειν ἀνεγειρομένην ἐντὸς ἑαυτῶν ὑπὸ τοπικῶν συντυχιῶν. Οὗτοι ἐδύναντο νὰ ὁδοιπορῶσιν ἡμέραν ὁλόκληρον ἀπὸ πρωΐας μέχρι νυκτὸς ἄνευ καυστικῶν ποτῶν, ἐὰν εἰς τὴν ὁδὸν δὲν ὑπῆρχον καπηλεῖα. Καὶ αὐτὴ ὅμως ἡ ὄψις τῶν καταγωγίων τούτων τῶν ὁδοιπόρων ἀνεγείρει εἰς αὐτοὺς τὴν ἐπιθυμίαν «τοῦ νὰ εἰσέλθωσι μόνον καὶ νὰ πίωσιν ὀλίγον τι.» Καὶ τόσον ἰσχυρὰ καταντᾷ ἡ συντυχία αὕτη, ὥστε πολλοὶ εὐκολώ-

τερον ἤθελαν προτιμήσει, νὰ περάσωσιν ἀπὸ φρούριον καθωπλισμένον μὲ ὅλας τὰς μηχανὰς τοῦ θανάτου ἐναντίον αὐτῶν ἀπευθυνομένας, παρὰ νὰ παρέλθωσι καπηλεῖον χωρὶς νὰ πίωσιν. Εἰς πᾶσαν δὲ πόλιν, καὶ κώμην, καὶ χωρίον, ὑπάρχουσι καταγώγια, τὰ ὁποῖα, εὐθὺς ὡς ῥιφθῇ ἐπ' αὐτὰ τὸ βλέμμα, γεννῶσι τὴν δίψαν τοῦ πίνειν· καὶ πολλοὶ τῶν διαβαινόντων ἐγγύθεν αὐτῶν, ἐνῷ ὑπάγουσιν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἢ εἰς τὰς ἐργασίας των, πληρόνουσιν ἐκεῖ φόρον ἐπίσης κανονικῶς, καθὼς πράττουσι διαβαίνοντες τὰς πύλας τῆς πόλεως· ἐνίοτε δὲ πληρόνουσι καὶ ὅταν εἰσέρχωνται καὶ ὅταν ἐξέρχωνται. Εἰς πόλεις καὶ τὰ προάστειά των ὑπάρχουσι πλῆθος ἀπείρων ἐργαστηρίων, ὅπου πάμπολλοι τῶν φερόντων ἔξωθεν τὰ προϊόντα των σταματῶσι τακτικῶς διὰ νὰ πίωσι τὸ σύνηθες ποτόν.

Εἰς πᾶσαν δὲ κοινότητα δύναταί τις νὰ παρατηρήσῃ καὶ ἄλλους τινὰς, οἱ ὁποῖοι δὲν δύνανται νὰ συναπαντηθῶσι ποτὲ χωρὶς νὰ συναισθανθῶσιν ἐνταυτῷ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ δυνατοῦ ποτοῦ. Ποῖον δὲ δύναται νὰ ἦναι τὸ αἴτιον τούτου; Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ὅταν συναπαντηθῶσι, δὲν αἰσθάνονται τοιαύτας ἐπιθυμίας. Δὲν εἶναι σπάνιον ἄνθρωποι παρομοίων ἀσχολιῶν νὰ σύρωνται διὰ τοῦ συνδέ-

σμου τῶν ἰδεῶν, ὁσάκις συναπαντῶνται εἰς συνδιάλεξιν περὶ τῶν αὐτῶν ἀντικειμένων· ἰατροὶ περὶ πραγμάτων ἰατρικῶν, πολιτικοὶ περὶ τῶν πολιτικῶν τῆς ἡμέρας, καθὼς καὶ οἱ χριστιανοὶ ὅταν συναπαντῶνται, κινοῦνται ὑπὸ κοινοῦ συμφέροντος νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῶν πραγμάτων τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ τοῦτο γίνεται ἐξ αἰτίας τοῦ κοινοῦ εἰς τὰ πράγματα ταῦτα συμφέροντος, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει κράτος μικρὸν ἐπὶ τῶν διανοημάτων καὶ τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀνθρώπου. Ὅσις λοιπὸν αἰσθάνεται ἑαυτὸν πρόθυμον, ὅταν ἀπαντᾷ τινα σύντροφον ἢ φίλον, νὰ λέγῃ, «ἂς ὑπάγωμεν νὰ πίωμέν τι,» ἢ νὰ ἔχῃ ὡς πρωτίστην φροντίδα τὸ νὰ παρουσιάζῃ τὴν φιάλην καὶ τὰ ποτήρια, πρέπει νὰ ἐννοήσῃ εὐθὺς ὅτι ἀνακαλύπτει τὴν ἰδίαν του παράφορον κλίσιν πρὸς τὰ καυστικὰ πνεύματα, καὶ τὸν φίλον του κατηγορεῖ ὡς ἀκρατῆ.

2. Κλίσις πρὸς πολυπλασίασιν τῶν περιστάσεων αἵτινες παρέχουσιν ἀφορμὴν καὶ εὐκαιρίαν εἰς τὸ πίνειν, πρέπει δικαίως νὰ διεγείρῃ φόβον ὅτι ἡ ἕξις ἤρχισεν. Ὅταν εὑρίσκῃς ἀφορμὰς εἰς τὸ πίνειν καθ' ὅλας τὰς μεταβολὰς τοῦ καιροῦ, ἐπειδὴ εἶναι τάχα τοσαύτη καῦσις ἢ τοσοῦτον ψύχος, τοσαύτη ὑγρασία ἢ τοσαύτη ξηρασία· καὶ καθ' ὅλας τὰς διαφόρους καταστάσεις τοῦ σώματος, ὅτε μὲν εἶσαι εὔρωστος

διὰ νὰ μὴν ἀπαυδήσῃς· ὅτε δὲ κοπιασμένος, διὰ ν' ἀναλάβῃς τὰς δυνάμεις σου, ἐπλησίασες ἤδη εἰς ἐκεῖνον τὸν βαθμὸν τῆς ἀκρασίας, ὅπου θέλεις πίνει καθ' ὅλας τὰς μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ τὰς καταστάσεις τοῦ σώματος· θέλεις δὲ πίνει καὶ μὲ τὰς προφάσεις ταύτας, καὶ χωρὶς αὐτῶν ὁσάκις ἡ πυκνότης των δὲν ἀρκεῖ. Ὡσαύτως δὲ, ἐὰν εἰς τὸν ἀγρὸν, ἢ εἰς τὴν ἀποθήκην, ἢ εἰς τὸ ἐργαστήριον, ἢ εἰς τὸ πλοῖόν σου ἀγαπᾷς νὰ πολυπλασιάζῃς τὰς λαβὰς καὶ ἀφορμὰς τοῦ πίνειν, χάριν φιλοφρονήσεως τάχα διὰ νεωστὶ ἐλθόντας, συγγενεῖς ἢ φίλους, διὰ συμβάντα λάθη, διὰ νέα ἐνδύματα, ἢ νέα σκεύη, ὥστε εἴς τινα μέρη νὰ μὴ δύναται σχεδὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ φορέσῃ φόρεμα ἢ νὰ λάβῃ τι σκεῦος, χωρὶς, κατὰ τὴν δημώδη φράσιν, νὰ « βραχῇ, » πρέπει νὰ ἦσαι βέβαιος ὅτι ὅλα ταῦτα τὰ ἔθιμα, καὶ οἱ κανόνες, καὶ οἱ νόμοι εἶναι τεχνάσματα πρὸς εὐαρέστησιν παραφόρου καὶ κινδυνώδους ἀγάπης τῶν καυστικῶν ποτῶν, καὶ ἂν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἐργαστηρίου δὲν καταδεχθῇ νὰ μεταχειρισθῇ τοιαῦτα χαμερπῆ μέτρα, ἂν ὅμως συγχωρῇ νὰ γίνωνται τοιαῦτα πράγματα, ἐὰν ἀκούῃ, καὶ βλέπῃ, καὶ μειδιᾷ, καὶ γεύεται ἐνίοτε ὀλίγον τοῦ προσφερομένου ποτοῦ, ἡ καρδία του εἶναι ἐντὸς τοῦ πράγματος, καὶ εὑρίσκεται ὑπὸ τὸ κράτος ἐπικινδύνου

ἔρωτος πρὸς τὴν εὐθυμίαν ἐκείνην ἥτις προξενεῖται ἀπὸ ἰσχυρὰ ποτά.

3. Ὅστις εὑρίσκει τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πίνειν καυστικὰ πνεύματα ὅτι ἐπανέρχεται καθ' ἡμέραν εἰς ὡρισμένας ὥρας, προτρέπομεν αὐτὸν νὰ ἐναντιωθῇ πάραυτα εἰς τὴν ὄρεξίν του, ἐὰν ἔχῃ σκοπὸν νὰ ἐκφύγῃ τὴν στερέωσιν τῆς ἀκρασίας.

Τοῦτο εἶναι ἀπόδειξις βεβαιοτάτη ὅτι παρεβίασες ἤδη τὴν φύσιν, ὅτι ἡ καταφθαρτικὴ ἐνέργεια ἤρχισεν, ὅτι τὸ ὑπερταθὲν ὄργανον ἤρχισε νὰ χαυνόνεται, καὶ νὰ ζητῇ μεγαλοφώνως ἐξωτερικὴν βοήθειαν, μὲ τοιαύτην ἐπιμονὴν, ἥτις ἐὰν ἐνδώσῃς, θέλει καταστα θῇ ἐντονωτέρα καὶ φορτικωτέρα, καὶ δυσκαθεκτοτέρα, ἕως ὅτου ἡ δύναμις τῆς αὐταπαρνήσεως ἀφανισθῇ, καὶ οὕτως ἐμπέσῃς εἰς τὴν ἀπώλειαν. Τοῦτο εἶναι ἔναρξις τῆς δίνης, ἡ ὁποία ἐὰν δὲν ἐμποδισθῇ, θέλει καταστα θῇ εὐρυχωροτέρα, καὶ βαθυτέρα, καὶ σφοδροτέρα, καὶ ἠχωδεστέρα, ἕως ὅτου τὰ συμφέροντα καὶ τοῦ παρόντος χρόνου καὶ τῆς αἰωνιότητος καταβυθισθῶσιν.

Ἐνταῦθα λοιπὸν, πλησίον τῆς ἀρχιζούσης δίνης, ἤθελα σταθῇ, διὰ νὰ συμβουλεύσω τὸν ἀμεριμνοῦντα ναύτην ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν ὄλεθρον. Πρὸς πάντας τοὺς ἐμφανιζομένους καὶ μακρόθεν,

καὶ μετὰ φωνῆς ἅτις ἤθελεν ἐγερθῇ ὑπεράνω τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων, ἤθελα νὰ κραυγάσω, «Ἀπομακρύνθητε!!!» ἀνοίξατε τὰ ἱστία, ἐλαύνετε τὴν κώπην, διότι θάνατος εἶναι ἐνταῦθα· καὶ ἐὰν ἠδυνάμην νὰ προστάζω τὰ στοιχεῖα, ὁ ζόφος τοῦ ἅδου ἤθελε συμπυκνωθῇ ἄνωθεν τῆς πύλης ταύτης τῆς γεέννης, καὶ μεγασθενεῖς βρονταὶ ἤθελον ἐκφέρει τὰς φωνάς των, καὶ πυρὰ μελάγχλωρα ἤθελον διαφλέγει, καὶ στεναγμοὶ φωνῶν ὄχι ἐπιγείων ἤθελον ἀκούεσθαι, τὰ πάντα ἐμποιοῦντα κατάπληξιν καὶ φυγὴν εἰς ὅλους ὅσοι ἔλθωσιν ἐγγύς. Διότι ἐνταῦθα εἶναι τὸ σημεῖον ὅπου ἀποχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων οἱ φεύγοντες τὸν κίνδυνον καὶ κρύπτοντες ἑαυτούς, καὶ οἱ μωροὶ οἵτινες προχωροῦσιν εἰς τὰ ἔμπροσθεν καὶ ὑποπίπτουσιν εἰς τιμωρίαν. Ὅστις ἐκφεύγει τὴν περιοδικὴν ταύτην δίψαν τῶν ὡρισμένων καιρῶν, δὲν θέλει εἶσθαι μέθυσος· ὅστις δὲ ἔλθῃ ἐντὸς τῆς ἐνεργείας τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης ἕλξεως, θέλει ἐξάπαντος ἀπολεσθῇ. Ἴσως μὲν δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι πάντες θέλουσιν ἀποκαταστα θῇ οἰνόφλυγες· ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι πάντες θέλουσιν ἐξασθενήσει τὰ σώματά των, ὑποπέσει εἰς νόσους, καὶ συντέμει τὰς ἡμέρας των. Ἴσως μὲν δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι πάντες θέλουσι θυσιάσει τὴν ὑπόληψίν των, ἢ διασκορπίσει τὴν

περιουσίαν των, ἢ ἀποθάνει ἐντὸς τοῦ πτωχοκομείου· ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι πάμπολλοι θέλουσι καταντήσει εἰς πτωχείαν καὶ καταισχύνην, ἐξ ἐκείνων αἵτινες ἐνδίδουσι καθ' ἡμέραν εἰς τὴν περιοδικὴν ὄρεξίν των πρὸς τὰ καυστικὰ ποτά. Ἐνταῦθα εἶναι ὁ τόπος ὅπου πρέπει νὰ σταματήσῃ τις· ἂν δὲ καὶ ἐπέκεινα αὐτοῦ ἐνδέχεταί τινες ν' ἀντιπαλαίωσι, καὶ νὰ βραδύνωσι, καὶ νὰ τροποποιῶσι τὴν πρόοδόν των, οὐδεὶς σχεδὸν τῶν διαβάντων θέλει ἐπανέλθει εἰς καθαρὰς ἀπολαύσεις, καὶ εἰς τὴν γλυκεῖαν τῆς ἐγκρατείας ἐλευθερίαν. Ὁ δοῦλος ἀποκατεστάθη κύριος, καὶ μὲ ῥάβδον σιδηρᾶν καὶ μάστιγα σκορπίων θέλει βασανίζει, καὶ πρὶν ἀκόμη τοῦ καιροῦ των, τοὺς ὑποψηφίους τῆς ἀθλιότητος εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν.

4. Ἕτερον δὲ σημεῖον τῆς ἀκρασίας δύναται νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κρυφιότητος. Ὅταν τις εὑρίσκῃ ἑαυτὸν διατεθειμένον νὰ πίνῃ συνεχέστερον, καὶ πλειότερον παρ' ὅσον θέλει νὰ πίνῃ ἐνώπιον τῆς οἰκογενείας του καὶ ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ἀρχίζει νὰ πίνῃ πανούργως καὶ εἰς κρυφίους τόπους, δεικνύει ἐντεῦθεν ὅτι συναισθάνεται τὴν κλίσιν του εἰς τὸ νὰ πίνῃ πλειότερον παρ' ὅσον ἄλλοι ἤθελον κρίνει ἀσφαλὲς καὶ πρέπον, καὶ ὅ,τι ὑποπτεύει ὅτι ἐνδέχεται νὰ στοχασθῶσιν ἄλ-

λοι, πρέπει νὰ ὑποθέτῃ ὅτι ἔχουσι *λόγον* νὰ στοχάζωνται αὐτὸ, καὶ νὰ διορθόνεται πάραυτα. Διότι τώρα ἔφθασεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀκρασίας, ὥστε, ἐὰν δὲν σταματήσῃ, θέλει τρέχει πρὸς τὸν ὄλεθρον μὲ γοργοτέραν πάντοτε κίνησιν. Ἐνόσῳ τῆς φιλίας ὁ ὀφθαλμὸς καὶ τὸ πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην σέβας περιώριζον αὐτὸν, ὑπῆρχέ τις ἐλπὶς διορθώσεως· ἀλλ' ὅταν ἀποκόψῃ τὸ τελευταῖον τοῦτο σχοινίον, καὶ ῥιφθῇ μόνος εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τὴν σκάφην του καὶ τὴν φιάλην του, παραδίδεται οὕτως εἰς βουνώδη κύματα καὶ μανιώδεις ἀνέμους, καὶ πιθανῶς δὲν θέλει ἐπιστρέψει πλέον.

5. Ὅταν τις συγχωρῇ εἰς ἑαυτὸν νὰ πίνῃ πάντοτε εἰς συμπόσιον τοσαύτην ποσότητα ὅσην στοχάζεται ὅτι δύναται νὰ βαστάσῃ χωρὶς νὰ ἐμποιήσῃ εἰς ἄλλους ὑποψίαν ὅτι ἐμέθυσε, θέλει ἐξαπατήσει ἑαυτὸν καὶ οὐδένα ἄλλον, διότι αὐτὴ ἡ καθυβρισθεῖσα φύσις θέλει φανερώσει τὴν ἀκρασίαν του ἐκ τῆς ἐξογκώσεως τῆς ὄψεώς του, ἐκ τῆς ἐκπυρώσεως τοῦ προσώπου του, ἐκ τῆς μεμολυσμένης πνοῆς του, καὶ ἐκ τῆς φλογώσεως τῶν ὀφθαλμῶν του· καὶ ἂν ὅλαι αὗται αἱ σημαῖαι τῆς ἀκρασίας ἐκλείψωσι, μὲ τὴν ἰδίαν του γλῶσσαν θέλει ἀνακαλύψει ὁ ἄνθρωπος τὸ αἶσχός του. Κατ' ἀρχὰς θέλει ὑπάρχει τι ἀλλόκοτον εἰς τὴν

ὄψιν ἢ τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ, ὥστε νὰ κινήσῃ τὴν περιέργειαν καὶ τὴν ἔρευναν τῶν ἀνθρώπων, ἕως ὅτου ἐπὶ τέλους, ὅσον καὶ ἂν ἦναι προσεκτικὸς, εἰς ἀπροφύλακτόν τινα στιγμὴν θέλει πίει πλειότερον παρ' ὅσον δύναται νὰ βαστάσῃ. Τώρα δὲ τὸ μυστικὸν ἐφανερώθη, καὶ τὰ ἀνεξήγητα ταῦτα πράγματα ἐξηγήθησαν· αἱ ἐκθέσεις αὗται θέλουσι καταστα θῇ συνεχέστεραι, ἐνῷ ὁ ἄθλιος ὀνειρεύεται εἰσέτι ὅτι, ἂν καὶ ἐπλανήθη ὀλίγον τι, ἐφρόντισε τόσον καλῶς νὰ τὸ κρύψῃ, ὥστε δὲν τὸ ἐγνώριζεν ἄλλος, εἰμὴ μόνον αὐτός. Θέλει δὲ μάλιστα ὁμιλεῖ ἐνῷ ἡ γλῶσσά του εἶναι παραλελυμένη, διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν ὑποψίαν, καὶ θέλει ἐμβαίνει εἰς τὴν συναναστροφὴν, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι δὲν εἶναι μεθυσμένος.

6. Ὅσοι αἰσθάνονται ἑαυτοὺς ὅτι ἐρεθίζονται πάντοτε διά τινα αἰτίαν, ὁσάκις βλέπουσι προσπαθείας εἰς παῦσιν τῆς ἀκρασίας, καὶ κινοῦνται ὑπὸ ἐμφύτου τινὸς ὁρμῆς εἰς τὸ ν' ἀντιπράττωσι πρὸς τοῦτο, πρέπει νὰ ἐξετάζωσι πάραυτα, μήπως ὁ τῶν καυστικῶν πνευμάτων ἔρως εἶναι ἡ αἰτία τούτου.

Γηραλέος τις ἔμπορος, ἀνὴρ ὀξυνούστατος καὶ εὐδοκιμώτατος, μὲ εἶπε μίαν ἡμέραν, «Ποτὲ δὲν εἶδα ἐπιχείρημα γινόμενον πρὸς παῦσιν τῆς ἀκρα-

σίας, πρὸς τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἠναντιώθησαν ἄνθρωποι, παρὰ τῶν ὁποίων δὲν ἐπερίμενα ἐναντίωσιν· καὶ ποτὲ δὲν ἔλειψα ἀπὸ τὸ νὰ εὕρω, εὐθὺς τότε ἢ μετέπειτα, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἦσαν μέτοχοι τοῦ ἁμαρτήματος.» Οἱ ἐγκρατεῖς σπανίως, ἐάν ποτε, ἐναντιοῦνται πρὸς τὴν διόρθωσιν τῆς ἀκρασίας.

7. Πλησιάζομεν ἤδη εἴς τινα τῶν συμπτωμάτων ἐκείνων τῆς ἀκρασίας, τὰ ὁποῖα ἡ καθυβριζομένη φύσις, ταχύτερον ἢ βραδύτερον, δὲν λείπει ποτὲ ἀπὸ τὸ νὰ παρέχῃ.

Οἱ ὀφθαλμοί. «Εἰς ποῖον φλόγωσις ὀφθαλμῶν;» Δὲν εἶναι βέβαια ὅλοι ἀκρατεῖς ὅσων τὰ αἰσθητήρια τῆς ὁράσεως ἐφλογώθησαν καὶ ἐξησθένησαν· ἀλλ' ὀλίγοι τῶν ἀκρατῶν ἐκφεύγουσι τὴν νόσον ταύτην· καὶ ὅμως, ὅταν ἐπέλθῃ, δὲν ἔχουσιν οὐδεμίαν ὑποψίαν περὶ τῆς ἀληθοῦς αἰτίας, ὁμιλοῦσι περὶ αὐτῆς ἄνευ τινὸς ταραχῆς, καὶ θαυμάζουσι πῶς συνέβη τὸ πρᾶγμα· προστρέχουσιν εἰς τὸν ἰατρὸν αἰτοῦντες ἰαματικὸν τῶν ὀφθαλμῶν ὕδωρ, καὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ πίνωσιν. Ἀλλ' ὅστις ἐσυνήθισε νὰ πίνῃ καυστικὰ πνεύματα ἐλευθέρως, τοῦ ὁποίου ὁ ὀφθαλμὸς ἀρχίζει νὰ φλογόνεται καὶ νὰ δακρύῃ, πρέπει νὰ γνωρίσῃ πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα, καὶ νὰ σωφρονισθῇ· τοῦτο εἶναι ἓν τῶν σημείων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἡ κακῶς πάσχουσα φύσις

ἀνατείνει καὶ ἀνασείει, διὰ νὰ καταστήσῃ φανερὰ τὰ δεινά της.

Ἑτέρα δ' ἔνδειξις ἀκρασίας εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐξόγκωσιν καὶ ἐκπύρωσιν τῆς ὄψεως. Αὕτη δὲν εἶναι ἡ ἐξόγκωσις καὶ δροσερότης τῆς ὑγείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ πληθώρα ἐκλελυμένων ἰνῶν καὶ κακοχυμιῶν, αἱ ὁποῖαι ἔρχονται ν' ἀναπληρώσωσι τὸν τόπον ὑγιεινῆς τροφῆς, καὶ νὰ διαφθείρωσι τὸ πρόσωπον μὲ φλυκταίνας καὶ φλογώσεις. Δὲν εἶναι βέβαια ὅλοι ἀκρατεῖς ὅσοι πάσχουσι νόσους τοῦ δέρματος· ἀλλ' οὐδεὶς τῶν ἀρίστων μεθύσων φέρει τοιοῦτον πρόσωπον ἄνευ παρανόμου καὶ εἰδικῆς αἰτίας· καὶ τοῦτο εἶναι ἕτερον σημεῖον κακοπαθείας τὸ ὁποῖον ἡ καθυβριζομένη φύσις ἀνατείνει προσκαλοῦσα βοήθειαν.

Ἄλλη ἀκρασίας ἔνδειξις δύναται νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν χαύνωσιν τῶν μυῶν καὶ τὴν τρεμούλαν τῶν χειρῶν. Ἡδὴ ὁ λυμεὼν, πλησιάζει εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς ζωῆς, καὶ προβαίνει ταχέως ὥστε νὰ κάμῃ τοὺς φύλακας τῆς οἰκίας νὰ τρέμωσι, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἰσχυροὺς νὰ χλονίζωνται. Ἡ παράλυσις αὕτη τῶν ἁρμῶν καὶ ἡ τρεμούλα τῶν νεύρων φαίνονται μάλιστα τὸ πρωΐ, ὅτε τὸ σῶμα, μὴ ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τοῦ ὕπνου, εἶναι ἐκλελυμένον. Τώρα τὰ πάντα εἶναι παράλυσις, τρεμούλα,

καὶ ἀθυμία. Τὸ πῦρ τὸ ὁποῖον διήστραπτεν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τὴν παρελθοῦσαν ἑσπέραν εἶναι ἐσβεσμένον· ἡ θαῤῥαλεότης ἥτις ἐξέτεινε τότε τὴν καρδίαν ἔγεινε τώρα ἄφαντος· καὶ τῆς εὐγλωττίας οἱ τόνοι, οἵτινες ἐπεκάθηντο εἰς τὴν ἐνθουσιῶσαν γλῶσσαν, μετεβλήθησαν ἤδη εἰς ἄνανδρα παράπονα, ἕως οὗ ῥιφθῇ εἰς τὸν στόμαχον ὅπιον ἢ καυστικὸν ποτὸν ἢ ἀμφότερα ἐνταυτῷ, διὰ ν' ἀνεγείρωσι πάλιν τὴν καταβεβλημένην μηχανήν.

Ἤδη δὲ τὸ ἦπαρ ἐμβεβαμμένον εἰς τὸ πῦρ, ἀρχίζει νὰ συστέλλεται, καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἐκτελῇ τὸ ἔργον του, τοὐτέστι νὰ παρασκευάζῃ τὰς ἐκκρίσεις, αἵτινες εἶναι ἀναγκαῖαι πρὸς βοήθειαν τῆς χωνεύσεως· ἔπεται δὲ στέρησις τῆς ὀρέξεως· ὑποψία δὲ, καὶ ἀναβρασμὺς, καὶ ὀξυρεγμία ἀρχίζουσι ν' ἀποστερῶσι τὸ σῶμα τὴν τροφήν του, καὶ νὰ ἐνοχλῶσι καὶ νὰ ἐρεθίζωσι τὸ ζωτικὸν ὄργανον, πληροῦντα τὸν μὲν στόμαχον μὲ ἀέρα, τὴν δὲ κεφαλὴν μὲ καπνοὺς, τὴν δὲ ψυχὴν μὲ σκοτοδινίην καὶ τρόμον.

Ὁ ἐρεθισμὸς οὗτος ἐπαναλαμβανόμενος ἐκτείνεται κατὰ συμπάθειαν εἰς τὸν πνεύμονα, ὅστις φλογίζεται καὶ διασπαράττεται, ἕως οὗ ἐπέρχεται αἱμορῥαγία. Ἤδη δὲ τὸ θῦμα ἐκπεφοβημένον τρέχει πρὸς τὸν ἰατρὸν, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρόοδον

τῆς φθίσεως, τὴν ὁποίαν ἤρχισεν ἡ ἀκρασία, καὶ τὴν ὁποίαν ἡ ἰατρικὴ περιποίησις, ἐνόσῳ διαμένει ἡ αἰτία, δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ.

Ἐν τούτοις οἱ καπνοὶ τῆς καιομένης καμίνου ὑποκάτωθεν ἀρχίζουσι νὰ διασπαράττωσι τὸν λαιμὸν καὶ νὰ κατασκεπάζωσι μὲ φλυκταίνας τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ χείλη. Καὶ τότε πάλιν προσκαλεῖται ὁ ἰατρὸς διὰ νὰ θεραπεύσῃ τοὺς πόνους τούτους· ἀλλ' ἐὰν δὲν σβεσθῶσι πρότερον αἱ ὑποκάτωθεν φλόγες, τί δύναται νὰ κάμῃ ὁ ἰατρός; Οὗτος δὲν δύναται πλειότερον ν' ἀνακουφίσῃ τὰ δεινὰ ταῦτα παρ' ὅσον δύναται νὰ ἐπελαφρύνῃ τὰ βάσανα τῶν κολαζομένων εἰς τὰς φλόγας, πρὸς τὰς ὁποίας ταῦτα εἶναι αἱ οἰκτραὶ προπαρασκευαί.

Ἑτέρα ἔνδειξις τῆς ἀκρασίας εἶναι ἡ ὀξυθυμία, ἡ προπέτεια, καὶ ἡ μανιώδης ὀργή. Τὸ μέγα ὄργανον τῆς νευρικῆς αἰσθητικότητος κατήντησεν εἰς κατάσασιν τρομώδους ἐρεθισμοῦ. Ἡ παραμικρὰ θίξις προξενεῖ ὀδυνηροὺς παλμοὺς καὶ ἐρεθισμοὺς, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ἦναι κύριος ἑαυτοῦ· ὁ θυμὸς ἀποκαθίσταται ὅμοιος μὲ τὴν ἀστραπὴν τῆς πυρίτιδος, ἡ ἐπίσης ἀκάθεκτος καὶ βίαιος ὡς τὸ πηδάλιον τὸ περιελαυνόμενον ἔνθεν κακεῖθεν ἀπὸ μανιώδεις ἀνέμους καὶ βουνώδη κύματα.

Ἑτέρα ἔνδειξις ἀκρασίας δύναται νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀπόσβεσιν πάντων τῶν λεπτοτέρων αἰσθημάτων καὶ ἐρασμίων διαθέσεων τῆς ψυχῆς, καὶ αὐτῶν τῶν θρησκευτικῶν παθήσεων, ἄν ποτε ἐφάνησαν ὅτι ὑπῆρχον εἰς τὸν ἀκρατῆ. Ὁ πυρώδης ἐρεθισμὸς ὕψωσε τῆς αἰσθητικότητος τὸ ὄργανον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε δὲν δύναται νὰ συγκινηθῇ δι' ἐπιχειρημάτων ἀπτεινομένων εἰς τὰ λεπτότερα αἰσθήματα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἠθικῆς φύσεως, καὶ ἄφησε τὸν ἄνθρωπον αἰχμάλωτον τῶν ζωϊκῶν αἰσθήσεων. Τὸ νὰ θέλῃ τις νὰ κυβερνᾷ τὴν ἐνδόμυχον θύελλαν διὰ τῶν πραοτάτων αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπότητος ἤθελεν εἶσθαι τὸ ἴδιον, ὡς νὰ ἐπιῤῥίπτῃ τις μουσικὴν εἰς τὸν ἀνεμοστρόβιλον διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ. Τὸ μόνον πρᾶγμα το ὁποῖον τώρα ἔχει δύναμιν νὰ κινῇ εἶναι τὰ καυστικὰ πνεύματα· καὶ ὅστις ἔφθασεν εἰς τοιαύτην κατάσασιν, εἶναι χαμένος. Μόλις φαίνονται εἰς αὐτὸν θραύσματά τινα τοῦ ὅ,τι ἦτο ποτέ· δὲν εἶναι πλέον ὁ αὐτὸς σύζυγος ἢ ὁ αὐτὸς πατὴρ, ἢ ἀδελφὸς ἢ φίλος. Ἡ θάλασσα κατεπόντισεν αὐτὸν, καὶ ἐξήλειψε διαπαντὸς πᾶν ὅ,τι εἶναι καθαρὸν, καὶ ἐράσμιον, καὶ ἐπαινετόν.

Αἱ δὲ θρησκευτικαὶ παθήσεις, ἂν ἐφάνη ποτὲ ὅτι εἶχε τοιαύτας, ἀπεμαράινοντο καθόσον ἡγεί-

ροντο αἱ ἐκ τῶν τεχνητῶν ἐρεθισμῶν συγκινήσεις, ἑωσοῦ τέλος ἡ συνείδησις ἔχασε τὴν δύναμίν της, ἢ ἐπιζῇ μόνον ὡς γὺψ κράζουσα καὶ κτυποῦσα τὴν πτέρυγα, καὶ κατατρομάζουσα τὴν ψυχήν. Αἱ θρησκευτικαὶ αὐτοῦ παθήσεις εἶναι νεκραὶ ὅταν ἦναι εἰς τὰς φρένας του· ἐγείρονται δὲ μόνον εἰς συγκίνησιν συνοδευομένην μὲ πολυλογίαν καὶ δάκρυα, ὅταν ἦναι μεθυσμένος. Νεκρὸς, δὶς νεκρὸς εἶναι ὁ τοιοῦτος, οἱαδήποτε καὶ ἂν ἦσαν αἱ ἐλπίδες τὰς ὁποίας εἶχε ποτὲ, ἢ τὰ δείγματα τῆς εὐσεβείας τὰ ὁποῖα ἔδειξε ποτὲ, ἢ αἱ ἐλπίδες τὰς ὁποίας εἰς ἄλλους ἐνέπνεε. Διότι οἱ μέθυσοι, καθὼς καὶ οἱ φονεῖς, δὲν θέλουσι κληρονομήσει τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Καθόσον δὲ προοδεύει ἡ νόσος, οἱ ῥευματισμοὶ διαχέονται δι' ὅλου τοῦ σώματος. Ὁ ἄνθρωπος ἀπορεῖ, διὰ ποῖον λόγον τάχα νὰ πάσχῃ τοιαύτην περίπλοκον νόσον, καὶ πάλιν προστρέχει εἰς τὸν ἰατρὸν, καὶ δοκιμάζει πᾶν ἄλλο φάρμακον παρὰ τὸ ἁπλούστατον τοῦτο, τὴν ἐγκράτειαν· διότι οἱ πόνοι οὗτοι εἶναι μόνον γογγυσμοὶ καὶ παράπονα τῆς φύσεως, ἥτις παρέχει δι' ὅλου τοῦ σώματος θλιβερὰ σημεῖα, ὅτι τὰ πάντα εἶναι χαμένα· διότι τοὺς ῥευματισμοὺς ἐπακολουθεῖ ἐξασθένησις τοῦ σώματος· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ὑπο-

στηρίζῃ τὴν κυκλοφορίαν, τὰ ὑγρὰ πίπτουσι πρῶτον ἐπὶ τοὺς πόδας· ἔπειτα δὲ, καθόσον ὑγιόνεται ὁ κλύδων, προσβάλλεται καὶ τὸ στῆθος, καὶ ἡ πνοὴ ἐλαττοῦται, ἑωσοῦ τέλος καταπαύεται ὁλοτελῶς δι' αἰφνιδίου πλημμυρήσεως, ἢ ἂν ἐκφύγῃ τὸν θάνατον ὑπὸ ταύτην τὴν μορφὴν, θέλει ἀπαντήσει αὐτὸν ἐξάπαντος ὑπὸ ἄλλην, σχολαιοτέραν μὲν, ἀλλ' ὄχι ὀλιγώτερον τρομεράν· διότι τώρα προσέρχεται ἡ ἐσχάτη καταστροφὴ, ἡ αἰφνίδιος πτῶσις τῆς ἰσχύος καὶ τῆς ὀρέξεως, ἡ ἐπηυξημένη δυσκολία τοῦ νὰ ἐπανεγερθῇ ὁ ῥοῦς τῆς ζωῆς δι' ἐξωτερικῶν ἐρεθισμῶν, ὀλίγαι τινὲς διορθώσεις ἐξ αἰτίας τοῦ πανικοῦ φόβου, ἐπὶ τοῦ χείλους σχεδὸν τοῦ τάφου, εἰς τὸν ὁποῖον τελευταῖον καταβυθίζεται, καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀνάστασις εἰμὴ διὰ τῆς σάλπιγγος τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως.

Ἤδη δὲ αἱ οὐαὶ, καὶ οἱ στεναγμοὶ, καὶ αἱ ἔριδες, καὶ τὰ κτυπήματα, καὶ αἱ ματαιολογίαι παρῆλθον· ὁ πεφλογωμένος ὀφθαλμὸς κοιμᾶται· τὸ ἐστρεβλωμένον σῶμα ἀναπαύεται· τὸ ἀσχημισμένον πρόσωπον εἶναι κεκρυμμένον ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τὸ βλέμμα, καὶ ἡ ψυχὴ, ἐνῷ τὸ χῶμα μεταβάλλεται πάλιν εἰς χῶμα, ἐπιστρέφει εἰς τὸν

Θεὸν ὅστις ἔδωκεν αὐτὴν, διὰ νὰ λάβῃ κατὰ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἔπραξεν ἐν τῷ σώματι.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ κακὸν τὸ ὑποῖον εἶναι ἀνάγκη νὰ θεραπευθῇ. Τί δὲ πρέπει νὰ πραχθῇ διὰ νὰ ἐμποδισθῶσιν αἱ καταστροφαὶ αὐτοῦ καὶ νὰ λυτρωθῶσι τὰ θύματα αὐτοῦ;

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ εἴπωμεν πᾶν ὅ,τι ἀνήκει εἰς τοῦτο τὸ μέρος τοῦ θέματός μας, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ τελειώσωμεν τὸν λόγον χωρὶς νὰ προείπωμεν ὀλίγα τινὰ καὶ ἐνταῦθα.

ά. Καὶ πρῶτον μὲν πρέπει ὅλος ὁ λαὸς νὰ αἰσθανθῇ ἀκριβέστατα ὅτι κινδυνεύει νὰ ἐμπέσῃ εἰς τὸ ἁμάρτημα τοῦτο. Ἡ ἀκρασία εἶναι καὶ νόσος ἐνταυτῷ καὶ ἔγκλημα· ἐὰν δὲ ἄλλη τις νόσος ἐπίσης κωλυτικὴ, καὶ ἐπίσης εὐδιάγνωστος, καὶ ἐπίσης θανατηθόρος ἐκινδύνευε νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὴν χώραν ἡμῶν, τοῦτο ἤθελεν ἐμποιήσει γενικὸν τρόμον καὶ ἀθυμίαν· (διότι καὶ αὐτὸς ὁ λοιμὸς δὲν εἶναι σχεδὸν οὐδὲ μᾶλλον κολλητικὸς οὐδὲ μᾶλλον θανατηφόρος·) καὶ ὅμως συναναστρεφόμεθα χωρίς τινος φόβου μὲ τοὺς πάσχοντας τὴν νόσον ταύτην, καὶ οἱασδήποτε καὶ ἂν λαμβάνωμεν νουθεσίας, εἰσάγομεν τὸ μίασμα εἰς τὰ χείλη, καὶ τὸ ὑποδεχόμεθα εἰς τὰ σπλάγχνα μας.

Ἠξεύρω ὅτι λέγονται πολλὰ περὶ φρονίμου

χρήσεως τῶν καυστικῶν πνευμάτων, ἀλλ' ἐπίσης ἐμφρόνως ἐδυνάμεθα νὰ ὁμιλῶμεν περὶ φρονίμου χρήσεως τοῦ λοιμοῦ, περὶ πυρὸς φρονίμως περιφερομένου μεταξὺ πυρίτιδος, περὶ δηλητηρίου φρονίμως λαμβανομένου καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἢ περὶ ἐχιδνῶν καὶ ὄφεων ἐμφρόνως εἰσαγομένων εἰς τὰς κατοικίας μας, διὰ νὰ περιέρπωσι τῇδε κἀκεῖσε χάριν φιλοφροσύνης πρὸς τοὺς φίλους, καὶ τέρψεως πρὸς τὰ τέκνα ἡμῶν.

Παρευθὺς ἢ μετέπειτα, ὁσηνδήποτε καὶ ἂν μεταχειρισθῇς φρόνησιν, τὸ μίασμα θέλει κολλήσει, ὁ ὀλέθριος σπινθὴρ θέλει πέσει ἐπὶ τὴν πυρίτιδα· τὸ δηλητήριον φάρμακον θέλει δείξει τὰ σημεῖά του ἐπὶ τοῦ σώματος, καὶ τοῦ ὄφεως οἱ ὀδόντες θέλουν ἐμποιήσει θάνατον. Φρόνιμος χρῆσις τῶν καυστικῶν πνευμάτων δὲν ὑπάρχει οὐδεμία, εἰμὴ ὅταν λαμβάνωνται ὡς ἰατρικά. Ὅλοι ὅσοι πίνουσιν αὐτὰ δὲν φθείρονται· ἀλλ' ἐάν τι φυτὸν ἐδεικνύετο φαρμακερὸν εἰς τόσον πολλοὺς ὅσους τῶν καυστικῶν πνευμάτων ἡ χρῆσις ἐξολοθρεύει, ἤθελεν ἐξορισθῇ ἀπὸ τὴν τράπεζαν· δὲν ἤθελεν εἶσθαι φρόνιμον νὰ μεταχειρίζεταί τις αὐτὸ ποσῶς· ἐὰν ἐπιχειροῦντες νὰ περάσωσι ποταμὸν ἐπὶ ἐλαστικῆς τινὸς δοκοῦ ἔπιπτον καὶ ἐπνίγοντο τοσοῦτοι, ὅσοι εἶναι οἱ ἐπιχειροῦντες νὰ μεταχειρίζωνται φρονί-

μως τὰ καυστικὰ πνεύματα καὶ ἀποτυγχάνοντες, ἡ τόλμη τοῦ διαπερᾶν τοιουτοτρόπως τὸν ποταμὸν, ἤθελε παύσει, οὐδεμία φρόνιμος χρῆσις ἤθελεν ὑπάρχει τοιούτου εἴδους περαιώσεως. Ἡ ἀπόπειρα τοῦ μεταχειρίζεσθαι καυστικὰ πνεύματα φρονίμως ἐπιφέρει ὄλεθρον εἰς τοσοῦτον πλῆθος, ὥςε οὐδὲ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλπίζῃ τις φρόνησιν εἰς τὴν χρῆσιν αὐτῶν. Ὅταν συλλογισθῶμεν τὴν δολίαν φύσιν τοῦ ἁμαρτήματος τούτου, καὶ τὴν ἀκάθεκτον αὐτοῦ δύναμιν ὅταν ὑπερισχύσῃ, πληροφορούμεθα ὅτι οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὸ φρονίμως, οὐδὲ δύναται, χωρὶς νὰ ἐμπαίζῃ τὸν Θεὸν, νὰ προσεύχεται, ἐνῷ μεταχειρίζεται αὐτὸ, « Μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.» Οὐδεμία ἀνάγκη νὰ μεταχειρίζεταί τις αὐτὸ οὐδαμῶς· εἶναι δὲ τολμηρὸν τὸ νὰ πράττῃ οὕτως.

2. Πρέπει δὲ ἀδιαλείπτως νὰ ἐνθυμώμεθα τὴν διάκρισιν τὴν μεταξὺ ἀκρασίας καὶ μέθης· ἐνόσῳ οἱ ἄνθρωποι νομίζουσιν ὅτι δὲν εἶναι οὔτε ἔγκλημα οὔτε κίνδυνος τὸ πίνειν καυστικὰ πνεύματα, ἐκτὸς μόνον ὅταν καταντᾷ εἰς τὴν παρ' αὐτῶν ὀνομαζομένην μέθην, θέλουν ἀποβάλει πάντα φόβον καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν ἀπώλειαν, διὰ σιωπηλῆς μὲν ἀλλὰ βεβαίας πορείας, ἕωσοῦ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ὄλεθρος, καὶ δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐκφύγωσι.

Πρέπει λοιπὸν νὰ γνωρίζεται καὶ νὰ ὁμολογῆται, ὅτι τὸ πίνειν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, εἰς ὥρας ὡρισμένας, οἱανδήποτε ποσότητα καυστικῶν πνευμάτων, εἶναι ἀκρασία· ἢ ὅτι τὸ πίνειν περιοδικῶς ὁσάκις ἡμέραι, καὶ ὧραι, καὶ καιροὶ παρέχουσι πειρασμὸν καὶ εὐκαιρίαν πρὸς τοῦτο, εἶναι ἀκρασία. Ἐνδέχεται μὲν ἐνίοτε νὰ μὴν ἦναι ἡ ἀκρασία τῆς ζωϊκῆς ἢ νοητικῆς ἐξάψεως, ἀλλ' εἶναι πάντοτε καινοτομία ἐπὶ τοῦ σώματος, καὶ ἀρχὴ ἕξεως, ἥτις ἐξάπαντος θέλει γεννήσει νοσήματα, καὶ ἐξ ἑκατὸν ἀνθρώπων οἱ ὑποῖοι ἀκολουθοῦσιν αὐτὴν ἀδύνατον νὰ μὴ καταστήσῃ πολλοὺς μεθύσους.

Δὲν ἀρκεῖ λοιπὸν νὰ ὑψόνηται ἡ σημαία διὰ νὰ δεικνύῃ μακρόθεν τὸν τόπον ὅπου ἀποθνήσκει ὁ μέθυσος. Πρέπει νὰ ὑψόνηται εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ δρόμου, διακηρύττουσα μὲ κεφαλαῖα γράμματα, *Αὕτη εἶναι ἡ ὁδὸς ἡ πρὸς τὸν θάνατον!* Καθ' ὅλην δὲ τὴν χώραν τῆς «φρονίμου χρήσεως» πρέπει νὰ κυματίζῃ καὶ νὰ νουθετῇ· διότι ἐὰν δὲν δυνηθῶμεν νὰ ἐμποδίσωμεν τὸν ἄνθρωπον εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποχωρίσωμεν αὐτὴν ἀπὸ τὸ τέλος. Ὅστις ἀπομακρύνεται παντάπασιν ἀπὸ τὰ καυστικὰ πνεύματα, οὗτος μόνος εἶναι ἀσφαλής. Εἰς πᾶσαν οἰκογένειαν πρέπει νὰ ἦναι ἀπηγορευμένη ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ποτοῦ τούτου, ἢ

ἐὰν εἰσάγεται, πρέπει νὰ συγχωρῆται μόνον πρὸς ἰατρικὰς χρήσεις. Πρέπει δὲ νὰ ἐπιγράφεται ὡς ἐπιγράφομεν τὸ λαούδανον· καὶ τὸ « μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς » πρέπει νὰ προσβάλλῃ τὸν ὀφθαλμὸν ἀπὸ παντὸς ἀγγείου τὸ ὁποῖον περιέχει αὐτό.

Τὰ παιδία πρέπει νὰ διδάσκωνται ἐνωρὶς τὴν φύσιν, τὰ συμπτώματα καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ ἁμαρτήματος τούτου, διὰ νὰ μὴν ἐμπίπτωσιν ἐξ ἀγνοίας ὑπὸ τὸ κράτος αὐτοῦ. Τὸ νὰ προφυλάξω τὰ τέκνα μου ἀπὸ τὸ ἁμάρτημα τοῦτο ὑπῆρξε πάντοτε ὄχι μικρὸν μέρος τῶν πατρικῶν φροντίδων μου, καὶ δύναμαι ἀληθῶς νὰ εἴπω ὅτι ἐὰν ὁποιονδήποτε τῶν τέκνων μου ἀπολεσθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, δὲν θέλει πάθει τοῦτο ἐξ ἀγνοίας, οὐδὲ ἀπὸ νουθεσίας ἔλλειψιν. Δὲν ἐνθυμοῦμαι δὲ νὰ ἐσυγχώρησα ποτὲ τέκνον μου νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας εἰς ἑορτάσιμον ἡμέραν, ἢ νὰ ἐδώρησα εἰς αὐτὸ χρήματα νὰ τὰ ἐξοδεύσῃ πρὸς εὐαρέστησίν του, χωρὶς συγχρόνως νὰ παραγγείλω εἰς αὐτὸ ἐντόνως, νὰ μὴ πίῃ καυστικὰ πνεύματα ἢ ἄλλο μεθυστικὸν ποτόν· καὶ δὲν δύναμαι νὰ μὴ πιστεύω ὅτι, ἐὰν εἰς πᾶσαν οἰκογένειαν ἐπεμελοῦντο ὡς ἔπρεπε νὰ διδάσκωσι τὰ παιδία τὴν φύσιν καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ ἁμαρτήματος τούτου,

καὶ νὰ τὰ προφυλάττωσιν ἐναντίον αὐτοῦ, ἐδύναντο νὰ σχηματισθῶσιν οὕτω τοιαῦτα φρονήματα, αἰσθήματα καὶ ἕξεις, ὥςε ὅλη ἡ νέα γενεὰ νὰ ἐγερθῇ ὡς προμαχὼν, κατὰ τοῦ ὁποίου τὰ πύρινα τῆς ἀκρασίας κύματα ἤθελον ἐφορμᾷ εἰς μάτην, λέγουσα, «Ἕως αὐτοῦ θέλεις ἔρχεσθαι καὶ δὲν θέλεις ὑπερβῇ· καὶ ἐδῶ θέλει συντρίβεσθαι ἡ ὑπερηφανία τῶν κυμάτων σου.» (Ἰώβ. λή. 11.) Εἰς ὅλα ἡμῶν τὰ σχολεῖα πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διδασκαλία, καὶ τὰ Κυριακὰ σχολεῖα τὰ ὁποῖα τώρα καθιδρύονται πανταχοῦ δύνανται νὰ συντελέσωσι πολὺ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς τὸ νὰ προληφθῇ ἡ ἀκρασία τῆς ἐγειρομένης γενεᾶς.

Περὶ δὲ τοῦ σωφρονισμοῦ τῶν ἤδη καταχρατουμένων ὑπὸ τῆς ἕξεως τῆς ἀκρασίας, δὲν ὑπάρχει πλὴν εἷς μόνος τρόπος· οἱ τοιοῦτοι ἀνάγκη ν' ἀποφασίσωσι νὰ παύσωσιν ἀμέσως καὶ ὁλοκλήρως τὴν χρῆσιν τῶν τοιούτων ποτῶν.

Τινὲς μὲν παρήνεσαν νὰ γίνεται βαθμηδὸν ἡ τοιαύτη παῦσις, καὶ πολλοὶ ἐπεχείρησαν νὰ πράξωσιν οὕτως· ἀλλ' οὐδενὸς ἀνθρώπου φρόνησις καὶ καρτερία εἶναι ἱκαναὶ νὰ κατορθώσωσι σωφρονισμὸν μὲ τὴν μέθοδον ταύτην. Ἐὰν ὁ νοσῶν ἐτίθετο εἰς στενὸν περιορισμὸν, ὥστε νὰ μὴν ἦναι

δυνατὸν εἰς αὐτὸν νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ὄρεξίν του, ἐδύνατό τις νὰ μεταχειρισθῇ τὸν τρόπον τοῦτον· ἀλλὰ τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι σκληρὰ παράτασις τοῦ νοσήματος διὰ μῆνας ὁλοκλήρους, ἐνῷ ἐδύνατο νὰ θεραπευθῇ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Οὐδεὶς ὅμως, εἰς ἐλευθερίαν εὑρισκόμενος, θέλει διορθώσει ἑαυτὸν διὰ βαθμικῆς ἀποχῆς. Ἄλλοι δὲ πάλιν παρήνεσαν εἰς διόρθωσιν τοῦ κακοῦ τούτου τὴν χρῆσιν ἄλλων πραγμάτων, ὡς τὴν τοῦ ὀπίου· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο, πλὴν ἕτερός τρόπος μέθης, πολλάκις δὲ καὶ πειρασμὸς πρὸς τὴν ἀκρασίαν, καὶ ἐνόνει ὄχι σπανίως τὰς ἰδίας του δυνάμεις μὲ τὰς τῶν καυσικῶν πνευμάτων εἰς βλάβην τῆς ὑγείας καὶ ὄλεθρον τῆς ζωῆς. Αὐτὸ εἶναι φάρμακον ὑπὲρ φύσιν ἐρεθιστικὸν, προξενοῦν ἐρεθισμὸν ὑπέρτερον τοῦ τόνου τῆς ὑγείας, καὶ προδιαθέτον τὸ σῶμα πρὸς ἀκρατῆ πόσιν.

Τινὲς δὲ παρήνεσαν τὴν χρῆσιν ἰσχυροῦ ζύθου ἀντὶ τῶν καυστικῶν πνευμάτων, ὡς μέσον τοῦ νὰ ἐπαναγάγωσι τὸν αἰχμάλωτον εἰς ὑγείαν καὶ ἐλευθερίαν. Ἀλλ' ἐὰν ἐνδέχεται νὰ μὴ προξενήσῃ ὁ ζύθος ἀκρασίας ἕξεις τόσον ταχέως, δὲν ἔχει ὅμως δύναμιν καὶ νὰ τὰς θεραπεύσῃ· θέλει δὲ μάλιστα τελειοποιήσει ὅ,τι ἤρχισαν τὰ καυστικα πνεύματα, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ταύτην,

ὅτι δὲν καταναλίσκει τὰ ζωτικὰ ὄργανα μὲ ἐπίσης ὀξὺ πῦρ, καὶ κάμνει τὸν δυστυχῆ ἱκανὸν νὰ καταβῇ εἰς τὸν τάφον του ὀλίγον τι βραδύτερον, καὶ μὲ πλειοτέραν μὲν εὔθυμον ἠλιθιότητα, μὲ ὀλιγωτέραν δὲ δαιμονιώδη μανίαν.

Ἄλλοι δὲ πάλιν προσδιώρισαν τὴν χρῆσιν τοῦ οἴνου ὡς μέσον τοῦ ν' ἀποστρέψωσι τὸν ἀκρατῆ ἀπὸ τὰς ὁδοὺς τοῦ θανάτου· ἀλλ' ἡ ἕξις δὲν δύναται νὰ ἐξωσθῇ ἀπὸ τὸ κράτος της διὰ τοιούτων τεχνασμάτων, οὐδὲ ἡ παμφάγος ὄρεξις νὰ καθησυχασθῇ μεταβληθεῖσα εἰς νηφάλιον καὶ ἐγκρατῆ ἀπαίτησιν. Ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν γίνονται ἀκρατεῖς εἰς τὸν οἶνον, δὲν εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι ὁ οἶνος θέλει θεραπεύσει τὸν ἀκρατῆ, ἢ ὅτι θέλει ἐμποδίσει τὴν πρόοδον τῆς νόσου. Ἱκανὴ ποσότης αὐτοῦ πρέπει νὰ ληφθῇ διὰ νὰ ἀναβιβάσῃ τὴν φυσικὴν δύναμιν εἰς τῆς εὐθυμίας τὸν τόνον, ἢ ἄλλως θέλει φωνάζει μὲ ἀκάθεκτον ὀχληρότητα « Δός· » καὶ πολὺν καιρὸν πρὶν τελεσθῇ τοῦ θανάτου τὸ ἔργον, ὁ οἶνος θέλει καταντήσει ἀνίσχυρος νὰ ἐρεθίζῃ μὲ ἱκανὴν δραστικότητα, ὥστε ν' ἀνεγείρῃ τὰ χαυνούμενα πνεύματα, ἢ θέλει γίνεσθαι ὀξηρὸς εἰς τὸν ἐξησθενημένον στόμαχον· καὶ τότε θέλει προσκληθῇ τὸ ῥακὶ καὶ τὸ ὄπιον διὰ νὰ ἐπιταχύνωσι τὴν τελειοποίησιν τοῦ βρα-

δέος ἔργου τῆς αὐτοχειρίας· ὥστε ἐὰν κάνεὶς δὲν ἀπομωραίνεται ἀπὸ τὴν οἰνοποσίαν, τὸ μόνον αἴτιον εἶναι ὅτι ὁ οἶνος παραδίδει τὸν οἰνοπότην εἰς ἀγριωτέρους καὶ φρικωδεστέρους ἐκτελεστὰς τῆς ἀναβαλλομένης ἐκδικήσεως τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐὰν δὲ ὁ οἶνος ἀρχῇ ἐνίοτε νὰ τελειοποιήσῃ τὸ ἔργον τοῦ ὀλέθρου, τότε ἡ διαφορὰ εἶναι μόνον ὅτι τὸ θῦμα βασανίζεται καιρὸν περισσότερον, διὰ ν' ἀποθάνῃ καταστρεβλούμενος ἀπὸ ποδαλγίαν, ἐνῷ τὰ καυστικὰ πνεύματα τελειόνουσι τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου μὲ ὀλιγοχρονιώτερον καὶ ὀλιγώτερον ἴσως ὀδυνηρὸν τρόπον.

Μετριάσεις λοιπὸν καὶ ἀντικαταστάσεις εἶναι μάταιαι· καὶ ἐὰν ποτὲ ἐπιτυγχάνωσι, τοῦτο δὲν συμβαίνει εἰς ἓν μεταξὺ χιλίων παραδειγμάτων· τοῦτο εἶναι πάλιν νηπίου μὲ γίγαντα, καὶ προσπάθεια λαγωοῦ νὰ ἐκφύγῃ ἀπὸ τοὺς ὄνυχας λέοντος.

Οὐδεμία θεραπεία ὑπάρχει διὰ τὴν ἀκρασίαν ἄλλη πλὴν ἡ παῦσις αὐτῆς. Ἡ φύσις πρέπει ν' ἀπαλλαχθῇ τοῦ παρὰ φύσιν πολέμου τοῦ ἐνεργουμένου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ν' ἀφεθῇ εἰς ἡσυχίαν· καὶ τότε τροφὴ, καὶ ὕπνος, καὶ ἄσκησις θέλουν ἐκτελέσει τὸ ἔργον τῆς ἐπανορθώσεως· βαθμηδὸν δὲ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς θέλει ἀναλάβει τόνον, ἡ ὄρεξις θέλει ἐπανέλθει, ἡ χώνευσις θέλει ἀποκατασταθῇ ἐνερ-

γὸς, ὁ ὕπνος γλυκὺς, καὶ οἱ μῦς εὔρωστοι, ἑωσοῦ τέλος ἡ ἐλαστικὴ καρδία θέλει διαπέμπει μὲ πάντα παλμὸν ὑγείαν καθ' ὅλον τὸ σῶμα καὶ εὐθυμίαν εἰς τὴν ψυχήν.

Ἀλλὰ τί τὸ πρακτέον πρὸς ὅσους ἤθελεν εἶσθαι ὀλέθριον νὰ παύσωσι διὰ μιᾶς; Πολλοὶ νομίζονται ὅτι εἶναι εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, οἵτινες ἴσως δὲν εἶναι· ὅσοι δὲ ἀληθῶς ἔχουσιν οὕτω, ὁ ἰατρὸς δύναται νὰ κάμῃ πρὸς αὐτοὺς ὅ,τι κρίνῃ τὸ χρησιμώτερον ἑκάστοτε, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπακούωσιν αὐστηρῶς ὡς ἀσθενεῖς εἰς τὰς διαταγὰς αὐτοῦ· ἐὰν δὲ ὅταν παραδοθῶσι πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν φροντίδα, δὲν δύνωνται νὰ ζήσωσιν ἄνευ καυστικῶν πνευμάτων, τότε πρέπει ν' ἀποθάνωσι, καὶ ἔχουσι μόνον νὰ πράξωσιν ἓν τῶν δύο, ἢ ν' ἀποθάνωσι σεσωφρονισμένοι καὶ μετανενοημένοι, ἢ ὡς ἀνιάτως ἀκρατεῖς· ν' ἀποθάνωσι μὲ τρόπον ὥστε νὰ βεβαιώσωσιν εἰς ἑαυτοὺς ἄφεσιν καὶ ἀποδοχὴν εἰς τὸν οὐρανὸν, ἢ μὲ τρόπον ὅστις θέλει ἀποκλείσει αὐτοὺς διαπαντὸς ἀπὸ τὸν ἅγιον ἐκεῖνον κόσμον.

Ὡς ἐφαρμογὴν δὲ τοῦ λόγου τούτου ἤθελα παραινέσει πρὸς πάντας τοὺς ἀκροατὰς ἄμεσον καὶ πιστὴν ἑαυτῶν ἐξέτασιν, διὰ νὰ γνωρίσητε ἀκριβῶς ἐάν τινα τῶν συμπτωμάτων τῆς ἀκρασίας ἀρχίζωσιν

ἢ ὄχι νὰ δεικνύωνται ἐφ' ὑμῶν. Καὶ ἐὰν μήτε ἄλλοι σᾶς ὑπώπτευσαν ποτὲ μήτε σεῖς ὑπωπτεύσατε ἑαυτοὺς ἀκρατεῖς, ὁ λόγος οὗτος ἂς μὴ σᾶς στερήσῃ τὴν ὠφέλειαν τῆς ἐξετάσεως ταύτης· διότι ἡ ἀπροσεξία καὶ ἡ θαῤῥαλεότης εἶναι τὰ ἀφαιροῦντα τὴν διάκρισιν, καὶ ἐξορίζοντα τὸν φόβον, καὶ εἰσάγοντα τὸν λυμεῶνα, ὅστις προσκολλᾶται εἰς τὸ θῦμά του πρὶν τοῦτο ἐννοήσῃ κίνδυνον ἢ ἐπιχειρήσῃ ἀντίστασιν.

Ὑπάρχουσι λοιπὸν ὡρισμένοι καιροὶ, ἡμέραι, καὶ τύποι, ὅπου ἔχεις κατὰ νοῦν νὰ εὐχαριστῇς πάντοτε τὴν ὄρεξίν σου πίνων καυστικὰ πνεύματα; Μένεις πολλάκις διὰ νὰ λάβῃς κἄτι τι ἐκ τοῦ καπηλείου ὅταν ὁδοιπορῇς, καὶ πάντοτε ὁσάκις φθάσῃς εἰς τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν; Ἡ συχνότης αὕτη τοῦ πίνειν θέλει ἐμφυτεύσει εἰς τὸ σῶμά σου, πρὶν τὸ αἰσθανθῇς, τὰ σπέρματα τῆς φρικωδεστάτης νόσου, ἥτις καταθλίβει τὴν ἀνθρωπότητα. Ἔχεις φίλους ἢ συντρόφους τῶν ὁποίων ἡ παρουσία, ὅταν τοὺς ἀπαντήσῃς, ἐνεγείρει εἰς σὲ τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πίνειν; Ἐνθυμοῦ ὅτι καὶ σὺ καὶ ἐκεῖνοι βαδίζετε εἰς ὁδὸν ὅπου δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀσφάλεια οὔτε ἐλπὶς, πλὴν ἐὰν ἐπιστρέψητε ἀμέσως.

Ἀγαπᾷ τις ἐξ ὑμῶν νὰ δράττῃ τὴν παραμικρο-

τάτην ἀφορμὴν καὶ περίστασιν μεταξὺ τῶν συντρόφων σας, διὰ νὰ προτείνῃ « φίλευμα; » « Οἴμοι, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, θάνατος εἶναι εἰς τὸν λέβητα. » (Β΄. Βασ. δ΄. 40.)

Βλέπεις τὴν ἐπιθυμίαν τῶν καυστικῶν ποτῶν ἐπανερχομένην καθ' ἡμέραν, καὶ εἰς τεταγμένας ὥρας; Ἐὰν δὲν ἔχῃς σκοπὸν νὰ βαδίσῃς καθ' ὅλον τὸ μῆκος τὴν ὁδὸν τῆς ἀκρασίας, εἶναι καιρὸς νὰ σταματήσῃς. Ἐὰν δὲν ἔχῃς σκοπὸν νὰ παραδώσῃς ταχέως τὴν ἐλευθερίαν σου διὰ παντὸς, καὶ νὰ ὑποβληθῇς ὑπὸ τὸν ὠμότατον καὶ ἀδυσωπητότατον δεσποτισμὸν, ἀνάγκη ν' ἀφήσῃς τὰ πρωϊνὰ πνευματώδη ἐνδυναμωτικὰ, τὰ τῆς μεσημβρίας ἐρεθιστικὰ, καὶ τὴν φιάλην τῆς ἑσπέρας.

Πίνει τις ἐξ ὑμῶν κρυφίως, ἐπειδὴ δὲν θέλει νὰ μάθωσιν οἱ φίλοι του ἢ ὁ κόσμος πόσον πίνει; Ἐπίσης ἐλλόγως ἐδύνασο νὰ ῥιφθῇς εἰς τὴν θάλασσαν ἐπὶ εὐθραύστου τινὸς σκάφους ἔμπροσθεν ἀνεμοσροβίλου, καὶ νὰ ἐλπίζῃς σωτηρίαν· ἐχάθης, ἐχάθης ἄνευ θεραπείας ἐλπίδος, ἐὰν δὲν σταματήσῃς.

Ἐσυνήθισας νὰ πίνῃς ὅταν ἐπιτύχῃς εὐκαιρίαν, τοσαύτην ποσότητα ὅσην δύνασαι νὰ βαστάσῃς χωρίς τινος προφανοῦς σημείου μέθης; Εἶσαι ἤδη ἀκρατὴς, καὶ ἐὰν δὲν καταπαλαίσῃς τὴν ἕξιν, ταχέως θέλεις ἀποκατασταθῇ ἐπὶ μᾶλλον καὶ

μᾶλλον ἀκρατέστερος, ὥστε νὰ μὴν ἦναι δυνατὸν πλέον νὰ κρυφθῇς.

Ἀρχίζουσι ποτὲ οἱ ὀφθαλμοί σου νὰ σ' ἐνοχλῶσι διὰ τῆς ἀδυναμίας ἢ τῆς φλογώσεώς των; Ἐὰν ἔχῃς τὴν ἕξιν τοῦ πίνειν καυστικὰ πνεύματα καθ' ἡμέραν, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐρωτᾷς ἰατρὸν τί τὸ αἴτιον τούτου, μηδὲ νὰ ζητῇς θεραπευτικὸν τῶν ὀφθαλμῶν νερόν. Ἡ φλόγωσις τῶν ὀφθαλμῶν σου προῆλθεν ἀπὸ ἀκρασίαν, καὶ ἀποχὴ, ἀποχὴ μόνον θέλει τοὺς θεραπεύσει. Ἤθελεν εἶσθαι ὠφέλιμον πρὸς πάντας ὅσοι πίνουσι καθ' ἡμέραν, νὰ κυττάζωσι συνεχῶς εἰς τὸν καθρέπτην, διὰ νὰ βλέπωσιν εἰς τὰ ἴδιά των πρόσωπα τὰ σημεῖα τῆς συμφορᾶς, τὰ ὁποῖα ἡ καθυβριζομένη φύσις ἐπιδεικνύει τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, καὶ συχνότατα ἐπιδεικνύει εἰς μάτην.

Βλέπει τις ἐξ ὑμῶν τρόμον τῶν χειρῶν ἐπερχόμενον ἐναντίον του, καὶ δυσθυμίαν, καὶ στέρησιν τῆς ὀρέξεως τὸ πρωΐ; Ἡ φύσις καταναλίσκεται, καὶ δίδει ἐγκαίρως εἴδησιν περὶ τῆς συμφορᾶς της.

Ἀρχίζουσι νὰ σὲ βασανίζωσι πόνοι διατεταραγμένου στομάχου, καὶ φλεγμαινούσης γλώσσης καὶ χειλέων; Ἐπροχώρησας ἤδη πολὺ εἰς τὸ ἔργον τῆς αὐτοχειρίας· ἐντὸς ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν εἶναι πιθανὸν ὅτι θέλει τελειωθῇ.

ΛΟΓΟΣ Γ'.

ΚΑΚΑ ΤΗΣ ΑΚΡΑΣΙΑΣ.

Ἀββακούμ. β'. 9—11, 15, 16.

Οὐαὶ εἰς τὸν πλεονεκτοῦντα πλεονεξίαν κακὴν διὰ τὸν οἶκόν του, διὰ νὰ θέσῃ τὴν φωλεάν του ὑψηλὰ, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ κακοῦ! Ἐβουλεύθης αἰσχύνην εἰς τὸν οἶκόν σου, ἐξολοθρεύων πολλοὺς λαοὺς, καὶ ἡμάρτησες κατὰ τῆς ψυχῆς σου. Διότι ὁ λίθος ἀπὸ τὸν τοῖχον θέλει βοήσει, καὶ τὰ ξυλοδέματα θέλουν ἀποκριθῇ εἰς αὐτόν.

Οὐαὶ εἰς τὸν ποτίζοντα τὸν πλησίον του, εἰς σὲ ὅστις προσφέρεις τὴν φιάλην σου, καὶ ἀκόμη τὸν μεθύεις, διὰ νὰ θεωρῇς τὴν γύμνωσιν αὐτῶν! Σὺ εἶσαι πλήρης αἰσχύνης ἀντὶ τῆς δόξης· πίε καὶ σὺ, καὶ ἂς ἀνακαλυφθῇ ἡ ἀκροβυστία σου· τὸ ποτήριον τῆς δεξιᾶς τοῦ Κυρίου θέλει στραφῇ πρὸς σὲ, καὶ ἐμετὸς ἀτιμίας θέλει εἶσθαι ἐπάνω εἰς τὴν δόξαν σου.

Εἰς τοὺς προηγουμένους λόγους διεσαφήσαμεν τὴν *φύσιν*, τὰς *ἀφορμὰς*, καὶ τὰ *συμπτώματα* τῆς ἀκρασίας.

Εἰς τοῦτον δὲ τὸν λόγον ἔχομεν σκοπὸν νὰ διασαφήσωμεν τὰ κακὰ τῆς ἀκρασίας.

Ἡ φυσικὴ καὶ ἠθικὴ ἐπενέργεια τοῦ ἁμαρτήματος τούτου ἐπὶ τὰ θύματά του ἐδείχθη ἀναγκαίως, ἐνῷ ἐξηγοῦντο τὰ αἴτια καὶ τὰ συμπτώματα τῆς ἐγκληματικῆς ταύτης νόσου. Ὅθεν θέλομεν θεωρήσει πλατύτερον τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ἐξετάζοντες τὴν ἐπενέργειαν τῆς ἀκρασίας ἐπὶ τὴν ἐθνικὴν εὐδαιμονίαν. Εἰς ταύτην τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως μᾶς ὁδηγοῦσι τὰ προτεθέντα ῥητά. Ταῦτα διαγγέλλουσι τὸ γενικὸν ἀξίωμα, ὅτι αἱ διὰ τῆς παραβιάσεως τῶν νόμων τῆς φιλανθρωπίας καὶ δικαιοσύνης ἐγειρόμεναι κοινωνίαι δὲν θέλουσιν εὐημερήσει, καὶ ἐξαιρέτως ὅτι ὁ διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀκρασίας συναγόμενος πλοῦτος θέλει ἐπιφέρει εἰς τὴν κοινωνίαν ἀκρατίαν, πτωχείαν καὶ αἰσχύνην, ὡς τιμωρίαν παρὰ τῆς θείας Προνοίας.

1. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀκρασίας ἐπὶ τὴν ὑγείαν καὶ τὰς σωματικὰς ἐνεργείας τινὸς ἔθνους δὲν πρέπει νὰ παραβλέπωνται μηδὲ νὰ θεωρῶνται ὡς μικροῦ λόγου ἄξια.

Οὐδὲν πρᾶγμα εἶναι βεβαιότερον παρὰ τὴν ἀπὸ γενεὰς εἰς γενεὰν διάδοσιν τῆς κράσεως καὶ σωματικῆς συστάσεως, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἠθικὴν κατάστασιν τῆς κοινωνίας. Ἡ τρυφὴ ἐκθηλύνει καὶ διαδίδει εἰς ἄλλας γενεὰς βλακεῖαν καὶ ἀσθένειαν. Ἀνάστησον τὴν γενεὰν τῶν Ῥωμαίων οἵτινες κατε-

θριάμβευσαν ὅλου τοῦ κόσμου, καὶ παράβαλε αὐτοὺς πρὸς τοὺς σημερινοὺς θηλυδριώδεις κατοίκους τῆς Ἰταλίας, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐγκλήματος τούτου ἐπὶ τὴν ἀνθρωπίνην κρᾶσιν θέλει φανῇ ἀποχρώντως. Αἱ ὑπερβολαὶ ἀποκάμνουσι τὸν ἄνθρωπον. Τὸ ἀνάστημα βαθμηδὸν ἐλαττοῦται, αἱ συναρθρώσεις ἐκλύονται, καὶ οἱ μῦς χάνουσι τὸν ἐλαστικόν των τόνον. Γίγαντος ὀστέα δὲν θέλουν βέβαια εὑρεθῇ εἰς τὰ κοιμητήρια ἔθνους, κατακλυζομένου πολλοὺς αἰῶνας ἀπὸ τῆς ἀκρασίας τὰ κύματα, οὐδὲ θέλει ἀνασκαφῇ ὑπερβριθὴς σιδηρᾶ πανοπλία, τὸ ἐπιθετικὸν καὶ ἀμυντικὸν ὅπλον ἄλλων ἡμερῶν, ὡς μνημόσυνον παρελθούσης δόξης.

Ἡ διάρκεια τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, καὶ τὸ σχετικὸν ποσὸν τῆς ὑγείας ἢ ἀσθενείας, θέλουν εἶσθαι προφανῶς πολυειδῆ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῶν καυστικῶν πνευμάτων τῶν εἰς τὸν τόπον καταναλισκομένων. Ἀκόμη καὶ τώρα, ὄχι μικρὸς ἀριθμὸς τῶν θανάτων οἱ ὁποῖοι πληροῦσι τοὺς ἐτησίους καταλόγους τῶν ἀποθνησκόντων εἰς τὸν τόπον ἡμῶν, εἶναι θάνατοι ἀνθρώπων οἵτινες κατήντησαν εἰς παράκαιρον τέλος, καὶ ἔπεσον κατ' εὐθεῖαν ἢ πλαγίως θύματα εἰς τὴν δηλητήριον ἐπενέργειαν τῶν καυστικῶν πνευμάτων, πληροῦντες οὕτω μὲ φοβερὰν ἀκρίβειαν, τὴν πρόῤῥησιν, « Δὲν θέλουν

ζήσει τὸ ἥμισυ τῶν ἡμερῶν των οἱ ἀσεβεῖς». Καθὼς δὲ τὸ τσακάλιον ἀκολουθεῖ τὸν λέοντα, διὰ νὰ καταφάγῃ τὸν φονευθέντα, οὕτω καὶ ἡ νόσος καὶ ὁ θάνατος ἀκολουθοῦσι τὰ ἴχνη τῆς μέθης. Ἡ ἐλευθέρα καὶ γενικὴ χρῆσις τῶν μεθυστικῶν ποτῶν δι' ὀλίγας ἑκατονταετηρίδας θέλει μεταβάλει ἐξάπαντος τὴν γενεάν μας ἐκ τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ ἀθλητικοῦ σχήματος τῶν πατέρων μας εἰς γενεὰν εὐτελῆ καὶ νανώδη. Φανερὰ εἶναι ἤδη ἡ ἀρχὴ τῆς παρακμῆς ταύτης, καὶ ἡ τελειοποίησις αὐτῆς, ἐὰν τὰ αἴτια δὲν παύσωσι, δὲν θέλει βραδύνει.

2. Ἡ ἐπιβλαβὴς ἐπενέργεια τῆς γενικῆς ἀκρασίας ἐπὶ τὰς διανοητικὰς δυνάμεις τοῦ ἔθνους εἶναι ἐπίσης βεβαία καὶ ὄχι ὀλιγώτερον ἀπευκταία.

Πρὸς τὰς ἐνεργείας εὐρώστου νοὸς ἰσχυροὶ μῦς εἶναι κατὰ γενικὸν κανόνα, ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖοι· ὡς βαρὺ πυροβόλον, ὁ νοῦς ἀγωνιζόμενος ἀναστρέφεται μὲ ὁρμὴν ἐπὶ τὸ σῶμα, καὶ θέλει καταβάλει ἀσθενὲς σῶμα. Ἡ νοητικὴ ἐνέργεια καὶ ἡ σωματικὴ ἀντενέργεια ἀνάγκη νὰ ἦναι ἴσαι, ἢ ἄλλως εὑρίσκων ὁ νοῦς ἀνυποστηρίκτους τὰς ἐνεργείας του ἀθυμεῖ καὶ ἐκπίπτει εἰς ἀπελπισίαν καὶ ἀδυναμίαν. Ἡ ῥοὴ τῶν ζωϊκῶν πνευμάτων, τὸ πῦρ καὶ ἡ ζωηρότης τῆς φαντασίας, ἡ

ἀδρότης καὶ δύναμις τῶν αἰσθημάτων, τὸ ἀντιλητικὸν καὶ μνημονικὸν τοῦ νοὸς, τὸ πῦρ τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὸ ἔντονον τῆς φωνῆς, καὶ ἡ ἡλεκτρικὴ τῆς προφορᾶς ἐνέργεια, ὅλα ταῦτα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸν ὑγιηρὸν καὶ εὔρωστον τόνον τοῦ ζωϊκοῦ συστήματος· δι' ὁποιωνδήποτε δὲ μέσων ἐκλύεται τὸ σῶμα, χαυνόνεται καὶ τὸ πνεῦμα ἐπίσης. Ὁ Καῖσαρ, ὅτε ἔπασχεν ἀπὸ πυρετὸν καὶ ἐφώναζε, « Δός με νὰ πίω Τιτίνιε, » δὲν ἦτον ὁ θεὸς ἐκεῖνος ὅστις ἔπειτα κατέστρεψε τὴν δημοκρατίαν, καὶ ἐβασίλευεν ἄνευ ἀντιπάλου· καὶ ὁ Ναπολέων λέγεται ὅτι ἀπέτυχεν εἰς τὴν κατὰ τῆς Ῥωσσίας ἐκστρατείαν ἐξ αἰτίας πυρετοῦ. Οἱ μέγιστοι τῶν ποιητῶν καὶ τῶν ῥητόρων οἵτινες ἵστανται ἐπὶ τῶν μνημείων τῆς ἀθανασίας, ἤκμαζον ἐπὶ τοῦ σιδηροῦ αἰῶνος, πρὶν τῆς τρυφῆς αἱ ἕξεις παραλύσωσι τὸ σῶμα καὶ τὴν διάνοιαν. Τοῦτο εἶναι ἀληθὲς περὶ Ὁμήρου καὶ Δημοσθένους καὶ Μίλτωνος· καὶ ἐὰν πρέπῃ μετ' αὐτῶν νὰ ταχθῶσι καὶ ὁ Βιργίλιος καὶ ὁ Κικέρων, εἶναι πρηφανεστάτη ὅμως εἰς τούτους ἡ ἐλάττωσις τῆς ζωηρότητος, ἡ προελθοῦσα ἐκ τῆς προόδου τῆς ἡδυπαθείας εἰς τὸν αἰῶνα καθ' ὃν ἔζων.

Ἐκ τῶν γιγαντωδῶν συγγραφέων τῆς Σκωτίας εἶναι τινὲς ἑβδομηκοντούτεις, οἵτινες ἐξέρχονται

εἰς τοὺς ἀθλητικοὺς ἀγῶνας τῆς νεότητός των μὲ ἀπαραμείωτον ἐλαστικότητα. Τὰ δὲ τρυφερὰ δάκτυλα τῆς σημερινῆς διατεθρυμμένης γενεᾶς ποτὲ δὲν μετεχειρίσθησαν τοιοῦτον κάλαμον ὑποῖον μεταχειρίζονται οἱ ἄνδρες οὗτοι, οὐδὲ θέλουσι μεταχειρισθῆ.

Ἡ φιλοκαλία μὲν ἐνδέχεται νὰ ἐξασκῆται συγχρόνως μὲ τὴν τρυφὴν, καὶ ἡ μουσικὴ νὰ ἀνθῇ, ἐνῷ πᾶν ὅ,τι εἶναι ἀνδρικὸν ἀπομαραίνεται· καὶ αἰφνίδιαί τινες ἐκλάμψεις τῆς φαντασίας ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχωσιν ἐνίοτε εἰς τὴν ποίησιν, γεννήματα παλιμβόλου καὶ νευρικῆς αἰσθητικότητος· δυνατὸν δὲ ἴσως νὰ ὑπάρχῃ ἐνίοτε καὶ ἀταραξία ψυχῆς εἰς ἀσθενὲς σῶμα, ἥτις καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ διευκρινῇ ἁπλᾶ τινα ἀντικείμενα. Ἀλλ' ἡ ἀδρότης ἐκείνη τῆς ψυχῆς, καὶ ἡ ποικίλη τοῦ νοὸς ἐνέργεια, ἥτις εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία εἰς τὴν ἐθνικὴν εὐφυΐαν καθ' ὅλην της τὴν πολυειδῆ ἐφαρμογὴν, δύναται νὰ εὑρεθῇ μόνον μετ' ἀκαταβλήτων καὶ εὐρώστων μυώνων.

Ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου ἐπισχύει τὸ συμπέρασμα τοῦτο. Ἡ Αἴγυπτος, ἡ ἡγεμονίς ποτε τῶν ἐθνῶν, κατέπεσεν εἰς τὸν κονιορτὸν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἰδίας της μαλθακότητος. Τῆς Ἑλλάδος οἱ θρίαμβοι εἰσαγαγόντες τὴν τρυφὴν τῆς Ἀσίας εἰς αὐτὴν

κατασκέπασαν τὴν δόξαν της μὲ σκότος αἰώνων. Καὶ ἡ Ῥώμη, τῆς ὁποίας ὁ σιδηροῦς ποῦς κατεπάτησε τὰ ἔθνη, καὶ διέσεισε τὴν γῆν, εἶδεν εἰς τὰς ἐσχάτας τῶν ἡμερῶν της χαύνωσιν καρδίας καὶ τὴν ἀσπίδα τοῦ δυνατοῦ ἀγεννῶς ἀπορῤῥιφθεῖσαν.

3. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀκρασίας ἐπὶ τὴν στρατιωτικὴν ἀνδρίαν τινὸς ἔθνους εἶναι βεβαιότατα μέγα καὶ δεινόν. Οἱ θάνατοι τῶν νεοσυλλέκτων ἐπὶ τῆς πρώτης στρατιωτικῆς των γυμνάσεως, ἐνῷ εἶναι ἡμιθανεῖς ἤδη ἀπὸ τὴν ἀκρασίαν, θέλουν εἶσθαι διπλάσιοι ἐκείνων εἰς τοὺς ὁποίους ὑποπίπτουσιν ἄνδρες ῥωμαλέοι καὶ ἐγκρατεῖς.

Ἐὰν ἐπὶ τῶν πρώτων πολέμων τῆς πατρίδος μας οἱ θάνατοι τοῦ στρατοπέδου ἦσαν τοσοῦτον πολυάριθμοι ὅσον εἶναι ἀφ' ὅτου ἡ ἀκρασία εὐκόλυνε τὴν συνάθροισιν νεοσυλλέκτων, ἡ Νέα Ἀγγλία ἤθελε κατερημωθῆ, ὁ Φίλιππος (*) ἤθελε μείνει κύριος τῆς ἐρημίας του, ἢ οἱ Γάλλοι ἤθελον ἐκδιώξει τοὺς πατέρας ἡμῶν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐκτείνοντες ἀπὸ τοῦ Καναδᾶ μέχρι τοῦ Κερατίου Ἀκρωτηρίου τὸ κράτος τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ τῆς δεισιδαιμονίας. Στράτευμα, τοῦ ὁποίου τὸ δραστήριον ἐν καιρῷ μάχης ἐξήρτηται ἀπὸ τὴν ἔξαψιν καυστι-

---

(*) Βασιλεὺς μιᾶς φυλῆς τῶν αὐτοχθόνων τῆς Ἀμερικῆς.

κῶν πνευμάτων δὲν δύνατται μήτε ἀταραξίαν νὰ ἔχῃ, μήτε πρὸς τὸν κλονισμὸν ἰσχυρᾶς ἐφόδου νὰ ἀνθέξῃ, ὡς πράττει στράτευμα συγκείμενον ἐξ ἀνδρῶν ἀποφασιστικῶν καὶ ἐγκρατῶν. Τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα καὶ ἡ ἐγκράτεια τοῦ στρατεύματος τοῦ Κρομουέλλου, κατέστησαν αὐτὸ τρομερὸν πρὸς τὰ ἀκόλαστα τάγματα Καρόλου τοῦ πρώτου.

4. Τὸ ἐπὶ τὴν φιλοπατρίαν ἔθνους τινὸς ἀποτέλεσμα τῆς ἀκρασίας δὲν εἶναι οὔτε σκοτεινὸν οὔτε ἀμφίλογον. Ὅταν ἡ ἀκολασία ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τὰ φυσικὰ αἰσθήματα τοῦ συζύγου, τοῦ πατρὸς, τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ τοῦ φίλου, καὶ καταχρημνίσῃ αὐτὸν εἰς κατάστασιν κτήνους, δὲν ἔχομεν νὰ ἐλπίζωμεν παρ' αὐτοῦ ἐκτεταμένους σκοποὺς, καὶ ἀφιλοκερδῆ περὶ τῆς πατρίδος του φροντίδα. Ἡ φιλοπατρία αὐτοῦ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς θέμα ἰδιοτελῶν ἐπαγγελιῶν ἢ μεθύσου αὐχήσεως. Ἀλλ' ὁποία εἶναι ἡ φιλοπατρία ἐκείνη, ἥτις ἀγαπᾷ μόνον μὲ λέξεις καὶ γενικῶς, παραβιάζει δὲ καθ' ἓν ἕκαστον ὅλα τὰ συγγενικὰ καὶ φιλικὰ καθήκοντα ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐξήρτηται ἡ εὐδαιμονία τῆς πατρίδος!

Κατὰ τὸν αὐτὸν ἔλλογον πρόπον ἐδύνατο νὰ λαλῇ περὶ δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας ὁ λῃστεύων καὶ ὁ φονεύων εἰς τὰς ἀγυιὰς, καθ' ὃν καὶ

ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὸ παράδειγμα εἶναι φθοροποιὸν, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία μαραίνει τὰ τρυφερὰ φίλτρα τοῦ βίου, καὶ διαιωνίζει κλαυθμοὺς, καὶ ὀδυρμοὺς, καὶ ἀναστεναγμούς. Ἔθνος μεθύσων ἤθελε συγκροτήσει γέενναν.

5. Ἐπὶ τὸ συνειδὸς ἤτοι τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τοῦ ἔθνους τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀκρασίας εἶναι θανατηφόρα.

Αὕτη ἐξαφανίζει τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ πᾶν αἴσθημα εὐθύνης, παραλύει τὴν δύναμιν τοῦ συνειδότος, καὶ σκληρύνει τὴν καρδίαν, καὶ ἐμβάλλει εἰς τὴν κοινωνίαν ῥυπαρὸν, περιφίλαυτον, ἄγριον θηρίον.

6. Ἐπὶ τὴν ἐθνικὴν φιλεργίαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀκρασίας εἶναι προφανῆ καὶ ὀλέθρια.

Τὰ προϊόντα τῆς ἐθνικῆς φιλεργίας ἐξήρτηνται ἀπὸ τὸ ποσὸν ὀρθῶς διοικουμένης διανοητικῆς καὶ σωματικῆς δυνάμεως· ἡ δὲ ἀκρασία παραλύει καὶ ἐμποδίζει ἀμφότερα ταῦτα τὰ ἐλατήρια τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων.

Εἰς τὴν καταγραφὴν τῶν ἐθνικῶν ζημιῶν τῶν ἐκ τῆς ἀκρασίας προερχομένων δύναται νὰ τεθῇ ἡ ἐργασία ἡ ἐμποδιζομένη ὑπὸ ῥαθυμίας, ὑπὸ ἀδυναμίας, ὑπὸ νόσων, ὑπὸ ἐρίδων καὶ διαδικασιῶν, ὑπὸ παιγνιδίων καὶ ἀργίας, ὑπὸ σφαλμάτων καὶ

κακῶς διοικουμένων προσπαθειῶν, ὑπὸ ἀπρονοησίας καὶ ἀσωτίας, καὶ ὑπὸ τῆς συντμήσεως τοῦ χρόνου τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ ἐνεργείας. Μικραὶ δαπάναι εἰς μεγάλα καταστήματα συνεχῶς γινόμεναι ἐνδέχεται νὰ καταξρέψωσι τὰς ἐνεργείας μεγίστου κεφαλαίου. Ἀλλ' ὅπου αἱ ἐνέργειαι τῆς διανοίας καὶ τῶν μυώνων ἀναβιβάζονται καθ' ἡμέραν διὰ καυστικῶν πνευμάτων εἰς τὸν ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἐργασίαν βαθμὸν, ἕως ὅτου ἡ γεωργία, καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ αἱ τέχναι τινὸς ἔθνους νὰ καταντήσωσι νὰ κινῶνται ὑπὸ τῆς δυνάμεως τεχνητοῦ ἐρεθισμοῦ, οὔτε ἡ ἠθικὴ ἐκείνη δύναμις δύναται νὰ διατηρηθῇ ἥτις θέλει ἐγγυηθῇ πιστότητα, οὔτε ἡ σωματικὴ ἐκείνη δύναμις δύναται νὰ συντηρηθῇ καὶ νὰ διευθύνεται καλῶς, ἥτις θέλει ἐξασφαλίσει ἐθνικὴν εὐημερίαν. Τὸ ἔθνος τοῦ ὁποίου αἱ ἄπειροι ἐπιχειρήσεις ὠθοῦνται εἰς τὰ πρόσω διὰ τοῦ κέντρου καυστικῶν πνευμάτων, εἶναι ἀδύνατον ἐπὶ τέλους νὰ ἐκφύγῃ ἐξασθένησιν καὶ χρεωκοπίαν.

Ὅταν θεωρῶμεν ἄνθρωπόν τινα θεριζόμενον εἰς τὴν νεότητα ἢ εἰς τὴν μεσαίαν ἡλικίαν, ἢ βλέπωμεν τὰς μαραινομένας ἐνεργείας, τὸ ἀπρονόητον καὶ τὸ ἄπιστόν τινος γείτονος, τοῦτο εἶναι ἓν μόνον παράδειγμα, καὶ βαθμηδὸν συνηθίζομεν εἰς αὐτό· τοιαῦτα ὅμως παραδείγματα πολυπλασιάζονται

εἰς τὴν πατρίδα μας πανταχόθεν, καὶ δύνανται νὰ εὑρεθῶσιν εἰς πᾶν εἶδος ἐργασίας· τὸ ποσὸν δὲ τῶν ἐμποδιζομένων ἢ διασκορπιζομένων κερδῶν εἶναι ἀναρίθμητον· εἰς πάντα δὲ ταῦτα πρέπει νὰ προστεθῶσιν αἱ ἐπισωρευόμεναι τρομεραὶ δαπάναι αἵτινες γίνονται ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως ἀνθρώπων καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτῶν, τοὺς ὁποίους ἡ ἀκρασία κατέστησε πτωχούς. Εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ χωρίον ὁ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν φόρος, προελθὼν κυρίως ἐκ τῆς ἀκρασίας, αὐξάνεται· τὰ πτωχοκομεῖα ἀποκαθίστανται στενώτερα ὡς πρὸς τὴν περίθαλψιν αὐτῶν· πρέπει δὲ νὰ κατεδαφίσωμεν αὐτὰ καὶ νὰ οἰκοδομήσωμεν εὐρυχωρότερα χάριν τῶν θιασωτῶν τοῦ Βάκχου· διότι ἡ πληθὺς τῶν τρεφομένων μὲ δαπάνην τῆς πόλεως ἀφαιρεῖ τοὺς δισταγμοὺς τῆς φιλοτιμίας, καὶ καταστρέφει τὰ εἰς προμήθειαν κινοῦντα αἴτια τὰ ὁποῖα ἐχορήγει ἄλλοτε ὁ φόβος τῆς πτωχείας καὶ κακοπαθείας. Ἡ προσδοκία γήρατος ἀπόρου ἢ δυστυχούσης οἰκογενείας δὲν ταράττει πλέον τὴν φαυλόβιον μερίδα τῆς κοινωνίας μας. Οὗτοι πίνουσι τὰ ἡμερούσια κέρδη των, καὶ εὐλογοῦσι τὸν Θεὸν διὰ τὸ πτωχοκομεῖον, καὶ ἀρχίζουσι νὰ θεωρῶσιν αὐτὸ ὡς τοῦ μεθύσου, κατὰ δικαίωμα, οἶκον, καὶ κατορθόνουσι νὰ φθάσωσιν ἐκεῖ ὅσον τάχιστα ἡ ἀργία καὶ ἡ ἀκολασία θέλουν τοὺς

δώσει εἰσιτήριον εἰς τὸ ἀμέριμνον τοῦτο καταγώγιον τῆς μοχθηρίας. Οὕτω διατρέχει τὴν χώραν ἡμῶν ὁ ἀκόρεσος λυμεὼν τῆς φιλεργίας, ἀνεγείρων πτωχοκομεῖα, καὶ αὐξάνων τὴν φορολογίαν· ἡμέραν καὶ νύκτα, μετ' ἀΰπνου δραστηριότητος, διασκορπίζων τὴν περιουσίαν, κατοκόπτων τὰ νεῦρα τῆς βιομηχανίας, ὑποσκάπτων τὴν εὐρωστίαν, γεννῶν νοσήματα, παραλύων τὴν διάνοιαν, διαστρέφων τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς, συντέμνων τῆς ζωῆς τὴν διάρκειαν, καὶ ἐπισωρεύων χρέος ἐθνικὸν, ἀόρατον μὲν ἀλλὰ πραγματικὸν καὶ φρικῶδες ὡς τὸ τῆς Ἀγγλίας· μεταφέρων ἀδιακόπως μεγαλήτερα καὶ μεγαλήτερα πλήθη ἐκ τῆς κλάσεως τῶν συνεισφερόντων εἰς τὰς ἐθνικὰς προσόδους εἰς τὴν κλάσιν τῶν οὐδενὸς ἀξίων καταναλωτῶν.

Πρόσθες τὴν ζημίαν τὴν προξενουμένην ὑπὸ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἐργασίας καὶ τῆς συντμήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν γινομένην δαπάνην, τὴν ὁποίαν ἐπιφέρει ἡ ἀκρασία, καὶ θέλεις ἰδεῖ ὅτι τὸ ἔθνος σήμερον φορολογεῖται κατ' ἔτος μεγαλήτερον ποσὸν παρὰ τὴν δαπάνην ἥτις ἤθελε χρειασθῆ πρὸς συντήρησιν τῆς κυβερνήσεως, καὶ ὅλων τῶν σχολείων καὶ γυμνασίων καὶ πανεπιστημείων μας, καὶ ὅλης τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας τοῦ ἔθνους. Μία μερὶς ἤδη τοῦ

ὅλου κεφαλαίου τοῦ ἔθνους εἶναι ὑποθηκευμένη πρὸς περίθαλψιν τῶν μεθύσων. Φαίνεται δὲ ὅτι δὲν ὑπάρχει κἀμμία ἄλλη στερεὰ ἰδιοκτησία εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν παρὰ ταύτην τὴν κληρονομίαν τῶν ἀκρατῶν· πᾶσα ἄλλη περιουσία δύναται νὰ κάμῃ πτερὰ καὶ νὰ γείνῃ ἄφαντος. Ἀλλ' ἕως ὅτου χρεωκοπήσῃ τὸ ἔθνος, ὁ μέθυσος καὶ ἡ οἰκογένειά του, κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἐπικρατείας, πρέπει νὰ ἔχωσι κατοικίαν. Ἐὰν ἡ ἐκ τῆς κακουργίας προερχομένη πτωχεία αὐξάνῃ εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὡς ηὔξησεν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, τίποτε δὲν δύναται νὰ σταματήσῃ τὰ φρικώδη ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα ἐπέπεσον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἡ ἰδιοκτησία ἐγκατελείφθη εἴς τινας ἐνορίας, διότι ὁ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν φόρος ὑπερβαίνει τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα. Ὅσοι εἶσθε γεωργοὶ νομίζετε ὅτι εἶναι ὁλοκλήρως ἰδικά σας αἱ οἰκίαι καὶ οἱ ἀγροί σας· ἀλλ' ἐὰν ἐξετάσητε τὸν ἐτήσιον φόρον τὸν ὁποῖον ἡ ἰδιοκτησία σας πληρόνει, τόσον τοῖς ἑκατὸν, εἰς περίθαλψιν τῶν ἀκρατῶν, θέλετε ἰδεῖ πόσον μέρος τοῦ κεφαλαίου σας κατέχεται ὑπὸ μεθύσων μὲ κατοχὴν τοσοῦτον ἀσφαλῆ ὡς νὰ ἐκρατεῖτο ὑπὸ ὑποθήκην ἢ ἐγγύησιν. Αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανά σας δὲν λαμβάνουσιν ἀσφαλέστερον κατὰ κληρονομίαν περισσότερα, παρ' ὅσα λαμβάνει ἡ ἀκολαστοτάτη καὶ

εὐδαμινωτάτη μερὶς τῆς κοινωνίας. Πᾶς ἀκρατὴς καὶ ἀργὸς ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον βλέπετε σαλεύοντα εἰς τὰς ἀγυιὰς καὶ μεθυόμενον εἰς τὰ καπηλεῖα, θεωρεῖ τὰς οἰκίας καὶ τὰς γαίας σας ὡς ἐγγυωμένας νὰ φροντίζωσιν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐμβάλλει τὰς χεῖράς του βαθέως, καθ' ἕκαστον ἔτος, εἰς τὰ βαλάντιά σας, καὶ τρώγει τὸν ἄρτον του ἐν ἱδρῶτι τοῦ ὑμετέρου προσώπου, ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ του· καὶ σεῖς μὲ θαυμαστὴν εὐήθειαν τὸ ὑποφέρετε. Ἐάν τις λῃστὴς ἐρρίπτετο εἰς τὰς ὁδοὺς διὰ νὰ φορολογῇ τοὺς διαβάτας, εὐθὺς ἤθελε συναχθῇ δύναμις ἔνοπλος διὰ νὰ τὸν ἀποδιώξῃ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν· ὁ δὲ μέθυσος δύναται νὰ πράττῃ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀφόβως, ἐν σταθερᾷ μεσημβρίᾳ, καὶ οὐδεμία φωνὴ, οὐδὲ δάκτυλος ἐγείρεται ἐναντίον αὐτοῦ.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀκρασίας ἐπὶ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν δὲν πρέπει νὰ παρέλθωμεν ἐπιπολαίως.

Εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι μάθησις καὶ ἀρετὴ εἶναι οἱ στύλοι τῶν δημοκρατικῶν πολιτειῶν, καὶ ὅτι τῶν σχολείων ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ ἠθικὴ τῶν θρησκευτικῶν διδασκαλιῶν δύναμις εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα εἰς προαγωγὴν τῆς μαθήσεως ταύτης καὶ ἀρετῆς.

Ἀλλὰ τίνες εὑρίσκονται τοσοῦτον κανονικῶς εἰς

τὰς τάξεις τῆς ἀσεβείας ὅσον οἱ ἀκρατεῖς; Τίνες παραβιάζουσιν ὅσον οὗτοι τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου, καὶ κινοῦσι τὸ στόμα των κατὰ τοῦ οὐρανοῦ, παραμελοῦντες τὴν παιδείαν τῶν οἰκογενειῶν των, καὶ διαφθείροντες τὰ ἤθη αὐτῶν; Ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ ποσὸν τῆς ἐθνικῆς ἀμαθείας καὶ κακίας εἶναι τῆς ἀκρασίας γέννημα. Καθ' ὅλην τὴν χώραν ἡμῶν οἱ ἀκρατεῖς κατασυντρίβουσι τοὺς ςύλους, καὶ ὑποσκάπτουσι τὰ θεμέλια τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν οἰκοδομῆς. Λεγεῶνες πολιορκοῦσιν αὐτὴν, καὶ ἐπὶ πᾶσαν πύλην βομβεῖ ὁ πέλεκυς τῆς καταστροφῆς, καὶ ὅμως οἱ φύλακες κοιμῶνται.

Ἐὰν τὸ κακὸν προχωρῇ ὅπως ἐπροχώρησεν ἕως τώρα, δὲν εἶναι μακρὰν ἡ ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ μέγα σῶμα τῶν ἐργατικῶν κλάσεων τῆς κοινωνίας, τὰ ὀστᾶ καὶ τὰ νεῦρα τοῦ ἔθνους, θέλουσι μολυνθῇ· καὶ ἀφοῦ ἐκτελεσθῇ τοῦτο, τῆς ψηφοφορίας τὸ δικαίωμα ἀποκαθίσταται μηχανὴ αὐτοχειρίας. Διότι αἱ ἐργατικαὶ κλάσεις συγκροτοῦσι πλειονοψηφίαν ἄπειρον, καὶ ὅταν αὗται διαφθαρῶσιν ὑπὸ ἀκρασίας, ἡ φιλαρχία δὲν ἔχει ἀνάγκην καλλιτέρων ὀργάνων διὰ νὰ σκάψῃ τὸν τάφον τῶν ἐλευθεριῶν μας, καὶ νὰ ἐνταφιάσῃ τὴν δόξαν ἡμῶν.

Τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ ἐπιῤῥοὴ τῆς φιλοκερδίας, τῆς φιλαρχίας, τοῦ φόβου καὶ τῆς ῥαθυμίας, ὥστε εἷς

βίαιος ςασιώτης μετὰ μικροτάτου ἀριθμοῦ συντεταγμένων ςρατιωτῶν, δύναται νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν ἐπιῤῥοὴν πεντακοσίων ἐγκρατῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐνεργοῦσιν ἄνευ ἁρμονίας. Εἶναι ἤδη καὶ παραπολὺ προφανὴς ἡ διάθεσις τοῦ καιροφυλακτεῖν, τοῦ ὑπομένειν καὶ θωπεύειν μάλιστα τοὺς ἀκρατεῖς, ἀπὸ φόβον μὴ ἐκδικηθῶσιν οὗτοι καταχρώμενοι τὴν ψῆφόν των. Ὅλη ἡ δύναμις τῶν νόμων μεταξὺ τοῦ ἔθνους κοιμᾶται εἰς τοὺς κώδηκας, καὶ πρὶν διεγερθῇ καὶ συγκεντρωθῇ τὸ δημόσιον φρόνημα, εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν ἦναι δυνατή.

Εἰς ποίαν πόλιν ἢ χωρίον δὲν παραβιάζονται οἱ νόμοι ἀναφανδόν; καὶ ποῖος δικαστὴς τολμᾷ νὰ ἐνεργήσῃ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους ἐναντίον τοῦ πωλεῖν ἢ πίνειν καυστικὰ πνεύματα; Ἐνταῦθα λοιπὸν ἀνηγέρθη ἤδη ἀριστοκρατία μοθχηρᾶς ἐπιῤῥοῆς, ἥτις καταφρονεῖ τοὺς νόμους, καὶ ἀπειλεῖ ἐκρίζωσιν τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας. Καθόσον δὲ αὐξάνεται ἡ ἀκρασία, ἡ δύναμις τοῦ ἐπιβάλλειν φόρους θέλει καταντᾷ βαθμηδὸν εἰς τὰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀκολάςων ἕξεων καὶ ἀπονενοημένης τύχης, καὶ ἑπομένως οἱ νόμοι θέλουσιν ἀποκατασταθῇ βαθμηδὸν βοηθητικοὶ μὲν εἰς τὸν ὀφειλέτην, ὀλιγώτερον δὲ δραστικοὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν τῆς ἰδιοκτησίας δικαιωμάτων. Αὕτη θέλει εἶσθαι

πληγὴ καιρία κατὰ τῆς ἐλευθερίας, πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τῆς ὑποίας εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία ἡ ἰδιοκτησία. Διότι τὰ χρήματα εἶναι τὰ νεῦρα τοῦ πολέμου· καὶ ὅταν οἱ κτηματικοὶ τοῦ ἔθνος δὲν δύνωνται νὰ εὑρίσκωσι προστασίαν τῶν δικαιωμάτων των, οὗτοι θέλουσι μεταβάλλει τὸ εἶδος τῆς πολιτείας, εἴτε εἰρηνικῶς, ἐὰν δυνηθῶσιν, εἴτε διὰ τῆς βίας, ἐὰν εὑρεθῶσιν εἰς τοιαύτην ἀνάγκην.

Ἀναλόγως δὲ τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνων ὅσοι δὲν ἔχουσιν οὔτε ἰδιοκτησίαν οὔτε κεφάλαιόν τι εἰς κίνδυνον, οὐδὲ ἠθικήν τινα ἀρχὴν, τὸ ἔθνος θέλει εἶσθαι ἐκτεθειμένον εἰς βίαν καὶ μεταβολήν. Εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ σωματικὴ δύναμις εἶναι ἀπεστερημένη τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν, καὶ καταχρατεῖται ὑπὸ τῆς ῥομφαίας. Εἰς τὸ ἔθνος δὲ τοῦτο ἡ δύναμις τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ διαχειρισθῶσιν οἱ ἀκόλαστοι καὶ ἀμαθεῖς εἶναι τρομερωτάτη. Οὗτοι εἶναι τὰ στρατεύματα τῶν μελλόντων Καισάρων, διὰ τῆς ἐφθαρμένης ψηφοφορίας τῶν ὁποίων θέλουν ἀποφασίζεσθαι αἱ μέλλουσαι ἡμῶν ἐκλογαὶ, καὶ ἐπὶ τέλους θέλουσι καταστραφῆ αἱ ἐλευθερίαι μας. Οὗτοι εἶναι τὸ τάγμα τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀπονενοημένων ἀνθρώπων, οἵτινες ἔχουσι μέν τι νὰ ἐλπίζωσιν, οὐδὲν δὲ νὰ φοβῶνται ἀπὸ ἐπαναστάσεις καὶ αἵματα. Ἐκ τοιούτων ὀργά-

νων συνεκροτεῖτο ὁ στρατὸς τοῦ Κατιλίνου, οἵτινες συνώμοσαν κατὰ τῶν ἐλευθεριῶν τῆς Ῥώμης. Καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν, τοιοῦτοι ἄνδρες ὡς ὁ Λαφαϊέττης ἐξελακτίσθησαν μακρὰν τῆς κυβερνήσεως ὑπὸ ὄχλου συνισταμένου ἐκ τῶν καθαρμάτων τῆς φύσεως, διὰ νὰ δώσωσι τόπον εἰς τὰς στασιώδεις Ἐριννύας αἱ ὁποῖαι ἦλθον κατόπιν.

Ἡμεῖς καυχώμεθα εἰς τὰς ἐλευθερίας μας, καὶ χαίρομεν ἐλπίζοντες ὅτι θέλομεν συντελέσει εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ καὶ τὰ θεμέλια ἡμῶν αὐτῶν κεῖνται ἐπὶ τῶν ἀνασειομένων πλευρῶν καιομένου ὄρους, εἰς μυρία μέρη τοῦ ὁποίου ἐξερράγη τὸ πῦρ, καὶ διαφλέγει πέριξ ἡμῶν. Ἐὰν ταῦτα δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ σβεσθῶσιν, εἴμεθα χαμένοι. Ὁ ἥλιος ἡμῶν δύει ταχέως, καὶ τὸ σκότος ἀτελευτήτου νυκτὸς ἐγγίζει νὰ μᾶς περικαλύψῃ.

ΛΟΓΟΣ Δ'.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΑΣΙΑΣ.

Ἀββακούμ. β'. 9—11, 15, 16.

Οὐαὶ εἰς τὸν πλεονεκτοῦντα πλεονεξίαν κακὴν διὰ τὸν οἶκόν του, διὰ νὰ θέσῃ τὴν φω-

λεάν του ὑψηλὰ, διὰ τὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ κακοῦ! Ἐβουλεύθης αἰσχύνην εἰς τὸν οἶκόν σου, ἐξολοθρεύων πολλοὺς λαοὺς, καὶ ἡμάρτησες κατὰ τῆς ψυχῆς σου. Διότι ὁ λίθος ἀπὸ τὸν τοῖχον θέλει βοήσει, καὶ τὰ ξυλοδέματα θέλουν ἀποκριθῇ εἰς αὐτόν.

Οὐαὶ εἰς τὸν ποτίζοντα τὸν πλησίον του, εἰς σὲ ὅστις προσφέρεις τὴν φιάλην σου, καὶ ἀκόμη τὸν μεθύεις, διὰ νὰ θεωρῇς τὴν γύμνωσιν αὐτῶν! Σὺ εἶσαι πλήρης αἰσχύνης ἀντὶ τῆς δόξης· πίε καὶ σὺ, καὶ ἂς ἀνακαλυφθῇ ἡ ἀκροβυστία σου· τὸ ποτήριον τῆς δεξιᾶς τοῦ Κυρίου θέλει στραφῇ πρὸς σὲ, καὶ ἐμετὸς ἀτιμίας θέλει εἶσθαι ἐπάνω εἰς τὴν δόξαν σου.

Ἤδη δ' ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην. Διὰ ποίων μέσων δύναται τὸ κακὸν τῆς ἀκρασίας νὰ θεραπευθῇ; καὶ ἡ ἀπόκρισις εἶναι, Ὄχι δι' ἑνὸς *οἱουδήποτε πράγματος*, ἀλλὰ διὰ παντὸς πράγματος· τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν διὰ ν' ἀποκλείσωμεν τὸν στρατὸν τοῦ λυμεῶνος, καὶ νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν πορείαν του, καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσωμεν νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, καὶ νὰ ἐξαγοράσωμεν τὴν γῆν.

Ἡ ἀκρασία εἶναι ἁμάρτημα ἐθνικὸν, φέρουσα καταστροφὴν ἀπὸ τοῦ κέντρου εἰς πᾶσαν ἐσχατιὰν

τῆς ἐπικρατείας, καὶ προκαλοῦσα τὸ ἔθνος ν' ἀντιπαραταχθῇ, *ὅλον ὁμοῦ*, ἐναντίον αὐτοῦ.

Εἶναι μάταιον νὰ ἐμπιστευώμεθα εἰς μόνην τὴν ἐγκράτειαν ἑκάστου, καὶ ἐκουσίαν ἀποχήν. Αὕτη, κατὰ πάντα τρόπον, πρέπει νὰ ἐνθαῤῥύνεται καὶ νὰ ἐνισχύεται, καὶ ἐνδέχεται μὲν νὰ περιορίσῃ τὸ κακὸν, ἀλλὰ δὲν δύναται ποτὲ καὶ νὰ τὸ ἐξορίσῃ. Ἐπίσης μάταιαι εἶναι ὅλαι αἱ προσπάθειαι τοῦ ἄμβωνος, καὶ τῆς τυπογραφίας, χωρίς τινος ἄλλου πράγματος ῥιζικωτέρου, δραστικωτέρου καὶ μονιμωτέρου. Ἐὰν μάθησις μόνον ἐχρειάζετο, ἢ λογικὸν ἐπιχείρημα, ἢ ἠθικόν τι ἐλατήριον, τὸ ἔργον τῆς μεταῤῥυθμίσεως ἤθελεν εἶσθαι εὔκολον· ἀλλὰ μὲ τὴν αὐτὴν εὐστοχίαν ἤθελέ τις μεταχειρισθῆ λογικὰ καὶ ἠθικὰ ἐπιχειρήματα εἰς κατεύνασιν τῶν ἀνέμων καὶ κατάδεσιν τῶν λυσσώντων κυμάτων. Δίψα καὶ αἰσχροκέρδεια εἶναι πράγματα ἀδιόρθωτα. Πολλοὶ μὲν ἐνδέχεται νὰ σωθῶσι διὰ τῶν προειρημένων μέσων· ἀλλ' ἐὰν δὲν προστεθῇ καί τι περισσότερον, θέλουσι χαθῆ πάμπολλοι, καὶ τὸ κακὸν θέλει διαδοθῆ καὶ εἰς ἄλλους αἰῶνας. Ἐπίσης ματαία εἶναι ἡ ἀπόπειρα νὰ καταπαυθῇ ἡ ἀκρασία διὰ πολιτικῆς ἁπλῶς ἀπαγορεύσεως.

Τοσαῦτα κεφάλαια διαχειρίζονται διὰ τὴν εἰ-

σαγωγὴν, ἀποστάλαξιν, καὶ πώλησιν καυστικῶν πνευμάτων, καὶ τοσοῦτον σφοδρὰ ζήτησις γίνεται εἰς τὴν ἀγορὰν πρὸς κατανάλωσιν αὐτῶν, ὥςε νομικαὶ ἁπλῶς διαταγαὶ καὶ ἀπαγορεύσεις δὲν ἔχουσιν ἀρκοῦσαν δύναμιν ὥςε νὰ διατηρῶσι τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων ἐντὸς ἀσφαλῶν ὁρίων. Ἐπίσης ἐδύνατο καὶ ὁ Ὠκεανὸς νὰ ἐκχυθῇ ἀπὸ τὰς Ἄνδεις, καὶ τὰ ὕδατα αὐτοῦ νὰ ἐμποδισθῶσιν ἀπὸ τὸ νὰ καταῤῥέωσιν ὁρμητικῶς ἀπὸ τὰς πλευράς των. Ἤθελε χρειασθῇ ὀφθαλμὸς παντεπόπτης, καὶ βραχίων παντοδύναμος, τιμωρῶν μὲ ταχεῖαν καὶ βεβαίαν τιμωρίαν πάντας τοὺς παρανομοῦντας, διὰ νὰ παύσῃ τὴν πρόοδον τῆς ἀκρασίας κατέναντι τοῦ τὰ πάντα διαπερῶντος πειρασμοῦ τῶν καυστικῶν πνευμάτων.

Οἱ κυβερνῶντες δὲν θέλουσιν, οὐδ' ἐδύναντο, καὶ ἂν ἤθελον, νὰ ἐκτελῶσι τοὺς νόμους κατὰ τῆς παρανόμου πωλήσεως καὶ πόσεως καυστικῶν πνευμάτων, μεταξὺ λαοῦ, ὅστις ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν, καὶ προστατεύει τὴν ἐλευθέραν αὐτῶν ἀπόλαυσιν. Ἡ προσπάθεια, πρὶν προπαρασκευασθῇ δι' αὐτὴν ἡ κοινὴ γνώμη, ἤθελε τοὺς κρημνίσει ταχέως ἀπὸ τὸν θρόνον των, καὶ ἀνυψώσει ἄλλους, οἵτινες δὲν ἤθελον προξενεῖ οὐδαμῶς φόβον εἰς τοὺς κακοποιούς. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐδύναν-

το νὰ ἰσχυροποιῶσι τὴν ἠθικὴν διὰ τοῦ νόμου· ἀλλ' οἱ καιροὶ μετηλλάγησαν, καὶ ἐὰν δὲν δυνάμεθα νὰ ῥυθμίσωμεν τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἠθικὴν κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον, εἴμεθα χαμένοι.

Ἑταιρεῖαι μὲν ἐκούσιοι πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ κυβερνῶντος εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου εἶναι χρήσιμοι· ἀλλ' ὅμως εἶναι ἀνίκανοι νὰ ἐκτελέσωσι τὸν σκοπόν· διότι ἂν καὶ εἰς μίαν μόνην πόλιν ἢ ἐπαρχίαν ἐνδέχεται νὰ ἐκτελέσωσι προσωρινὴν μεταῤῥύθμισιν, τοιαύτη προσπάθεια ἀπαιτεῖται διὰ νὰ καταστα θῶσι γενικαὶ καὶ νὰ συντηρηθῇ ἡ ἐνέργεια αὐτῶν, ὁποία οὔτε ἔγεινέ ποτε οὔτε θέλει γείνει.

Πρὸς τούτοις ἡ μεταῤῥύθμισις μιᾶς πόλεως ἢ καὶ μιᾶς ἐπαρχίας δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ κένωσις τῶν ὑδάτων ἐκ τῆς κοίτης τινὸς ποταμοῦ, ἥτις παρευθὺς πάλιν θέλει πληρωθῇ ὑπὸ τῶν ἄνωθεν καταῤῥεόντων ὑδάτων· ἢ ὁμοιάζει μὲ τὴν σχηματισιν κενοῦ εἰς τὴν ἀτμοσφαίραν, τὸ ὁποῖον πληροῦται παρευθὺς ὑπὸ τῆς καταθλίψεως τοῦ προκειμένου ἀέρος.

Ἡ θεραπεία ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι, πρέπει νὰ ἦναι καθολικὴ, ἐνεργοῦσα μονίμως, κατὰ πάντα καιρὸν καὶ κατὰ πάντα τύπον. Ἐὰν τοῦτο δὲν γείνῃ, πᾶν ὅ,τι ἄλλο δύναται νὰ πραχθῇ δὲν θέλει εἶσθαι εἰμὴ προσαρμογὴ προσωρινῶν μέσων.

Ὑπάρχει που ἰσχυρά τις δύναμις κακοποιὰ ἐν ἐνεργείᾳ εἰς προαγωγὴν τῆς ἀκρασίας· καὶ πρὶν δυνηθῶμεν ν' ἀνακαλύψωμεν καὶ καταστρέψωμεν τὴν ζωτικὴν ταύτην κακοποιὰν δύναμιν, θέλομεν ἀγωνίζεσθαι εἰς μάτην.

Ἡ ἀκρασία ἡ ὑπάρχουσα εἰς τὸν τόπον ἡμῶν δὲν εἶναι πρᾶγμα τυχαῖον· αὕτη ἐπιφέρεται ἐναντίον ἡμῶν ὑπὸ τῆς παρεκβιάσεως μεγάλων τινῶν νόμων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Εἰς τὰ φρονήματα καὶ εἰς τὰς πράξεις ἡμῶν ὡς ἔθνους θεωρουμένων, ὑπάρχει τι θεμελιωδῶς ἄτοπον· καὶ ἡ θεραπεία ὡς καὶ τὸ κακὸν, πρέπει νὰ εὑρεθῶσιν εἰς τὴν ὀρθὴν χρῆσιν γενικῶν ἀρχῶν. Πρέπει δὲ νὰ ἦναι καθολικὴ καὶ ἐθνικὴ θεραπεία.

Ποία λοιπὸν εἶναι αὕτη ἡ καθολικὴ, καὶ φυσικὴ, καὶ ἐθνικὴ Θεραπεία τῆς ἀκρασίας;

Αὕτη εἶναι ἡ ἐξόρισις τῶν καυστικῶν πνευμάτων ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν νομίμων ἐμπορευμάτων ὑπ' ὀρθῆς καὶ ὠραστικῆς κοινῆς γνώμης· τοιαύτης, ὁποία ἐξώρισε τὴν δουλείαν ἀπὸ τὸ ἥμισυ τῆς ἡμετέρας χώρας, καὶ θέλει ἐξορίσει αὐτὴν καὶ ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον.

Δὲν πρέπει τώρα νὰ λεχθῇ τίποτε εἰς κατηγορίαν τοῦ παρελθόντος· διότι τῳόντι ὅλοι εἴμεθα ἔνοχοι εἰς τὸ πρᾶγμα τοῦτο· ὥςε ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖ-

νοι, κατὰ τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ βοήσῃ ἀπὸ τὴν γῆν τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ των, διὰ τὴν κατά τινα τρόπον χορηγηθεῖσαν κακὴν συνδρομὴν εἰς τὸ ἔργον τοῦ ὀλέθρου.

Δὲν θέλομεν λοιπὸν καταφερθῆ μὲ ἀγανάκτησιν κατ' ἐκείνων οἵτινες ἀποσταλάζουσιν, ἢ εἰσάγουσιν, ἢ πωλοῦσι καυστικὰ πνεύματα. Οὐδεὶς ἡμῶν εἶναι ἀρκούντως ἀναμάρτητος, ὥστε νὰ ῥίψῃ τὸν πρῶτον λίθον. Διότι ποῖος ἤθελεν εἰσαγάγει, ἢ ἀποσταλάξει, ἢ πωλήσει, ἐὰν ὅλοι οἱ λεγόμενοι ἐγκρατεῖς εἰς τὴν χώραν ἡμῶν δὲν ἤθελαν νὰ πίνωσιν; Οἱ ἀγορασταὶ εἶναι οἵτινες ἐπροξένησαν τὴν ζήτησιν τῶν καυστικῶν πνευμάτων, καὶ κατέστησαν τὴν ἀποστάλαξιν καὶ τὴν εἰσαγωγὴν ἐπικερδὲς ἐμπόριον. Καὶ ἡ συνήθεια προσέτι τῶν ἐγκρατῶν εἶναι ἥτις κατακλύζει τὴν χώραν μὲ τὰς ἀφορμὰς τοσούτου καὶ τοιούτου ἀκαθέκτου πειρασμοῦ. Ἂς παύσωσιν οἱ ἐγκρατεῖς νὰ ἀγοράζωσι, καὶ ἡ ζήτησις καυστικῶν πνευμάτων θέλει ἐλαττωθῆ εἰς τὴν ἀγορὰν κατὰ τρία τέταρτα, καὶ ἐπὶ τέλους θέλει ἐκλείψει ὁλοκλήρως, καθότι τῶν μεθύσων ἡ γενεὰ θέλει σπεύσει νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὁρίων τοῦ χρόνου.

Τὸ νὰ ἀπαιτῶμεν ὥστε ἄνθρωποι, οἵτινες ἔχουσι κεφάλαια κατατεθειμένα εἰς προαγωγὴν ἢ πώλησιν καυστικῶν πνευμάτων, νὰ δείξωσιν ὅλην

ἐκείνην τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ αὐταπάρνησιν, ἥτις εἶναι ἀναγκαία εἰς σωτηρίαν τῆς πατρίδος, ἂν καὶ παράδειγμα τοιοῦτον ἤθελεν εἶσθαι ἔνδοξον εἰς αὐτοὺς, εἶναι ὅμως περισσότερον παρ' ὅ,τι ἔχομεν δίκαιον νὰ ἐλπίσωμεν ἢ νὰ ἀπαιτήσωμεν. Ἂς ἐκπληρώσῃ ὁ καταναλωτὴς τὸ χρέος του, καὶ ὁ κεφαλαιοῦχος βλέπων ἀνωφελῆ τὴν τοιαύτην χρῆσιν τῶν κεφαλαίων του, ταχέως θέλει ἀνακαλύψει ἄλλους ὀχετοὺς ἐπωφελῶν ἐπιχειρήσεων. Πᾶσα λοιπὸν παράφορος ἐπίπληξις ἐναντίον ἐκείνων, οἵτινες ἐπεχείρησαν τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων ὅτε τὸ ἐπιτήδευμα τοῦτο ἐθεωρεῖτο νόμιμον, πρέπει νὰ ἐκλείψῃ. Τοῦτο ἤθελε χρησιμεύσει μόνον εἰς τὸ νὰ ἐρεθίσῃ καὶ νὰ διαγείρῃ πρόληψιν, καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἔρευναν, καὶ νὰ συγκεντρώσῃ κωφὴν καὶ θανάσιμον ἀντίστασιν πρὸς τὸ ἔργον τῆς μεταρρυθμίσεως. Μηδεὶς νόμος περὶ τῶν παρελθόντων. Μᾶλλον δὲ ἂς ὁμολογήσωμεν ὅλοι τὰ παρελθόντα ἁμαρτήματα, καὶ λησμονοῦντες τὰ ὀπίσω, ἂς σπεύσωμεν εἰς τὰ ἔμπροσθεν μὲ μίαν ἐναρμόνιον προσπάθειαν νὰ ἐπανορθώσωμεν τὴν πατρίδα, καὶ νὰ διαιωνίσωμεν τὰ ἀνεκτίμητα ἡμῶν ἀγαθά.

Τοῦτο ὅμως δὲν δύναται νὰ κατορθωθῇ πραγματικῶς ἐνόσῳ τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευ-

μάτων θεωρεῖται ὡς νόμιμον, καὶ προστατεύεται ὑπὸ εὐδοκίμων καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν εἰς πᾶν μέρος τῆς ἡμετέρας χώρας. Πρέπει καὶ αὐτὸ, ἀπαραλλάκτως ὡς ἡ δουλεία, νὰ θεωρῆται ὡς ἁμάρτημα, ἀβουλία, καὶ ἀτιμία. Ὅτι δὲ οὐδὲν ἄλλο μέτρον θέλει χρησιμεύσει εἰμὴ τὸ νὰ θεωρῆται ὡς λαθρεμπόριον, εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ σχεδὸν προφανέστατον.

Ἦτο δυνατὸν νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἀκρασία, ἐὰν ὅλοι οἱ ποταμοὶ τῆς χώρας ἡμῶν ἔῤῥεον μεθυστικὰ καὶ γοητευτικὰ ῥευστά; Ἀλλ' ἡ ἀφθονία καὶ ἡ εὐθηνία τῶν καυστικῶν πνευμάτων εἶναι τοιαῦτα, ὥστε, καθὼς εἶναι περικυκλωμένα ὑπὸ τῶν θελγήτρων τῆς συντροφίας καὶ τῆς φιλοφρονήσεως, εἶναι ἐρεθιστικώτερα καὶ ὀλεθριώτερα παρὰ ἐὰν ἔῤῥεον ἐλευθέρως ὡς τὸ νερόν. Τότε οἱ ἄνθρωποι, καθὼς καὶ τὰ κατωτέρας φύσεως πλάσματα, ἔμελλον βέβαια νὰ πίνωσιν ἐν καιρῷ δίψης, καὶ νὰ πίνωσι μόνοι. Ἀλλὰ τώρα ἡ ἀκρασία εἶναι κοινωνικὸν ἁμάρτημα, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐνεργεῖ δύναμιν τρομερὰν καὶ καταστρεπτικὴν ὡς ὁ λοιμός.

Ὅτι τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων εἶναι ἁμάρτημα καὶ πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθῇ ὡς μέγα ἐθνικὸν κακὸν, εἶναι προφανὲς ἐκ τῶν ἑφεξῆς λόγων.

1. Ἀπασχολεῖ πλῆθος ἀνθρώπων καὶ μεγίστην ποσότητα χρημάτων πρὸς οὐδὲν ὄφελος. Ἡ ἰατρι-

καὶ χρῆσις τῶν καυστικῶν πνευμάτων συγχωρεῖται· πρὸς τοῦτον ὅμως τὸν σκοπὸν τὰ φαρμακοπωλεῖα δύνανται νὰ πορίζωσι τὴν ἀναγκαίαν ποσότητα. Ὡς ἐμπόρευμα δὲ θεωρούμενα πρὸς συνήθη χρῆσιν, ταῦτα δὲν προσθέτουσι τίποτε εἰς τὰς ζωϊκὰς ἢ κοινωνικὰς ἀπολαύσεις, ἢ εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν μυώνων, ἢ εἰς τὴν διανοητικὴν δύναμιν, ἢ τὰ ἠθικὰ αἰσθήματα. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι παροξύνουσι τὴν ἐνέργειαν τῶν μυώνων, καὶ τὴν ζωηρότητα τῆς διανοίας, καὶ ἱλαρύνουσι τὰ αἰσθήματα· ἀλλὰ τοῦτο γίνεται μόνον κατ' ἀπρονόητον προαπόλαυτιν τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, ἥτις μέλλει νὰ τιμωρηθῇ μὲ χαύνωσιν καὶ ἀδυναμίαν ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀκρασίαν. Οὐδεὶς ἀφίνει ὑπίσω του πολυτιμότερον καρπὸν ἐργασίας, ἐκ τεχνητοῦ προκύπτοντα ἐρεθισμοῦ, παρὰ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἤθελε προαγάγει ἡ ὁμαλὴ ἐργασία τῆς ἀνερεθίστου φύσεως· ἢ χορηγεῖ εἰς τὸν κόσμον εὐτυχέστερα δείγματα διανοητικῆς δυνάμεως· ἢ διδάσκει αὐτὸν μὲ καλλίτερον παράδειγμα· ἢ ἀπολαύει εὐφροσύνην ἐκ πληρεστέρου, καὶ γλυκυτέρου ποτηρίου παρὰ τὸ ὑπὸ τῆς φύσεως δωρούμενον. Ἀλλ' ἐὰν τὰ ἡγούμενα ἦναι ὀρθὰ, τίς δύναται νὰ ἀντιλέξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα; Πρὸς τί ὅλη αὕτη ἡ ἀσωτία; Δὲν εἶναι καθῆκον παντὸς ἀνθρώπου νὰ ὠφελῇ τὴν γενεάν του μὲ χρήσιμόν

τινα ἐνασχόλησιν; Δὲν εἶναι ἁμάρτημα ἡ ἀργία; Καὶ κατὰ τί διαφέρει τῆς ἀργίας ἡ ἐνασχόλησις ἐκείνη, ἥτις δὲν προσθέτει τίποτε εἰς τὴν ἐθνικὴν εὐδαιμονίαν, ἢ τὴν ἀτομικὴν ἢ τὴν κοινωνικὴν ἀπόλαυσιν; Γεωργία, ἐμπόριον, καὶ τέχναι εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖαι πρὸς τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρωπίνου χαρακτῆρος, καὶ τὴν διασχηματίσιν τῆς εὐδεμονεστάτης καταστάσεως τῆς κοινωνίας· καὶ ἂν τινα κακὰ ἦναι ἀχώριστα τῆς ἐνεργείας τούτων, ὑπάρχει ὅμως καὶ μέγιστον ἀντισήκωμα ἀγαθῶν. Ποῦ δὲ εἶναι τὸ ἐκ τοῦ ἐμπορίου τῶν καυστικῶν πνευμάτων προερχόμενον ἀγαθὸν, εἰς ἀντιστάθμισιν τῶν ὑπερβολικῶν δεινῶν τῶν ἀχωρίστων ἀπὸ τὸ τοιοῦτον ἐμπόριον; Ποίαν ῥανίδα ἀγαθοῦ ἐγχέει εἰς τὸν ὠκεανὸν τῆς ἀθλιότητος τὴν ὁποίαν προξενεῖ; Καὶ πρέπει νὰ ὑπομένωμεν ὅλην ταύτην τὴν δαπάνην κεφαλαίων, καὶ καιροῦ, καὶ ἀγώνων, πρὸς οὐδὲν ὄφελος; Παρατήρησε τὸ ὑπέρογκον ἄθροισμα τῶν ἀνωφελῶν ἐργασιῶν, τοὺς ἄνω καὶ κάτω τρέχοντας στόλους, τὰς καπνιζομένας οἰκοδομὰς καθ' ὅλην τὴν χώραν ἡμῶν, αἱ ὁποῖαι σκοτίζουσι τὸν οὐρανὸν μὲ τοὺς ἀτμοὺς καὶ καπνούς των· τὴν ἀναρίθμητον συνοδίαν πλοίων, καὶ ἁμαξῶν, καὶ ἵππων, καὶ ἀνθρώπων· ἱππικὸν πολυαριθμότερον παρ' ὅ,τι

ποτέ διέσεισε τὰς αἱματοβαφεῖς πεδιάδας τῆς Εὐρώπης· φορτηγῶν ἀριθμὸν μεγαλήτερον παρὰ τοὺς μετακομίσαντας ποτὲ διὰ τῶν κυμάτων τὴν ἀποσκευὴν ὁλοκλήρου στρατεύματος· καὶ πλειοτέρους ἀνθρώπους παρ' ὅσοι ποτὲ ἀφιερώθησαν ἑνταυτῷ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἁρπαγῆς καὶ τοῦ αἵματος. Ἅπαντες οὗτοι ἀρχίζουσιν, ἐξακολουθοῦσι, καὶ τελειόνουσι τὰς ἡμέρας των εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ διανομὴν ῥευστοῦ, τοῦ ὁποίου ὁλόκληρος ἡ κατανάλωσις εἶναι ἀνωφελής. Ἐὰν ὅλα τὰ οὕτω διαχειρισθέντα κεφάλαια καὶ ὅλα τὰ οὕτως ἀποκτηθέντα κέρδη, συγχωνευθέντα εἰς ἕνα ὄγκον, ἐρρίπτοντο εἰς τὴν θάλασσαν, τίποτε δὲν ἤθελεν ὑφαιρεθῇ τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου ἢ ἀπολαύσεως. Ἐὰν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ὑποζύγια ἐκοιμῶντο καθ' ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν, οὐδεμία στέρησις ἀγαθοῦ ἤθελε προκύψει ἐκ τούτου.

Οὗτος λοιπὸν εἶναι ὁ τρόπος καθ' ὃν τὰ λογικὰ ὄντα πρέπει νὰ δαπανῶσι τὰς ἡμέρας των· καθ' ὃν ἀθάνατα ὄντα πρέπει νὰ τελειώσωσι τὴν βραχεῖαν περίοδον τῆς δοκιμασίας των, καὶ νὰ ἑτοιμασθῶσι νὰ δώσωσι λόγον εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἔπραξαν ἐν τῷ σώματι· καθ' ὃν φιλάνθρωπα ὄντα, φιλοτιμούμενα νὰ μιμηθῶσι τὴν ἀγαθωσύνην τοῦ μεγάλου Θεοῦ, πρέπει νὰ εὐχα-

ριστῶνται νὰ μεταχειρίζωνται τὰς δυνάμεις των;

Εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἀσχολεῖ καὶ τρέφει πολλὰς οἰκογενείας, καὶ ὅτι πολλάκις τὰ κέρδη χρησιμεύουσιν εἰς ἐπωφελεῖς σκοπούς. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι πλειότερον παρ' ὅ,τι ἐδύνατο νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τῆς σωματεμπορίας. Αἱ αὐταὶ οἰκογένειαι ἐδύναντο νὰ τρέφωνται ἐπίσης κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον, καὶ τὰ αὐτὰ κέρδη ἐδύναντο νὰ ἀποκτηθῶσι καὶ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἐπωφελεῖς σκοποὺς εἰς ἄλλο τι ἐπιτήδευμα. Οὔτε ἡ γῆ εἶναι τοσοῦτον στενὴ, οὔτε ὁ πληθυσμὸς τῶν ἀνθρώπων τοσοῦτον μέγας, οὔτε τὰ χρήσιμα ἐπαγγέλματα τοσοῦτον ὑπερπεπληρωμένα, ὥστε μεγάλαι ποσότητες καιροῦ, καὶ κεφαλαίων, καὶ ἐργασίας ν' ἀφιερόνωνται εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ συντηρεῖν ἁπλῶς τὴν ζωὴν χωρὶς τινος ἀναφορᾶς πρὸς τὴν κοινὴν ὠφέλειαν.

Καὶ αὐτὸς ὁ ἐμπορευόμενος καυστικὰ πνεύματα ὑποφέρει ζημίαν· διότι λαὸς ἐγκρατὴς καναλίσκει πλειότερα, καὶ πληρόνει εὐκολώτερον, καὶ ζῇ περισσότερον καιρὸν παρὰ τοὺς ἀκρατεῖς· καὶ μεταξὺ τοιούτου λαοῦ οἱ ἔμποροι ἤθελον κάμνει περισσοτέραν ἐργασίαν, καὶ ἤθελον ἀσφαλῶς ἀπολαύει καλλίτερα κέρδη, παρ' ὅταν ἐλπίζωσι μέρος οἱονδήποτε τοῦ κέρδους των ἐκ τῆς πωλήσεως καυστικῶν πνευ-

μάτων. Ποῖος ἔμπορος ζητῶν τόπον, ὅπου νὰ στήσῃ τὸ ἐμπόριόν του, ἤθελε παραμελήσει τὴν πρόσκλησιν ἐγκρατῶν, εὐπόρων γεωργῶν καὶ τεχνιτῶν, καὶ καθιδρυθῇ εἰς χωρίον ἀκολασίας καὶ μέθης, συνιστάμενον ἀπὸ μεθύσους, χήρας, καὶ ψωμοζητοῦντα παιδία, ἀπὸ σεσαθρωμένας οἰκίας, συντετριμμένα παράθυρα, καὶ κατακρημνισμένους φραγμούς;

Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο δὲν ἀναφέρω μὲ σκοπὸν νὰ ὑνειδίσω, ἀλλὰ διὰ νὰ διεγείρω εὐσυνείδητον ἔρευναν. Ἡμεῖς εἴμεθα λαὸς ἐλεύθερος. Οὐδὲν αὐτοκρατορικὸν Οὐκάσιον, οὐδὲ δάσος βαϊονετῶν δύναται νὰ μᾶς καταστήσῃ χρηστοήθεις καὶ φιλεργοὺς, ἢ νὰ μᾶς στρέψῃ ὀπίσω, ἐὰν ἀποπλανηθῶμεν. Ἡ ἰδία ἡμῶν σύνεσις καὶ ἠθικὴ ἐνέργεια πρέπει νὰ μᾶς ἐπανορθώσῃ· εἰδὲ μὴ, θέλομεν χαθῇ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν.

2. Τὸ ποσὸν τῶν συμφορῶν καὶ τῶν θανάτων τῶν ἀχωρίστων ἀπὸ τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων ἀποκαθιστᾷ αὐτὸ παράνομον ἐμπόρευμα.

Εἶναι παροιμιώδης ἡ κακουργία ἐκείνων οἵτινες διεβίβαζον τὸ πάλαι τὰ τέκνα των διὰ τοῦ πυρὸς εἰς τὸν Μολόχ. Ἀλλὰ πόσαι μυριάδες παιδίων εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑποφέρουσι καθ' ἡμέραν στερήσεις καὶ ταλαιπωρίας, αἱ ὁποῖαι ἀποκαθιστῶσι

τὴν ζωὴν ἄχθος, καὶ ἤθελον κάμει τὸν στιγμιαῖον πόνον τῆς θυσίας τῶν βρεφῶν νὰ θεωρῆται ὡς εὐτύχημα! Ὁ θάνατος αὐτῶν εἶναι βραδὺς, ζωντανὸς θάνατος. Ποτὲ δὲν ὑπῆρξε Μολὸχ εἰς τὸν ὁποῖον ἐθυσιάζοντο ἐτησίως τοσαῦτα παιδία, ὅσα θυσιάζονται ἢ βασανίζονται διηνεκῶς εἰς ταύτην τὴν κατ' ὄνομα χριστιανικὴν γῆν. Δὲν ἔχομεν διόλου τύμπανα, οὐδὲ ἄλλα ἠχητικὰ ὄργανα διὰ νὰ πνίγωμεν τοὺς κλαυθμοὺς αὐτῶν, οὐδὲ κάμνομεν συνελεύσεις, καὶ ἐκφέρομεν αὐτὰ ὅλα ὁμοῦ διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἓν μέγα ὁλοκαύτωμα. Τὰ πυρὰ τὰ ὁποῖα καταναλίσκουσιν αὐτὰ εἶναι πυρὰ σιγανὰ, καὶ φλέγουσι φλόγας στυγερὰς κατὰ πᾶν μέρος τῆς ἡμετέρας χώρας, διὰ τῆς ὁποίας οἱ κλαυθμοὶ τῶν ἀδικουμένων παιδίων καὶ ὀρφανῶν ἀναβαίνουσιν εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐὰν ὅλαι αὗται αἱ συμφοραὶ, γεννήματα τῆς ἀκρασίας, ἐδύναντο νὰ συναθροισθῶσιν εἰς ἕνα τόπον, καὶ τὸ θηρίον τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει αὐτὰς νὰ θεωρηθῇ προσωποποιημένον, τὸ ἔθνος ἤθελεν ἀγανακτήσει μανιωδῶς. Φιλανθρωπία, συνείδησις, θρησκεία, τὰ πάντα ἤθελον συμφωνήσει διὰ νὰ παύσωσιν ἔργον τοιαύτης κακίας.

Ἡμεῖς ὠχριῶμεν καὶ ἀγανακτοῦμεν εἰς τὰς ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ἐρχομένας ἀγγελίας περὶ γυναικῶν καταχαιομένων ἐπὶ τῆς πυρᾶς τῶν ἀποθανόντων

συζύγων των. Τί δὲ, ἐὰν οἱ θιασῶται ἐκεῖνοι τῆς δεισιδαιμονίας, οἱ Βραχμάνες, ἀνεκάλυπτον μέθοδόν τινα τοῦ νὰ παρατείνωσι τὴν ζωὴν τῶν θυμάτων δι' ἐνιαυτοὺς μεταξὺ τῶν φλογῶν, καὶ διὰ τῆς παρατεινομένης ταύτης κατακαύσεως ἐσυνήθιζον ν' ἀφαιρῶσι βαθμηδὸν τὴν ζωήν; Σταυροφορίαν σχεδὸν ἐδυνάμεθα νὰ ἐγείρωμεν διὰ νὰ διαπεράσωμεν τὸν ὠκεανὸν, καὶ νὰ παύσωμεν διὰ τῆς βίας τοιαύτην ἀπανθρωπίαν. Ἀλλ' οἴμοι, ἠθέλαμεν ἀφήσει τότε ὄπισθεν ἡμῶν, εἰς τὰ ἴδια ἡμῶν παράλια, πλειοτέρας γυναῖκας εἰς τὸ πῦρ παρὰ τὰς ὁποίας ἠθέλαμεν εὕρει: χήρας οὕτω θυσιαζομένας καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολήν· καὶ πῦρ μάλιστα, τὸ ὁποῖον ἐκτὸς τῆς ἐπὶ τὸ σῶμα ἐνεργείας του, βασανίζει τὴν ψυχὴν διὰ τῆς στερήσεως τῶν εὐμενῶν παθήσεων, καὶ τοῦ ἀφανισμοῦ τῶν ἀγαθῶν ἐλπίδων, καὶ τῆς προσδοκίας μελλούσης ἀθλιότητος.

Εἶναι ἤδη καιρὸς κατεπείγων νὰ ἀρχίσωμεν τὸ ἔργον τοῦ συλλέγειν τὰ ἐγνωσμένα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου περιστατικά. Τὰ γνωρισθέντα τῆς ἀκρασίας ἀποτελέσματα πρέπει νὰ δημοσιεύωνται· διότι οὐδεὶς ἐνόησεν εἰσέτι τὸ ὕψος, καὶ τὸ βάθος, καὶ τὸ μῆκος, καὶ τὸ πλάτος τοῦ μεγάλου τούτου κακοῦ.

Ἡμεῖς καταρώμεθα τὰς ὠμότητας τῆς σωμα-

τεμπορίας· τὴν ἀπόσπασιν τοῦ συζύγου ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς γυναικός του, τοῦ υἱοῦ ἀπὸ τὸν πατέρα του, τῶν ἀδελφῶν ἀπὸ τὰς ἀδελφὰς ἀποχωριζομένων διαπαντὸς, τὴν καταστροφὴν διὰ μιᾶς ὁλοκλήρων οἰκογενειῶν! Παρομοίας δὲ ἀπανθρωπίας δὲν βλέπομεν καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐπικράτειαν; Οὐδεμίαν βέβαια ἐκτελουμένην διὰ τῆς βαϊονέτας, πολλὰς ὅμως καὶ παρὰ πολλὰς, ἐνεργουμένας ὑπὸ τῆς ἀκρασίας.

Κατὰ πᾶν ἔτος ἀπὸ μυριάδας οἰκογενειῶν ἁρπάζονται πατέρες, ἀδελφοὶ, σύζυγοι, φίλοι. Κατὰ πᾶν ἔτος χῆραι καὶ ὀρφαναὶ πολυπλασιάζονται, καὶ πολιαὶ τρίχες φέρονται μὲ θλίψιν εἰς τὸν τάφον. Οὐδεμία ἄλλη νόσος, ὅσον αὐτὴ, ἐνεργεῖ τοσαύτας ἐπιδρομὰς εἰς οἰκογενείας, καταμαραίνει τοσαύτας ἐλπίδας, καταστρέφει τοσαύτας ζωὰς, καὶ κάμνει τοσοῦτον πλῆθος νὰ περιφέρεται θρηνοῦν εἰς τὰς ἀγυιὰς, διότι ὁ ἄνθρωπος ὑπάγει εἰς τὴν αἰώνιον κατοικίαν του.

Ἠκούσαμεν τὰς φρίκας τοῦ διάπλου, τὴν μετακόμισιν δούλων, τὰς ἀλύσους, τὸ σκότος, τὴν δυσωδίαν, τοὺς θανάτους, καὶ τὴν ζῶσαν μανίαν τῆς συμφορᾶς· καὶ εἶναι φρικώδης. Συνάθροισον δὲ ὁμοῦ τῆς ἀκρασίας τὰ θύματα, καὶ συμπύκνωσον αὐτὰ εἰς ἓν εὐρυχωρότατον νοσοκομεῖον, καὶ θέαμα

ὀδύνης ἐπίσης φρικωδέσατον ἤθελε προσβάλει τοὺς ὀφθαλμούς σου.

Ναὶ, εἰς τὸ ἔθνος τοῦτο ὑπάρχει διάπλους δουλείας, καὶ σκότος, καὶ ἄλυσοι, καὶ νόσοι, καὶ θάνατοι· ἀλλ᾽ οὗτος εἶναι ὄχι διάπλους ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τὸν χρόνον εἰς τὴν αἰωνιότητα, καὶ ὄχι δούλων τοὺς ὁποίους ὁ θάνατος θέλει ἀπολύσει τῶν συμφορῶν, ἀλλ᾽ ἐκείνων τῶν ὁποίων αἱ συμφοραὶ μόλις ἀρχίζουσι μόνον εἰς τὸν θάνατον. Ἂν ἦτο δυνατὸν ὅλοι οἱ ζεναγμοὶ τῶν αἰχμαλώτων τούτων νὰ ὁρμήσωσι μὲ μίαν πνοὴν, αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ἠχώδης ὡς ἡ βροντή. Ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ συναθροισθῶσιν ὅλα τὰ δάκρυα αὐτῶν, ἤθελον εἶσθαι ὡς ἡ θάλασσα.

Ἡ ὑγεία τινὸς ἔθνους εἶναι πρᾶγμα εἰς ἄκρον περισπούδαστον, καὶ οὐδεὶς δύναται κατ᾽ εὐθεῖαν καὶ ὁμολογουμένως νὰ περιφρονήσῃ αὐτήν. Ἡ εἰσαγωγὴ καὶ διάδοσις πυρετῶν δι᾽ αἰσχροῦ κέρδους ἀπόλαυσιν δὲν ἤθελεν ὑποφερθῇ· καὶ ὅστις ἤθελεν εἰσαγάγει καὶ φυτεύσει σπόρον δένδρων, τὰ ὁποῖα, ὡς ὁ μυθευόμενος Οὖπας, ἐφαρμάκευον τὴν ἀτμοσφαίραν, καὶ περιέστρωνον τὴν γῆν μὲ ὀστᾶ, ἤθελεν ὑποπέσει εἰς τὴν γενικὴν κατάραν. Ἡ κατασκευὴ τελμάτων καὶ λιμνῶν, ἐκπεμπόντων ἀναθυμιάσεις δηλητηρίους, καὶ κατερημούντων τὴν

πέριξ χώραν, ταχέως ἤθελεν ἐμποδισθῆ διὰ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ κόσμου. Καὶ ἂν ἀπεβιβάζετο ξενικὸν στράτευμα εἰς τὰ παράλια ἡμῶν, διὰ νὰ μᾶς ἐπιβάλῃ τοιοῦτον φόρον ὁποῖον ἐπιβάλλει ἡ ἀκρασία, καὶ νὰ ἀπειλήσῃ τὰς ἐλευθερίας ἡμῶν ὡς ἀπειλεῖ αὐτὰς ἡ ἀκρασία, καὶ νὰ μᾶς προξενήσῃ τοιαύτας βαρυτάτας συμφορὰς ὁποίας προξενεῖ ἡ ἀκρασία, οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις ἐδύνατο νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὸν ἐγειρόμενον τῆς ἀγανακτήσεως κλύδωνα ὅστις ἤθελε τὴν καταπλακώσει.

Μόνον δὲ ὑπὸ τὸ σχῆμα καυστικῶν πνευμάτων κατὰ νόμιμον ἐμπορίαν, ἐκτεινομένην καθ' ὅλην τὴν ἡμετέραν χώραν, εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσάγωνται καὶ νὰ διασπείρωνται πυρετοί, νὰ ἐμφυτεύωνται δένδρα θανάτου, νὰ ἀνοίγωνται ἐκτεταμένα τέλματα, καὶ τὸ ἠθικὸν μίασμα νὰ ἐξαπλόνεται ἐπὶ τὸ ἔθνος ὁλόκληρον, καὶ ν' ἀποβιβάζεται στρατὸς ἔνοπλος, διὰ νὰ μᾶς ἐπιβάλλῃ φόρους ὑπερόγκους, νὰ ὑποσκάπτῃ τὰς ἐλευθερίας ἡμῶν, νὰ δεσμεύῃ τὰς χεῖρας, καὶ νὰ θέτῃ τοὺς πόδας μας εἰς τὰς ἀλύσους. Τὸ φρικῶδες τοῦτο ἔργον προβαίνει, καὶ ὅμως τὸ ἔθνος κοιμᾶται. Ἂς μὴν εἴπῃ τις ὅτι τὰ κακὰ ταῦτα προκύπτουσιν ἐκ τῆς καταχρήσεως τῶν καυστικῶν πνευμάτων· διότι κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν σύστασιν, ἡ κατάχρησις

εἶναι τοσοῦτον βεβαία ὅσον καὶ πᾶς ἄλλος φυσικὸς νόμος. Τὸ ἐμπόριον λοιπὸν τῶν καυστικῶν πνευμάτων, τὸ ὁποῖον δὲν προξενεῖ μὲν κἀνὲν ἀγαθὸν, προξενεῖ δὲ βεβαίαν καὶ ἄπειρον ποσότητα κακοῦ, ἀνάγκη νὰ θεωρῆται ὡς παράνομον ἐμπόριον, καὶ πρέπει, κατὰ πᾶσαν ἀρχὴν φιλανθρωπίας, καὶ φιλοπατρίας, καὶ συνειδήσεως, καὶ θρησκείας, νὰ ἐγκαταλειφθῇ καὶ ν' ἀπαγορευθῇ.

ΛΟΓΟΣ Ε'.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΑΣΙΑΣ.

Ἀββακοὺμ β'. 9—11, 15, 16.

Οὐαὶ εἰς τὸν πλεονεκτοῦντα πλεονεξίαν κακὴν διὰ τὸν οἶκόν του, διὰ νὰ θέσῃ τὴν φωλεάν του ὑψηλὰ, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ κακοῦ! Ἐβουλεύθης αἰσχύνην εἰς τὸν οἶκόν σου, ἐξολοθρεύων πολλοὺς λαοὺς, καὶ ἡμάρτησες κατὰ τῆς ψυχῆς σου· διότι ὁ λίθος ἀπὸ τὸν τοῖχον θέλει βοήσει, καὶ τὰ ξυλοδέματα θέλουν ἀποκριθῇ εἰς αὐτόν.

Οὐαὶ εἰς τὸν ποτίζοντα τὸν πλησίον του, εἰς σὲ ὅστις προσφέρεις τὴν φιάλην σου, καὶ

ἀκόμη τὸν μεθύεις, διὰ τὰ θεωρῇς τὴν γύμνωσιν αὐτῶν! Σὺ εἶσαι πλήρης αἰσχύνης ἀντὶ τῆς δόξης· πίε καὶ σὺ, καὶ ἂς ἀνακαλυφθῇ ἡ ἀκροβυστία σου· τὸ ποτήριον τῆς δεξιᾶς τοῦ Κυρίου θέλει στραφῇ πρὸς σὲ, καὶ ἐμετὸς ἀτιμίας θέλει εἶσθαι ἐπάνω εἰς τὴν δόξαν σου.

Ἡμεῖς ἠγωνίσθημεν νὰ δείξωμεν ὅτι τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων εἶναι παράνομον·

1. Καθότι εἶναι ἀνωφελὲς, καὶ

2. Καθότι εἶναι εἰς ἄκρον ὀλέθριον.

Ἐρχόμεθα δὲ τώρα νὰ φέρωμεν καὶ ἄλλην ἀπόδειξιν τῆς παρανομίας αὐτοῦ, καὶ παρατηροῦμεν,

3. Ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐμπόριον φαίνεται ὅτι εἶναι προφανεςάτη παραβίασις τῆς ἐντολῆς, «Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν,» καὶ πολλῷ ἄλλων εὐαγγελικῶν παραγγελμάτων.

Οὐδεὶς δύναται νὰ πράττῃ κατὰ τὸ πνεῦμα ἀμεροληπτου ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον του, ὅταν δι' ἴδιόν του προσωπικὸν κέρδος, ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτὸν μέγα καὶ ἀθεράπευτον κακόν· διότι ἡ ἀγάπη δὲν ἐργάζεται κἀνὲν κακὸν πρὸς τὸν πλησίον του. Ἡ ἀγάπη δὲν θέλει νὰ καύσῃ τοῦ πλησίον τὴν οἰκίαν, ἢ νὰ φαρμακεύσῃ τὴν τροφήν του, ἢ νὰ βλάψῃ τὴν ὑπόληψίν του, ἢ ν' ἀφανίσῃ τὴν ψυχήν του. Τῶν δὲ καυστικῶν πνευμάτων τὸ ἐμπόριον προ-

ξενεῖ ὅλα ταῦτα ἀφεύκτως καὶ πολλάκις. Ἰδιοκτησία, ὑπόληψις, ὑγεία, ζωὴ, καὶ σωτηρία πίπτουσιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

Ἐάν τις ἐπροξένει ἀπ' εὐθείας τὴν βλάβην τὴν ὁποίαν οὕτω προξενεῖ πλαγίως, τοῦτο ἤθελεν ὑποβάλει αὐτὸν εἰς τὸ ὄνειδος δημοσίου θανάτου. Δὲν ἀπαγορεύεται λοιπὸν ὑπὸ τῆς ἐντολῆς ἥτις ἀπαιτεῖ ν' ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον μας ὡς ἡμᾶς αὐτούς; « Ὅλα λοιπὸν ὅσα θέλετε νὰ σᾶς κάμνωσιν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω κάμνετε καὶ σεῖς εἰς αὐτούς· » (Ματ. ζ'. 12.) κάμνετε προθύμως πρὸς τοὺς ἄλλους ὅ,τι καὶ σεῖς δυνατὸν ν' ἀπαιτήσητε παρ' αὐτῶν· καὶ τίποτε μὴν ἐπιβάλλετε εἰς αὐτοὺς τὸ ὁποῖον δὲν θέλετε νὰ ἐπιβληθῇ εἰς σᾶς· ἀλλὰ τίς θέλει νὰ μεθύηται, καὶ νὰ διασκορπίζηται ἡ περιουσία του, καὶ νὰ καταστρέφηται ἡ οἰκογένειά του, διὰ τοῦ πλησίον του τὸ κέρδος; Καλλίτερον ἦτον εἰς τὰ μέλη τινὸς οἰκογενείας τὸ νὰ μὴν ἐγεννῶντο ποτὲ, παρὰ νὰ ἐπέλθωσιν ἐπ' αὐτῶν ὅλα τὰ κακὰ τὰ προξενούμενα ὑπὸ τῆς πωλήσεως καυστικῶν πνευμάτων.

Οὐδαμῶς σχεδὸν δὲν σμικρύνει τὸ κακὸν τοῦτο ἡ πρόφασις ὅτι κἀνεὶς δὲν καταστρέφεται ἐκ κακονοίας, ἢ μὲ εὐθύν τινα σκοπὸν φόνου· διότι ἡ βεβαιότης τοῦ κακοῦ εἶναι τόσον μεγάλη, καθὼς καὶ ἐὰν

ἐφαρμακεύοντο νερὰ τὰ ὁποῖα βεβαίως ἤθελον πίει τινὲς, ἢ καθὼς ἐάν τις ἐπυροβόλει εἰς τὸ σκότος ἐπὶ πλήθη ἀνθρώπων, τινὲς τῶν ὁποίων ἔπρεπεν ἐξάπαντος νὰ ἦναι βέβαιον ὅτι ἤθελον φονευθῆ ἢ πληγωθῆ.

Ὅσοι καταγίνονται εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦτο εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς πειρασμοὺς πρὸς ἀκρασίαν, τοὺς ὁποίους οὐδεὶς ἄνθρωπος θέλει ἄνευ ἀνάγκης νὰ ἀπαντήσῃ, ὅστις ἔχει τὴν φροντίδα ἐκείνην περὶ τῆς συντηρήσεως τῆς ἰδίας του ζωῆς καὶ ἀρετῆς, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι ὅσοι ἀσχολοῦνται εἰς πώλησιν καυστικῶν πνευμάτων κατὰ μικρὰς ποσότητας, δὲν γίνονται βέβαια ἀκρατεῖς. Ἀλλ' ἡ συντροφία ἐνώπιον τῆς ὁποίας δαπανῶσι τοσοῦτον μέρος τοῦ καιροῦ των, καὶ ἡ σταθερὰ ἕξις τοῦ νὰ μιγνύωσι καὶ νὰ δοκιμάζωσιν, ὑπῆρξε τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ἐπληγώθησαν καὶ κατεβλήθησαν πολλοὶ ἰσχυροὶ ἄνδρες. Εἶναι δὲ προσέτι μέρος τῆς ἀπειλουμένης ἀνταποδόσεως, ὅτι ὅσοι θησαυρίζουσι προάγοντες ἀκρασίαν εἰς ἄλλους, θέλουσι τιμωρηθῆ καὶ αὐτοὶ πίπτοντες ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ αὐτοῦ ἁμαρτήματος. «Οὐαὶ εἰς τὸν ποτίζοντα τὸν πλησίον του, εἰς σὲ ὅστις προσφέρεις τὴν φιάλην σου, καὶ ἀκόμη τὸν μεθύεις. Σὺ εἶσαι πλήρης αἰσχύνης ἀντὶ τῆς δόξης· πίε καὶ

σὺ, καὶ ἂς ἀνακαλυφθῇ ἡ ἀκροβυστία σου· τὸ ποτήριον τῆς δεξιᾶς τοῦ Κυρίου θέλει στραφῆ πρὸς σὲ, καὶ ἐμετὸς ἀτιμίας θέλει εἶσθαι ἐπάνω εἰς τὴν δόξαν σου.»

Ἡ ἀδικία ἥτις εἶναι τοσοῦτον ἀχώριστος ἀπὸ τῶν καυστικῶν πνευμάτων τὸ ἐμπόριον ἐξελέγχει τὴν παρανομίαν του.

Οἱ πωλοῦντες καυστικὰ πνεύματα θέλουσιν ἐξακολουθεῖ νὰ χορηγῶσιν εἰς τοὺς ἀγοραστάς των, πολλάκις δὲ καὶ ἀφοῦ παύσωσιν οὗτοι νὰ ἦναι ἱκανοὶ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς περιουσίας των. Εἶναι αὐτόπται τῆς ἀσωτίας αὐτῶν, τῆς ἀπρονοησίας, καὶ τῆς ἐπισωρεύσεως τῶν χρεῶν· καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἰδίων των δικαιωμάτων, εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ λάβωσιν ὑπὸ ὑποθήκῃ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν δυστυχῶν τούτων θυμάτων, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τέλους τοὺς ἀφαιροῦσιν ὁλοτελῶς, καὶ οὕτω κλείουσι τὴν σκηνήν. Καὶ δὲν συνεργοῦσι λοιπὸν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς τὴν διασκόρπισιν τῆς περιουσίας, καὶ εἰς τὸν ὄλεθρον τῶν οἰκογενειῶν τῶν πέριξ αὐτῶν; Καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ πράττωνται πάντα ταῦτα χωρὶς παραβιάσεως τῶν νόμων τῆς φιλανθρωπίας καὶ δικαιοσύνης; Ἀνθρώπινοι μὲν νόμοι ἐνδέχεται νὰ μὴν ἦναι ἱκανοὶ νὰ ἐμποδίσωσι τὸ ἄδικον· ἀλλὰ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν οἱ κλαυθ-

μοὶ θέλουσιν ἀκουσθῇ εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ἀνταπόδοσις τὴν ὁποίαν ἀνθρώπινα δικαστήρια δὲν δύνανται νὰ διορίσωσι θέλει ἐπιφυλαχθῇ διὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Δὲν εἶναι λοιπὸν «πλεονεξία κακὴ» ἡ καταβροχθίζουσα περιουσίαν τινὰ διὰ τοιούτων μεθόδων; Δὲν ὁμοιάζει τοῦτο μὲ τὸ «οἰκοδομεῖν πόλιν μὲ αἵματα, καὶ θεμελιόνειν πόλιν μὲ ἀδικίας;» Καὶ δύνανται οἱ πράττοντες ταῦτα νὰ ἐκφύγωσι τὴν οὐαὶ τὴν ἀπειληθεῖσαν πρὸς «τὸν ποτίζοντα τὸν πλησίον του, τὸν προσφέροντα τὴν φιάλην του, καὶ μεθύοντα αὐτόν;«

Δύναταί τις ν' ἀρνηθῇ ὅτι τῶν καυστικῶν πνευμάτων τὸ ἐμπόριον προξενεῖ φρικώδη καταστροφὴν τῆς περιουσίας, τῆς ἠθικῆς, καὶ τῆς ζωῆς; Δὲν χύνει καὶ αὐτὸ αἷμα ἐπίσης πραγματικῶς ὡς καὶ ἡ μάχαιρα, καὶ πλειότερον αἷμα παρ' ὅσον χύνει ὁ πόλεμος; Περὶ τούτου δὲν ὑπάρχουσι καλλίτεροι μάρτυρες παρὰ τοὺς ἰατρούς· καὶ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τούτων, ἡ ἀκρασία εἶναι εἷς τῶν μεγίστων λυμεώνων τῆς ἀρετῆς, τῆς ὑγείας καὶ τῆς ζωῆς.

Εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι τὸ ἐμπόριον ἐν γένει ἐπιβάλλει φόρον βαρὺν ἐπὶ τῆς ζωῆς, καὶ τῶν ἠθῶν. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι κακὸν ἀχώριστον ἀπὸ σειρὰν πραγμάτων τὰ ὁποῖα πραγματικῶς εἶναι ἀπαραι-

τήτως ἀναγκαῖα πρὸς τὸν πολιτισμόν. Ὅλη ἡ βελτίωσις τῆς ἀνθρωπίνης καταστάσεως φαίνεται ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτό· ὥστε, ἂν ἔμελλε νὰ παύσῃ τὸ ἐμπόριον, ἡ γεωργία ἤθελε καταντήσει πάλιν εἰς τὴν προαγωγὴν ἁπλῶς τοῦ ἀναγκαίου χωρὶς περισσεύματος, ἀφανίζουσα τὰς τέχνας, καὶ κόπτουσα τὰ νεῦρα τῆς βιομηχανίας. Τῶν δὲ καυστικῶν πνευμάτων τὸ ἐμπόριον εἶναι πολὺ διαφόρου φύσεως. Τὰ κακὰ αὐτοῦ δὲν ἀντισταθμίζονται δι' οὐδενὸς μεγαλητέρου ἀγαθοῦ· δὲν συντελεῖ εἰς οὐδένα χρήσιμον σκοπὸν ὅστις δὲν ἤθελεν ἐκτελεσθῇ καλλίτερα χωρὶς αὐτοῦ· δὲν χορηγεῖ εἰς τοὺς εἰς αὐτὸ ἀσχολουμένους κέρδη, τὰ ὁποῖα δὲν ἐδύναντο ν' ἀπολαύσωσι κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον· οὐδὲ συντείνει τὸ παραμικρὸν εἰς τὴν γεωργίαν ἢ τὰς τέχνας. Ἠᾶν ὅ,τι εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς ἐντελῆ κατάστασιν κοινωνίας δύναται νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς αὐτοῦ· μετ' αὐτοῦ δὲ, τοιαύτη κατάστασις κοινωνίας ἀδύνατον ποτε ν' ἀπολαυσθῇ. Βραδύνει δὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς προφητείας ἐκείνης τῶν Γραφῶν, ἥτις προλέγει τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἡ γνῶσις τοῦ Κυρίου θέλει σκεπάσει τὴν γῆν, καὶ βία καὶ δόλος θέλει παύσει.

Ὁ λόγος ὅτι ἐκεῖνοι, πρὸς τῶν ὁποίων τὴν βλάβην συνεργοῦμεν πωλοῦντες καυστικὰ πνεύματα,

ἀφανίζονται καὶ διὰ τῆς διαστροφῆς τοῦ ἰδίου των αὐτεξουσίου, καὶ ὅτι τὸ κακὸν εἶναι σιωπηλὸν, καὶ βραδὺ εἰς τὴν πορείαν του, ἐλαττόνει ἀναμφιβόλως ὄχι κατὰ μικρὸν βαθμὸν τὴν ὀξεῖαν αἴσθησιν τῆς εὐθύνης καὶ τοῦ ἐγκλήματος, ἥτις ἤθελε συνοδεύει τὴν δόσιν ἀρσενικοῦ, ἢ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ζωῆς διὰ πυροβόλου ἢ ξίφους· καθὼς ἐλαττόνει αὐτὴν καὶ ὁ λόγος ὅτι, καὶ ἂν ἡμεῖς κρατήσωμεν τὸ ποτήριον, ἄλλος τις ὅμως θέλει χορηγήσει τὸ ποθούμενον δηλητήριον ποτόν.

Ἀλλὰ ὅλα ταῦτα δὲν ἀλλάσσουσι τὸ πρᾶγμα. Ὅστις ἐκ προνοίας βοηθεῖ τὸν πλησίον του νὰ καταστρέψῃ τὴν ζωήν του, δὲν εἶναι ἀθῶος διότι ὁ πλησίον του εἶναι αὐτεξούσιος καὶ εἶναι καὶ αὐτὸς ἔνοχος· εἶναι δὲ συναίτιος τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἂν εἴκοσι ἄλλοι ἦσαν ἕτοιμοι νὰ πράξωσι τὸ αὐτὸ ἁμάρτημα, ἐὰν δὲν τὸ ἔπραττεν αὐτός. Τίς ἤθελε πωλήσει δηλητήριον εἰς τὸν πλησίον του διὰ νὰ φαρμακευθῇ διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐδύνατο νὰ τὸ ἀγοράσῃ καὶ παρ' ἄλλου τινός; Τίς ἤθελε πωλήσει μάχαιραν δι' ἐγνωσμένον σκοπὸν δυλοφονίας, διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἂν ἀπηρνεῖτο αὐτὴν, ἐδύνατο ν' ἀγορασθῇ καὶ ἄλλοθεν; Εἴμεθα ὑπεύθυνοι διὰ τὰ ἴδια ἡμῶν κακὰ ἔργα, καὶ ὑποκείμεθα εἰς τιμωρίαν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Θεοῦ, οὕτω πραγματικῶς, καθὼς

καὶ ἐὰν ἦτο βέβαιον ὅτι οὐδεὶς ἤθελε πράξει τὸ κακὸν, ἐὰν ἡμεῖς δὲν ἐπράττομεν αὐτό.

Ἡ ἀσέβεια ἐν χρόνῳ καὶ ἡ ἀΐδιος ἀπώλεια ἐν αἰωνιότητι, ἀχώριστα ἀπὸ τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων καταδικάζουσιν αὐτὸ ὡς ἐμπόριον παράνομον.

Τίς δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ κατὰ τοῦ Θεοῦ μῖσος, τὸ κατὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς λατρείας αὐτοῦ, καὶ τὸ κατὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον προξενεῖται ἐκ τοῦ τοιούτου ἐμπορίου; ἢ ν' ἀριθμήσῃ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς βλασφημίας αἱ ὁποῖαι προξενοῦνται ὑπ' αὐτοῦ, ἢ τὰς παραβιάσεις τῆς Κυριακῆς, τὰς ἀκαθαρσίας καὶ ἀσχημοσύνας, τὰς βίας καὶ ἀδικίας, τὰς ὁποίας αὐτὸ γεννᾷ; Πόσας μυριάδας κρατεῖ πᾶσαν Κυριακὴν μακρὰν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ, ἀποκόπτων αὐτοὺς ἀπὸ τὰ μέσα τῆς χάριτος, καὶ σκληρύνον κατὰ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν! Πόσον πλατεῖα εἶναι ἡ ὁδὸς τὴν ὁποίαν ἡ ἀκρασία μόνη ἀνοίγει πρὸς τὴν γέενναν, καὶ πόσον μέγας ὁ ἀριθμὸς τῶν διαβαινόντων αὐτήν!

Διὰ τί εἶναι ὅλη αὕτη ἡ αὔξησις τῆς ἀσεβείας καὶ τῆς κακουργίας; Δὲν ἐξαρκεῖ ἡ ἀπονενοημένη κακία τῆς καρδίας χωρὶς τεχνητοῦ ἐρεθισμοῦ; Ἐὰν τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἦτον ἀχώριστον ἀπὸ ὅλους τοὺς μεγάλους καὶ ἀγαθοὺς σκοποὺς τῆς κοινωνι-

κῆς μας ὑπάρξεως, ἐδυνάμεθα νὰ ὑπομείνωμεν τὸ κακὸν χάριν τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ ἐκεῖνοι μόνοι νὰ ἦναι ὑπεύθυνοι ὅσοι κάμνουσι κατάχρησιν ἑαυτῶν. Ἀλλ' ἐνταῦθα εἶναι ἐμπόρευμα διαδεδομένον καθ' ὅλην τὴν χώραν ἡμῶν, τοῦ ὁποίου τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι κακὸν μόνον, καὶ τοῦτο ἀδιάκοπον, καὶ τὸ ὁποῖον αὐξάνει ἑκατονταπλασίως τὰς ἐνεργείας τῆς ἀνθρωπίνης διαφθορᾶς, καὶ τὰ ἀπηλπισμένα θύματα τῆς μελλούσης κολάσεως.

Ἡ μέθη εἶναι ἁμάρτημα τὸ ὁποῖον ἀποκλείει ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Τῶν καυστικῶν λοιπὸν πνευμάτων τὸ ἐμπόριον, γεννῶν ἐπὶ τῆς προσκαίρου ζωῆς κακὸν μόνον, προπαρασκευάζει εἰς ἀπώλειαν, καὶ πέμπει εἰς τὴν γέενναν πλήθη ἀναρίθμητα.

Δὲν ἀγνοῶ ὅτι εἰς τὸν θόρυβον τῶν ἐργασιῶν, καὶ τὴν ἔνθερμον δίψαν τοῦ κέρδους, αἱ συνέπειαι τῆς διαγωγῆς ἡμῶν ἐπὶ τῶν φρονημάτων μας, καὶ ἐπὶ τῆς μελλούσης τύχης των ἀδελφῶν μας, δὲν θεωροῦνται ὡς πραγματικαὶ, οὐδὲ μεταῤῥυθμίζουσι τὸ σύστημα τοῦ ἡμετέρου βίου.

Ἀλλὰ δὲν συνέδεσεν ὁ Θεὸς μὲ πᾶσαν νόμιμον ἀσχολίαν τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τῆς παρούσης καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς; Καὶ δυνάμεθα νομίμως νὰ συναθροίζωμεν περιουσίαν δι' ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον πληροῖ τὴν χώραν μὲ ἐπαίτας καὶ χήρας, καὶ ὀρ-

φανὰ, καὶ ἐγκλήματα; τὸ ὁποῖον πληθύνει τὰ νεκροταφεῖα μὲ προώρους θανάτους, καὶ τὸν κόσμον τοῦ κλαυθμῶνος μὲ τῆς ἀπονοίας τὰ θύματα; Ἂν ἦτο δυνατὸν ὅλα τὰ εἴδη τοῦ ὑπὸ τῆς ἀκρασίας προξενουμένου εἰς τὴν χώραν κακοῦ νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον ἡμῶν κατὰ μίαν φρικώδη σειρὰν, τοῦτο ἤθελε κατατρομάξει τὸ ἔθνος, καὶ καταπαύσει τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων. Ἐὰν εἰς πᾶσαν οἰκίαν, μὲ αἵματα οἰκοδομηθεῖσαν, ὁ λίθος ἀπὸ τὸν τοῖχον ἤθελε βοᾷ ὅλους τοὺς θρήνους, τοὺς ὁποίους ἀποσπᾷ τὸ αἱματῶδες αὐτὸ ἐμπόριον, καὶ τὰ ξυλοδέματα ἤθελον ἀντηχεῖ αὐτοὺς, τίς ἤθελεν οἰκοδομήσει τοιαύτην οἰκίαν; καὶ τίς ἤθελε κατοικήσει εἰς αὐτήν; Τί δὲ, ἐὰν εἰς πᾶν μέρος τῆς οἰκίας, ἀπὸ τοῦ ὑπογείου καὶ ἄνω δι ὅλων τῶν αἰθουσῶν καὶ θαλάμων ἠκούοντο ματαιολογίαι, καὶ ἔριδες, καὶ φωναὶ, καὶ στεναγμοὶ, καὶ ὀλολυγμοὶ, καὶ θρῆνοι, ἡμέραν καὶ νύκτα! Τί δὲ, ἐὰν τὸ κατεψυγμένον αἷμα κατέσταζε, καὶ αἱ σταγόνες αὐτοῦ ἵσταντο ἐπὶ τῶν τοίχων· ὅλα δὲ τὰ φοβερὰ κρανία καὶ ὀστᾶ τῶν ὑπὸ τῆς ἀκρασίας καταστραφέντων θυμάτων ἵσταντο ἐπὶ τῶν τοίχων, δι ὑπερφυσικῆς τινὸς τέχνης, εἰς φρικώδη ἀνάγλυφα καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς οἰκίας! Τίς ἤθελεν οἰκοδομήσει τοιαύτην οἰκίαν; Τί δὲ, ἐὰν κατὰ τὴν ἑσπέ-

ραν καὶ τὸ μεσονύκτιον τὰ ἀερώδη φάσματα τῶν ὑπὸ τῆς ἀκρασίας καταστραφέντων ἐθεωροῦντο ἀμυδρῶς πως περιερχόμενα τὰ ἀποσταλακτήρια καὶ τὰς ἀποθήκας, ὅθεν ἔλαβον τὸ δηλητήριον, ἀκολουθοῦντα τὸν δρόμον τοῦ πλοίου τοῦ ἀτχολουμένου εἰς τὸ τοιοῦτον ἐμπόριον, περιπατοῦντα ἐπὶ τῶν κυμάτων, διατρέχοντα τὸ κατάστρωμα, καθήμενα ἐπὶ τῶν σχοινίων, καὶ ἀναπέμποντα ἀπὸ τῆς ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τοῦ πλοίου, ἀναστεναγμοὺς, καὶ ὀλολυγμοὺς, καὶ θρήνους! Τίς ἤθελε πατήσει πλέον τὸν πόδα εἰς τοιαύτας ἀποθήκας; Τίς ἤθελεν ἐργασθῆ εἰς τοιαῦτα ἀποσταλακτήρια; Τίς ἤθελε πλέει ἐπὶ τοιούτων πλοίων;

Ὦ! ἐὰν ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ἦτο μία μεγάλη ἠχητικὴ σοὰ, καταπέμπουσα πέριξ ἡμῶν ὅλους τοὺς θρήνους καὶ ἀναστεναγμοὺς, τοὺς ὁποίους γεννᾷ ἡ ἀκρασία, καὶ ἡ σερεὰ γῆ ἠχητικόν τι ὄργανον, ἀναπέμπον πέριξ ἡμῶν τοὺς ὀδυρμοὺς τῶν κολαζομένων, τοὺς ὁποίους τῶν καυστικῶν πνευμάτων τὸ ἐμπόριον ἔῤῥιψεν εἰς τὴν γέενναν· τὰ τρομερὰ ταῦτα πράγματα, προσβάλλοντα τὰς ἡμετέρας αἰσθήσεις, ἤθελον ἐνισχύσει τὴν συνείδησίν μας, καὶ μᾶς κάμει ν' ἀποφασίσωμεν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ μεταρυθμίσεως σκοποῦ μας. Ἀλλὰ τὰ κακὰ ταῦτα εἶναι ἐπίσης πραγματικὰ, καθὼς

καὶ ἐὰν ὁ λίθος ἐβόα ἀπὸ τὸν τοῖχον, καὶ τὰ ξυλοδέματα ἀπεκρίνοντο εἰς αὐτόν· ἐπίσης πραγματικὰ, καθὼς καὶ ἐὰν ἠκούοντο, ἡμέραν καὶ νύκτα, ὁλολυγμοὶ εἰς πᾶν μέρος τῆς οἰκίας, καὶ αἵματα καὶ σκελετὰ ἐθεωροῦντο ἐπὶ παντὸς τοίχου· ἐπίσης πραγματικὰ, καθὼς καὶ ἐὰν τὰ ἀερώδη φάσματα τῶν ἀφανισθέντων θυμάτων περιεκύκλονον τὸ πλοῖον ἐνῷ διέσχιζε τὰ κύματα, καὶ ἐνεφανίζοντο διὰ νυκτὸς περὶ τὰς ἀποθήκας καὶ τὰ ἀποσταλακτήρια, καὶ μὲ βοὰς ἀλλοκότους ἀνεβόων εἰς τὰ ὦτά μας τὰ μεγάλα παράπονά των. Αὐτὰ εἶναι ἐπίσης πραγματικὰ, καθὼς καὶ ἐὰν ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς ἡμῶν συνέλεγε καὶ κατέπεμπε πέριξ ἡμῶν ὅλους τοὺς ἤχους τῆς θλίψεως τῆς ἡμετέρας χώρας, καὶ ἡ σεσὰ γῆ ἤνοιγε πόρον πρὸς τοὺς ὀδυρμοὺς τῆς ἀπονοίας διὰ νὰ ἀνέλθωσι κάτωθεν.

Ἀλλὰ θέλει τις εἰπεῖ, Τί εἶναι δυνατὸν νὰ γείνῃ; καὶ μυρίαι φωναὶ θέλουν ἀποκριθῆ, «Οὐδέν. Ὢ, οὐδέν. Πάντοτε οἱ ἄνθρωποι ἔπινον μὲ ὑπερβολὴν, καὶ πάντοτε θέλουσι πίνει· τοσαῦτα δὲ κεφάλαια εἶναι κατατεθειμένα διὰ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὴν ἀποστάλαξιν, καὶ τοσοῦτον ὑποθετικὸν κέρδος ἐκ τῆς πωλήσεως καυστικῶν πνευμάτων, καὶ τοιαύτη ἀκόρεστος ζήτησις αὐτῶν, καὶ τοιαύτην ἱκανότητα

ἔχουσι νὰ ἀγοράζωσιν αὐτὰ οἱ μεγαλόφρονες, ἰδιογνώμονες, ἀνεξάρτητοι πολῖται, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνῃ οὐδέν.»

Τετέλεσται λοιπὸν, τετέλεσται· ἐχάθη ὅλη ἡ μεγαλειότης ἡμῶν! Ἡ παροῦσα κατάχρησις τῶν καυστικῶν πνευμάτων ἐβλάστησεν ἐκ τῆς φρονίμου ποτὲ χρήσεως αὐτῶν, τῆς πρὸ μιᾶς ἑκατονταετηρίδος ὄχι ὁλοκλήρου· τότε ὑπῆρχεν εἰς τὸν τόπον ὀλιγίστη ἀκρασία· οἱ πλεῖστοι, ἂν ἔπινον ποσῶς, ἔπινον σωφρόνως. Ἀλλ' ἐὰν ἡ πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν φρόνιμος χρῆσις τῶν καυστικῶν πνευμάτων προήγαγε τοιαῦτα ἀποτελέσματα ὁποῖα τὰ σήμερον ὑπάρχοντα, τί θέλει κατορθώσει ἡ σημερινὴ ἀκρατὴς χρῆσις αὐτῶν μετὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα; Κἀνεὶς ἂς μὴν ἀποστρέψῃ τὸ ὄμμα του ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, μηδὲ ἂς ἀρνηθῇ νὰ συλλογισθῇ, καὶ νὰ συμπεράνῃ. Ὑπάρχει ἠθικὴ βεβαιότης περὶ πλατέως ἐκτεταμένου ὀλέθρου, ἐὰν δὲν γείνῃ μεταῤῥύθμισις. Δὲν εἶναι βεβαιότερον ὅτι αἱ ὧραι τοῦ ἔτους θέλουν ἀνακυκλεῖσθαι, ὅτι ὁ ἥλιος θέλει λάμπει, ἢ ὅτι οἱ ποταμοὶ θέλουν ῥέει, παρ' ὅσον εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ σημερινὴ ὑπέρογκος κατανάλωσις καυστικῶν πνευμάτων θέλει ἐπιφέρει τὰ ὀλεθριώτατα ἀποτελέσματα εἰς τὸ ἔθνος. Θέλουν δὲ καταναλίσκεσθαι κατὰ λόγον σύνθετον· καὶ ὑπάρ-

χει φυσικὴ βεβαιότης περὶ τῶν τρομερῶν συνεπειῶν. Παρετήρήσατε τὰς διασάσεις τοῦ κακοῦ, τὰς πολυειδεῖς καὶ αὐξητικὰς αὐτοῦ ἀθλιότητας, τὸν σερεὸν καὶ τρομερὸν ὄλεθρον; Καὶ θέλει ἐπέλθει χωρὶς νὰ γείνῃ τις ἀντίστασις διὰ προσευχῆς, καὶ χωρὶς νὰ ἐγερθῇ τις δάκτυλος, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν καταρήμωσιν;

Τί! ἐὰν ἅπαντες ἐκραύγαζον, ὡς ἔπραξάν τινες, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνος, «Οἴμοι! πρέπει νὰ ὑποταχθῶμεν, πρέπει νὰ ὑπομείνωμεν τὸν φόρον· τίποτε δὲν δύναται νὰ γείνῃ. Ὤ! οἱ στόλοι καὶ τὰ στρατεύματα τῆς Ἀγγλίας! δὲν δυνάμεθα ν' ἀντιταχθῶμεν πρὸς αὐτά!!.» Ἐὰν τοιαῦται γνῶμαι ὑπερίσχυον, ἠθέλαμεν ἐγκαταλείψει τὸν δίκαιον ἀγῶνα, καὶ στερηθῇ τὴν βοήθειαν τοῦ οὐρανοῦ, τὴν ὁποίαν ἔχουσι πάντοτε δίκαιον νὰ ἐλπίζωσι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅσοι εἶναι πρόθυμοι νὰ πράττωσι τὸ θέλημα αὐτοῦ.

Τίποτε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνῃ! Διὰ τί δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνῃ τίποτε; Διότι οἱ ἀκρατεῖς δὲν θέλουσι νὰ παύσωσι πίνοντες, πρέπει καὶ οἱ ἐγκρατεῖς νὰ ἐξακολουθῶσι καὶ νὰ γείνωσι μέθυσοι; Διότι οἱ ἀκρατεῖς δὲν δύνανται ν' ἀκούσωσι λόγον, πρέπει καὶ οἱ ἐγκρατεῖς νὰ γείνωσι μανιώδεις; Καὶ διότι δὲν χρησιμεύει βία πρὸς ἀνθρώ-

πους ἀνεξαρτήτους καὶ πλουσίους, ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι ὁ ὀρθὸς λόγος, καὶ ἡ συνείδησις, καὶ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, δὲν θέλουσιν ἔχει κἀμμίαν ἐνέργειαν; Καὶ διότι ὁ νοῦς τοῦ κοινοῦ σήμερον δὲν εἶναι φωτισμένος, οὐδὲ ἔξυπνος, οὐδὲ συγκεντρωμένος, ἔπεται ἐντεῦθεν ὅτι δὲν δύναται νὰ φωτισθῇ, καὶ νὰ ἐγερθῇ, καὶ νὰ συγκεντρωθῇ εἰς μίαν ὁμόχρονον καὶ ἐπιτυχῆ προσπάθειαν; Μεταῤῥυθμίσεις ἐξίσου πολεμηθεῖσαι ὑπὸ δημώδους αἰσθήματος, καὶ ἐμποδισθεῖσαι ὑπὸ ἀμαθείας, συμφέροντος, καὶ αἰσχρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, κατωρθώθησαν ἐπὶ τέλους διὰ τῆς φωτισθείσης δημοσίου γνώμης· καὶ οὐδὲν ἔθνος ἀπήλαυσε ποτὲ τὰς εὐκαιρίας καὶ τὰ μέσα τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ἔχομεν, διὰ νὰ μορφώσωμεν ὀρθῶς τὴν δημοσίαν γνώμην· οὐδὲ προσεκλήθη ποτὲ ἄλλο ἔθνος εἰς τὴν ἐγχείρησιν ταύτην ὑπὸ μᾶλλον κατεπειγούσης ἀνάγκης. Τὰ πάντα κινδυνεύουσι. Θέλομεν χαθῆ, ἐὰν δὲν κατορθώσωμεν τοῦτο. Δὲν ὑπάρχει δέ τι τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ πραχθῇ, καὶ τὸ ὁποῖον ἀδυνατεῖ νὰ πράξῃ λαὸς ἐλεύθερος.

Ἡ ἐπιστήμη τοῦ πῶς πρέπει τις νὰ κυβερνᾷ ἑαυτὸν εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῆς τελείας κυβερνήσεως, τὴν ὁποίαν πρέπει εἰσέτι νὰ μάθωμεν καὶ νὰ διδάξωμεν· εἰ δὲ μή, τὸ ἔθνος τοῦτο καὶ ὁ κόσμος

ὅλος πρέπει νὰ κυβερνᾶται διὰ τῆς βίας. Ἡμεῖς δ' ἔχομεν ὅλα τὰ μέσα πρὸς τοῦτο, καὶ οὐδὲν τῶν ἐμποδίων, τῶν τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουσι τὸ πείραμα μεταξὺ τῶν δυνασειῶν καὶ τιμαριωτικῶν δεσποτισμῶν τῆς Εὐρώπης. Καὶ τὰ ἤδη πεπραγμένα δικαιοῦσι τὴν προσδοκίαν ὅτι πᾶν ὅ,τι λείπεται εἰσέτι νὰ πραχθῇ θέλει κατορθωθῆ. Ἡ κατάργησις τῆς σωματεμπορίας, πρᾶγμα σχεδὸν τετελεσμένον ἤδη, ἐθεωρεῖτό ποτε ὡς χίμαιρα φιλανθρωπικοῦ ὀνείρου. Ἀλλ' ὁ λόχος τῶν χριστιανῶν ἡρώων, οἵτινες ἀφιέρωσαν τὴν ζωήν των εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον, ἐνδέχεται τινὲς αὐτῶν νὰ τὸ ἴδωσι τετελεσμένον πρὶν ἀποθάνωσι. Τοῦτο τὸ μέγιστον τῶν ἐπὶ τῆς γῆς δεινῶν, τοῦτο τὸ στίγμα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τὸ πλατέως ἐξηπλωμένον, βαθέως ἐῤῥιζωμένον, καὶ περιπεφραγμένον ὑπὸ συμφέροντος καὶ λόγων πολιτικῶν, γίνεται ἤδη ἄφαντον ἐνώπιον τῶν ἀκάμπτων ἀπαιτήσεων τῆς φωτισθείσης δημοσίου γνώμης.

Οὐδεμία μεγάλη βελτίωσις τῆς ἀνθρωπίνης καταστάσεως ἐκατωρθώθη ποτὲ χωρὶς τῆς συνδρομῆς πολλῶν ἀγωνιστῶν· καὶ οὐδεμία ἐκτεταμένη καὶ ὀρθῶς διευθυνομένη χρῆσις τῆς ἠθικῆς ἐπιῤῥοῆς ἐνηργήθη ποτὲ εἰς μάτην. Ἡ ἐγκρατὴς τοῦ ἔθνους μερὶς ἂς ἐγερθῇ, καὶ ἂς διορθωθῇ, καὶ ἂς

συγκεντρώσωσι τὴν ἐπιῤῥοήν των εἰς συστηματικὴν ἐνέργειαν· καὶ ἡ ἐπιτυχία δὲν εἶναι πιθανὴ ἁπλῶς, ἀλλ' ἀπολύτως βεβαία. Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν τοῦτο νὰ κατορθωθῇ; Δὲν δύναται νὰ ἐγερθῇ ἡ προσοχὴ τοῦ κοινοῦ, καὶ ν' ἀντιταχθῇ πρὸς τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων, καὶ πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτῶν; Μὲ ἴσην βεβαιότητα δύναται νὰ σχηματισθῇ τὸ δημόσιον φρόνημα καὶ νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν, μὲ τὴν ὁποίαν δύνανται καὶ τὰ κύματα νὰ κινηθῶσιν ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ οὐρανοῦ, ἢ ὁ ὀγκώδης βράχος, ἱστάμενος μὲ ἰσορροπίαν ἐπὶ τοῦ κρημνοῦ, δύναται νὰ ὠθισθῇ ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς κινήσεώς του· καὶ ὅταν ἅπαξ ἀρχίσῃ τὸ δημόσιον φρόνημα νὰ κινῆται, ἡ πορεία του θέλει εἶσθαι ἐπίσης ἀκάθεκτος ὡς ἡ τοῦ αὐτοῦ βράχου κατακυλισθέντος ἀπὸ τὸν κρημνόν. Κἀνεὶς λοιπὸν ἂς μὴ θεωρῇ τὴν κατάσασιν ἡμῶν ὡς ἀπηλπισμένην, μηδὲ ἂς αἰσθάνεται, μηδὲ ἂς διαλογίζεται, μηδὲ ἂς λέγῃ, ὅτι τίποτε δὲν δύναται νὰ γείνῃ. Ἡ φράσις τοῦ Οὐρανοῦ πρὸς τὸ εὐτυχὲς ἡμῶν ἔθνος εἶναι· «Ἂς γείνῃ εἰς σὲ ὅπως θέλεις»· καὶ δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀθυμία ὀλεθριωτέρα ἢ πονηροτέρα παρὰ ἐκείνην, ἥτις δὲν θέλει νὰ ἐλπίζῃ μηδὲ νὰ πράττῃ, διὰ τὸν φόβον ὅτι τίποτε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατορθωθῇ.

ΛΟΓΟΣ ς'.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΑΣΙΑΣ.

Ἀββακοὺμ, β'. 9—11, 15, 16.

Οὐαὶ εἰς τὸν πλεονεκτοῦντα πλεονεξίαν κακὴν διὰ τὸν οἶκόν του, διὰ νὰ θέσῃ τὴν φωλεάν του ὑψηλὰ, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ κακοῦ! Ἐβουλεύθης αἰσχύνην εἰς τὸν οἶκόν σου, ἐξολοθρεύων πολλοὺς λαοὺς, καὶ ἡμάρτησες κατὰ τῆς ψυχῆς σου. Διότι ὁ λίθος ἀπὸ τὸν τοῖχον θέλει βοήσει, καὶ τὰ ξυλοδέματα θέλουν ἀποκριθῇ εἰς αὐτόν.

Οὐαὶ εἰς τὸν ποτίζοντα τὸν πλησίον του, εἰς σὲ, ὅστις προσφέρεις τὴν φιάλην σου, καὶ ἀχόμη τὸν μεθύεις, διὰ νὰ θεωρῇς τὴν γύμνωσιν αὐτῶν. Σὺ εἶσαι πλήρης αἰσχύνης ἀντὶ τῆς δόξης· πίε καὶ σὺ, καὶ ἄς ἀνακαλυφθῇ ἡ ἀκροβυστία σου· τὸ ποτήριον τῆς δεξιᾶς τοῦ Κυρίου θέλει στραφῇ πρὸς σὲ, καὶ ἐμετὸς ἀτιμίας θέλει εἶσθαι ἐπάνω εἰς τὴν δόξαν σου.

Ἂς κάμωμεν δὲ τώρα κατάλογον τῶν πραγμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸν νὰ πραχθῶσι, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ πρόοδος τῆς ἀκρασίας. Τίποτε δὲν θέλω θέσει μεταξὺ αὐτῶν χιμαιρικὸν, τίποτε

τὸ ὁποῖον δὲν θέλει συσταθῆ ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς παντὸς ἀνθρώπου κρίσιν, ὡς ὅλως κατορθωτόν.

1. Εἶναι ὅλως κατορθωτὸν τὸ νὰ διαδοθῶσι πανταχοῦ πληροφορίαι περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, τῆς ἀκρασίας. Ἡ φύσις, τὰ αἴτια, τὰ κακὰ, καὶ ἡ θεραπεία αὐτῆς εἶναι δυνατὸν νὰ γείνωσι πρὸς πάντας γνωστά. Πᾶς ἄμβων καὶ πᾶσα ἐφημερὶς τῆς πατρίδος δύνανται νὰ συνδράμωσι διαγράφοντες λεπτομερέστατα τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ἕως ὅτου νὰ ἐκτελεσθῇ ὁ σκοπός. Ἡ περὶ ἐκδόσεως θρησκευτικῶν φυλλαδίων ἐθνικὴ ἑταιρεία δύναται πρεπωδέστατα νὰ προσέλθῃ αὐτόκλητος εἰς τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἔργον, καὶ νὰ διαπέμπῃ τὰς νουθεσίας της διὰ πτερωτῶν ἀγγελιαφόρων καθ' ὅλην τὴν ἡμετέραν χώραν. Καὶ ὅλα ταῦτα δὲν ἤθελον κατορθώσει τίποτε; Ἤθελον ἐμποδίσει τὸν σχηματισμὸν ἀκρατῶν ἕξεων εἰς ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, καὶ ἤθελον διορθώσει μυριάδας εἰς τὰ πρῶτα στάδια τοῦ ἁμαρτήματος τούτου.

2. Εἶναι κατορθωτὸν τὸ νὰ συγκροτηθῇ ἑταιρεία διὰ τὸν εἰδικὸν σκοπὸν τοῦ ἐφορεύειν τὴν μεγάλην ταύτην ὑπόθεσιν, ἥτις θέλει μεταχειρίζεσθαι ἀνενδότως ὅλας της τὰς δυνάμεις εἰς ἀποστολὴν καταλλήλων ἀνδρῶν, οἵτινες νὰ διέρχωνται τὴν χώραν, καὶ νὰ συνάγωσι πληροφορίας, νὰ

συνδιαλέγωνται μὲ δοκίμους ἄνδρας καὶ συλλόγους ἀνδρῶν, νὰ ἐκφωνῶτι λόγους εἰς συνελεύσεις, καὶ νὰ σχηματίζωσιν ἑταιρείας βοηθητικὰς τῆς πρώτης συγκροτηθείσης. Τοῦτο ὄχι μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ πραχθῇ, ἀλλ᾽ εἶμαι πεπεισμένος ὅτι θέλει πραχθῇ πρὶν παρέλθῃ ἄλλο ἔτος. (*) Παραπολὺν κακὸν ἐκοιμήθημεν. Πανταχόθεν τῆς ἡμετέρας χώρας ἀκούομεν περὶ τῶν ἔργων τοῦ λυμεῶνος, καὶ ὅμως δὲν ἀκούομεν οὐδὲ τὸ ἥμισυ αὐτῶν. Ἀλλ᾽ ὅταν συναχθῶσι καὶ δημοσιευθῶσι τὰ γεγονότα, τὸ ἔθνος δὲν θέλει κινηθῇ; Θέλει κινηθῇ. Ὅλοι οἱ νόμοι τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας πρέπει νὰ παύσωσιν, ἐὰν τοιαῦται ἀνακαλύψεις, ὁποῖαι δύνανται νὰ γείνωσι, δὲν φέρωσι μέγα ἀποτέλεσμα.

3. Ἐπράχθη τι, καὶ δυνατὸν νὰ πραχθῇ πλειότερόν τι ὑπὸ γεωργικῶν, ἐμπορικῶν, καὶ χειροτεχνικῶν καταστημάτων, διὰ τῆς ἀποκλείσεως τῶν καυστικῶν πνευμάτων ὡς βοηθητικῶν πρὸς τὴν ἐργασίαν. Πάντα τὰ πειράματα ὅσα ἔκαμάν τινες κεφαλαιοῦχοι διὰ ν᾽ ἀποκλείσωσι τὰ καυστικὰ πνεύματα καὶ τὴν ἀκρασίαν ἐπέτυχον, καὶ

(*) Οἱ λόγοι οὗτοι συνεγράφησαν καὶ ἐξεφωνήθησαν εἰς Λιτζφιέλδην, (Litclifield) κατὰ τὸ ἔτος 1826· ἔκτοτε συνεκροτήθη ἡ Ἀμερικανὴ ἑταιρεία ἡ ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς ἐγκρατείας, καὶ ἤδη ἐνεργεῖ εὐτυχῶς.

μὲ μεγάλην ὠφέλειαν καὶ εὐχαρίστησιν ἀμφοτέρων, καὶ τοῦ ἐργάτου καὶ τοῦ ἐργολάβου. Καὶ τί φυσικώτερον καὶ εὐκολώτερον παρὰ τὴν ἔκτασιν τοιούτων παραδειγμάτων ὑπὸ κεφαλαιούχων, ὑπὸ ἐθελουσίων ἑταιρειῶν, εἰς πόλεις, καὶ χωρία καὶ ἐνορίας, χειροτεχνῶν καὶ γεωργῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόφασις καὶ ἐπιτυχία δύναται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν νὰ δημοσιεύηται διὰ ν' ἀναζωπυρῇ τὰς ἐλπίδας, καὶ νὰ βεβαιόνῃ τὴν πατρίδα περὶ τῶν αὐτοσυντηρητικῶν δυνάμεών της; Βεβαιότατα δὲν εἶναι παραπολὺ ἀργὰ τὸ νὰ κατορθωθῇ μεταρρύθμισις· οὔτε αἱ χεῖρες οὔτε οἱ πόδες ἡμῶν εἶναι δεδεμένοι· οὐδὲ τὸ ἔθνος εἶναι τόσον ἐντελῶς ἔκδοτον πρὸς τὸν ἀφανισμὸν, ὥστε νοσθεσίαι καὶ προπάθειαι νὰ ἦναι μάταιαι. Δὲν εἶναι παραπολὺ τὸ νὰ ἐλπίζῃ τις. ὅτι ὅλαι αἱ ὑποθέσεις τοῦ ἔθνους, κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν, θέλει ἔλθει καιρὸς νὰ ἐνεργῶνται χωρὶς τῆς βοηθείας καυστικῶν πνευμάτων, καὶ διὰ μόνης τῆς χειρὸς ἐγκρατῶν πολιτῶν. Τοῦτο ἤθελεν ἀποκόψει μίαν τῶν εὐφορωτέρων ἀφορμῶν τῆς ἀκρασίας, καὶ δώσει εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ τὰς ἐλευθερίας ἡμῶν ἐπίγειον ἀθανασίαν.

Ἡ νεολαία τῆς πατρίδος μας δύναται νὰ δώσῃ λαμπρὸν παράδειγμα ἐκουσίου ἀποχῆς ἀπὸ καυ-

σικῶν πνευμάτων, καὶ δι' ἑταιρειῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, δύνανται ν' ἀντιτάξωσιν ἰσχυρὰν φάλαγγα πρὸς τὰς προσβολὰς τοῦ λυμεῶνος· ἄνδρες δὲ ὑψηλῶν ἀξιωμάτων καὶ ἐπιρροῆς δύνανται νὰ μᾶς ἐνθαρρύνωσιν ἐπιδεικνύοντες τὸ καλὸν παράδειγμα τῆς εὐσαθείας καὶ ἀνεξαρτησίας των διὰ τῆς καταργήσεως πεπαλαιωμένων μὲν ἀλλὰ φθαρτικῶν ἕξεων.

Ἄνθρωποι προσέτι παντὸς ἐπαγγέλματος δύνανται νὰ συνδράμωσιν ἐθελουσίως εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον ἀγῶνα, καὶ ἕκαστος νὰ ὑψώσῃ τὴν νουθετητικὴν φωνήν του, καὶ ἕκαστος νὰ συγκεντρώσῃ τὴν δύναμιν τοῦ ἰδίου του εὐτυχοῦς παραδείγματος. Ἐκ παντὸς ἤδη κληρικοῦ συλλόγου ἀπεκλείσθη τῶν καυστικῶν πνευμάτων ἡ χρῆσις· καὶ οἱ ἰατροὶ πρὸς τούτοις ἤρχισαν μεταῤῥύθμισιν ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ἥτις ὡς δὲν ἀμφιβάλλομεν, θέλει ὑπερισχύσει· οὐδὲ πρέπει νὰ προσδοκᾷ τις ὅτι οἱ δικαστικοὶ ἢ οἱ τῆς γεωργίας ἐπιμεληταὶ θέλουσι δειχθῆ ἐπιδεεῖς μεγαλοψυχίας καὶ πατριωτικοῦ ζήλου, πρὸς καθαρμὸν τῶν ἠθῶν καὶ διαιώνισιν τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἔθνους. Δυνατὸν δὲ νὰ ἐγγραφῇ στρατὸς κατὰ τῆς ἀκρασίας, ὁποῖον οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται ν' ἀριθμήσῃ, καὶ ν' ἀντιταχθῇ πρὸς αὐτὴν τοιαύτη ἠθικὴ δύναμις, πρὸς τὴν ὁποίαν οὐδὲν δύνατὰι νὰ ἀνθέξῃ.

Χριστιανοὶ πάσης ἐπωνυμίας μεταξὺ τοῦ ἔθνος δύνανται μὲ μεγάλην εὐκολίαν νὰ ἑνώσωσι τὰς προσπαθείας των πρὸς τὴν ἐξόρισιν τῆς χρήσεως καὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν καυστικῶν πνευμάτων. Ὅλοι ἐπίσης αἰσθάνονται καὶ θρηνοῦσι τὸ κακόν· καὶ ἐὰν ἑνωθῶσιν, ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ τὸ παύσωσιν.

Ἡ ἕνωσις αὕτη δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ διὰ συστάσεως ἐθνικῆς ἑταιρείας. Δὲν ὑπάρχει δὲ οὐδὲν ἀντικείμενον, περὶ τοῦ ὁποίου νὰ ἦναι περισσότερον κατεπείγουσα ἀνάγκη ἐθνικῆς ἑταιρείας· καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἀντικειμένου δύναται νὰ συγκροτηθῇ τοιαύτη ἑταιρεία ὑπὸ οἰωνοὺς αἰσιωτέρους. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ μὴ παρέλθωσι τρία ἔτη, πρὶν ἀντιπαραταχθῇ ὁλόκληρος ἡ χώρα ἡμῶν, καὶ ἴδωμεν τὰ κακὰ τῆς ἀκρασίας παρερχόμενα ὡς μελανὸν νέφος, καὶ ἀφίνοντα ὄπισθέν των ἡμέραν ἀνέφελον.

Αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, παντὸς ὀνόματος, δύνανται νὰ συνεργήσωσι πολὺ εἰς τὴν μεταῤῥύθμισιν ταύτην. Αὗται εἶναι διωργανισμέναι διὰ νὰ λάμπωσιν ὡς φῶτα εἰς τὸν κόσμον καὶ ν' ἀποφεύγωσι καὶ αὐτὴν τὴν ὄψιν τοῦ κακοῦ. Σωφρονισμὸς ἄγρυπνος ἀπαιτεῖται ἀναμφιβόλως, ὡς πρὸς τὰ μέλη ἐκεῖνα τῶν ὁποίων τὰ ἤθη εἶναι χαλαρὰ καὶ ἀμφίβολα ὡς πρὸς τὴν ἀκρα-

σίαν. Δὲν ἀρκεῖ δὲ ν' ἀποκοπῶσιν ὅσοι εἶναι ἀνίατοι, καὶ νὰ φυλαχθῶσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες, δι' ἐπαγρυπνήσεως ἐκτενοῦς, δύνανται νὰ συντηρηθῶσιν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ποδῶν καὶ τῆς γλώσσης των. Ἄνθρωποι οἵτινες εἶναι δυνατοὶ νὰ καταναλίσκωσιν ἰσχυρὰ ποτὰ, εἶναι ἀκατάλληλα μέλη τῆς βασιλείας ἐκείνης, ἥτις δὲν συνίσταται εἰς «βρῶσιν καὶ πόσιν», ἀλλ' εἰς «δικαιοσύνην καὶ εἰρήνην.» Ὁ καιρὸς, ἐλπίζομεν, δὲν εἶναι μακρὰν, καθ' ὃν ἡ χρῆσις τῶν καυστικῶν πνευμάτων θέλει ἐξορισθῆ κατὰ ψῆφον ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς ἡμετέρας χώρας, καὶ καθ' ὃν τὸ τοιοῦτον ἐμπόριον, ἐξίσου μὲ τὴν σωματεμπορίαν, θέλει θεωρεῖσθαι ὡς ἀσυμβίβαστον μὲ εὐδόκιμον ἐπαγγελίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Πάντα ταῦτα δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλουσι κατορθωθῆ μὲ πολὺ ὀλιγώτερον κόπον παρὰ τὸν ἀκταπαύστως τώρα προξενούμενον ὑπὸ τῆς ὑπὲρ εὐταξίας φροντίδος, ἢ ὑπὸ τῆς παραμελήσεως τοῦ σωφρονισμοῦ τῶν ἀκρατῶν.

Οἱ ἐπονομαζόμενοι Κουάκεροι, ἀποκλείσαντες τὰ καυστικὰ πνεύματα ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν νομίμων ἐμπορευμάτων, ἀπήλαυσαν οὕτω τιμὴν ἀθάνατον· καὶ διὰ τῆς ἐγκρατείας τῶν οἰκογενειῶν των, καὶ τῆς εὐπραγίας εἰς τὰς ἐργασίας των, παρέχουσι παράδειγμα ἄξιον τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς μιμήσεως ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν μας.

Ἀφοῦ δὲ τελεσθῶσι τὰ προειρημένα μέσα, δύναται καὶ ἡ νομοθεσία νὰ πράξῃ τι, διὰ ν' ἀποτρέψῃ τὴν ἀποστάλαξιν καὶ εἰσαγωγὴν καυστικῶν πνευμάτων, καὶ νὰ ἀποδοκιμάσῃ τοὺς ἀπρεπεῖς τρόπους τοῦ πωλεῖν αὐτά. Τότε δὲ ἡ ψῆφος τῆς κοινότητος ἐλπίζεται ὅτι θέλει ἐκλέξει ἄνδρας εὐφυεῖς καὶ ἐναρέτους, οἵτινες, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν συστησάντων αὐτοὺς, δὲν θέλουσι διστάσει νὰ συντάξωσι τοὺς ἀναγκαίους νόμους, καὶ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτοὺς τὴν σωτηριώδη των δύναμιν. Καὶ τώρα δὲ ἀκόμη ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχῃ ἱκανὴ ποσότης ψήφων ἐὰν ἐδύναντο νὰ συγκεντρωθῶσι καὶ νὰ ἐκφρασθῶσιν εἰς ὑποστήριξιν νόμων ἐπιτηδείων νὰ περιορίσωσι τὸ κακόν· ἀλλ' αὕτη εἶναι διακεκομμένη, διεσκορπισμένη, ἀνοργάνιστος ἐπιρροή· καὶ πᾶσα προσπάθεια τώρα τῆς νομοθεσίας πρὸς κατάπαυσιν τῆς ἀκρασίας, πρὶν τὸ κοινὸν προπαρασκευασθῇ εἰς τελεσιουργὸν σύμπραξιν, ἐδύνατο νὰ καταντήσῃ μόνον εἰς ἧτταν. Αἱ δημοκρατίαι πρέπει νὰ προπαρασκευάζωνται δι' ἠθικῶν αἰσθημάτων εἰς δραστικὴν νομοθεσίαν.

Πολὺ δύναται νὰ κατορθωθῇ πρὸς περιορισμὸν τοῦ ἐμπορίου τῶν καυστικῶν πνευμάτων μὲ σιωπηλὴν, συνετὴν διανομὴν προσασίας εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἐκείνη ἡ μερὶς τῆς κοινότητος, οἵτινες ἐπιθυ-

μοῦσι νὰ ἐξορισθῇ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων, ἂς μὴν ἀγοράζωσιν ὅ,τι χρειάζονται εἰμὴ ἐξ ἐκείνων οἵτινες θέλουσι συγκατανεύσει ν' ἀφήσωσιν αὐτό· καὶ τότε τοῦ κέρδους ἡ ἐπιθυμία θέλει γεννήσει ταχέως ἄμιλλαν εἰς τὸ ὀρθῶς πράττειν. Ἡ ἐγκρατὴς μερὶς τοῦ λαοῦ εἰς μίαν πόλιν εἶναι οἱ ἄριστοι ἀγορασταὶ, καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν εἶναι νὰ καταστήσωσι τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων ἐπιβλαβὲς εἰς τοὺς εἰς αὐτὸ ἀσχολουμένους. Τοῦτο ἤθελε χορηγήσει ἀνυπόστατον ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως. Ὑπάρχουσι τώρα πολλοὶ οἵτινες ἤθελον ἀσμένως ἀπαλλαχθῇ τῆς ἀνάγκης τοῦ ἐμπορεύεσθαι πνευματώδη ποτὰ, ἀλλὰ στοχάζονται ὅτι οἱ συνήθεις των ἀγορασταὶ δὲν ἤθελαν τὸ ὑποφέρει. Οἱ σώφρονες λοιπὸν ἀγοραταὶ ἂς ἀφαιρέσωσι τοὺς φόβους αὐτῶν ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος, καὶ ἂς τοὺς παρατάξωσιν ἀπὸ τὸ ἄλλο, καὶ οὕτω κατορθοῦται μεταρρύθμισις ἔνδοξος. Ὅτε ἡ ἐγκρατὴς μερὶς τῆς κοινότητος ὄχι μόνον θέλει δημηγορεῖ κατὰ τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων τὰ ὁποῖα εὐτυχοῦσι διασπείροντα ἠθικὸν μίασμα, ἀλλὰ καὶ θέλει ἀρχίσει νὰ πράττῃ μὲ σιωπηλὴν μὲν ἀλλ' ἀποφασιστικὴν διάκρισιν, τὸ ἔργον εἶναι τετελεσμένον· καὶ δύναται ἄνθρωπος εὐσυνείδητος νὰ λείψῃ ἀπὸ

τὸ νὰ κάμῃ τὸ πείραμα τοῦτο; «Ὅσις λοιπὸν γνωρίζει νὰ κάμνῃ καλὸν, καὶ δὲν τὸ κάμνει ἁμαρτία εἶναι εἰς αὐτόν.» (Ἰακ. δ'. 17.) Ἐὰν προσατεύωμεν καταστήματα ἐξαπλόνοντα καὶ διαιωνίζοντα ἐθνικὴν συμφορὰν, δὲν εἴμεθα καὶ ἡμεῖς κοινωνοὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἄλλων ἀνθρώπων; Πόσαι μυριάδες δύνανται νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τὸ νὰ ἐμπέσωσιν εἰς πειρασμὸν, καὶ πόσαι μυριάδες τῶν ἐμπεσόντων δύνανται νὰ σωθῶσιν, ἐὰν αἱ ἐγκρατεῖς οἰκογένειαι ἀγοράζωσι τὰ εἰς ἑαυτὰς χρειώδη ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐγκατέλιπον τὸ ἐμπόριον τῶν καυστικῶν πνευμάτων! Καὶ εἰς πόσα κακουργήματα, καὶ συμφορὰς, καὶ αἵματα θέλομεν εἶσθαι συναίτιοι, ἐὰν λείψωμεν ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἡμετέρου καθήκοντος ὡς πρὸς τοῦτο! Πᾶς ἄνθρωπος λοιπὸν ἂς πράττῃ ὅπως ὑπαγορεύει ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅπως ἐλπίζει νὰ δώσῃ μὲ χαρὰν ἢ λύπην λόγον περὶ τῆς καλῆς ἢ κακῆς χρήσεως τούτου τοῦ ἰσχυροῦ μέσου τὸ ὁποῖον ἔχει πρὸς ἐκτέλεσιν ἠθικοῦ καλοῦ.

Ἀφοῦ δὲ γείνωσιν ὅλα ταῦτα τὰ προκαταρκτικὰ βήματα, δύνανται νὰ δοθῶσιν ἀναφοραὶ πρὸς τὰς ἀνηκούσας ἀρχὰς παρὰ πασῶν τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας, ἑκάστης ὑπὸ τὸ ἴδιον ἑαυτῆς ὄνομα, δι' ὧν νὰ παρακαλῆται ἡ μεσολάβησις αὐτῶν εἰς

ὑπεράσπισιν τῆς ὑγείας καὶ τῶν χρηστῶν ἠθῶν τοῦ ἔθνους. Τοῦτο θέλει ἐπισύρει πρὸς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν τὴν προσοχὴν τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους, καὶ καταστήσει αὐτοὺς, ἱκανοὺς νὰ κινήσωσί τινα ἐλατήρια γενικῆς ἐνεργείας μὲ μεγάλην δραστηριότητα. Οὗτοι δύνανται ν' ἀνιχνεύσωσι τα αἴτια ὐλεθρίου πράξεως, ὅτε ἡ κοινὴ γνώμη θέλει ὑπερασπίζεσθαι αὐτούς· καὶ δύνανται νὰ εἰσαγάγωσιν ἀρχὰς τοιαύτας, αἱ ὁποῖαι, ὡς οἱ μεγάλοι νόμοι τῆς φύσεως, θέλουσι μεταῤῥυθμίσει καὶ καθαρίσει τὴν γῆν μὲ σιωπηλὴν ἁπλότητα.

Τώρα δὲ, ἂν ἦτο δυνατὸν ν' ἀκουσθῇ ἡ φωνή μου καθ' ὅλην τὴν χώραν ἡμῶν, πρὸς ὅλας τὰς τάξεις καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἤθελα «φωνάξει δυνατὰ, καὶ μὴ φειδευθῇ» (Ἡσ. νή. 1.) Πρὸς τοὺς φύλακας τοὺς ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς Σιὼν, τοὺς διατεταγμένους ν' ἀναγγέλλωσι τὴν πλησίασιν τοῦ κινδύνου, καὶ νὰ λέγωσι πρὸς τὸν ἄνομον, «θέλεις βέβαια θανατωθῇ» (Ἰεζ. λγ'. 8.) ἤθελα εἰπεῖ· Δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν εἰρήνην, ἢ νὰ ἀρνώμεθα τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡμετέρου παραδείγματος εἰς τοιαύτην περίστασιν ὡς τὴν παροῦσαν, καὶ ὅμως νὰ ἤμεθα ἀθῶοι αἵματος; Δὲν καλούμεθα νὰ δώσωμεν παραδείγματα ὁλοκλήρου ἀποχῆς; Πῶς ἄλλως θέλομεν δυνηθῇ νὰ κηρύττωμεν κατὰ

τῆς ἀκρασίας, καὶ νὰ ἐλέγχωμεν, καὶ νὰ ἐπιτιμῶμεν, ναὶ νὰ παρακινῶμεν; Μὴν ἀναφέρῃς «ἔξιν» καὶ «φρόνιμον χρῆσιν,» καὶ «ὀλίγον τι διὰ τὸν στόμαχον.» Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον οἱ ἄνθρωποι γίνονται μέθυσοι. Ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ ἐπιῤῥοὴ ἡμῶν ἀπαιτοῦσιν ἄμεσον καὶ παντελῆ ἀποχήν. Ἐὰν ἡ φύσις ἤθελε ὑποφέρει τιναγμόν τινα ἐκ τοιαύτης μεταῤῥυθμίσεως, τοῦτο δεικνύει ὅτι αὕτη ἀνεβλήθη ἤδη παραπολὺ, καὶ δὲν δύναται ν' ἀναβληθῇ περαιτέρω μετ' ἀσφαλείας.

Πρὸς τὰς ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὰς ὁποίας ἐξηγόρασε μὲ τὸ αἷμά του, διὰ νὰ λυτρώσῃ αὐτὰς ἀπὸ πᾶσαν ἀνομίαν, καὶ νὰ τὰς καθαρίσῃ πρὸς ἑαυτὸν, λαὸν περιούσιον, ἤθελα εἰπεῖ· Ἀγαπητοὶ ἐν Κυρίῳ, ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκην τοῦ ὑμετέρου καθαροῦ παραδείγματος· διότι ποῖος θέλει ἀντιταχθῇ ἐναντίον τῶν παρεισδύσεων τῆς ἀκρασίας, ἂν δὲν πράξωσι τοῦτο οἱ τὴν εὐσέβειαν ἐπαγγελλόμενοι; Δὲν θέλετε λοιπὸν ἀπέχει ἀπὸ τὴν χρῆσιν αὐτῆς ὁλοτελῶς καὶ τὴν ἐξορίσει ἀπὸ τὰς οἰκογενείας σας; Δὲν θέλετε ἐπαγρυπνεῖ ἐπ' ἀλλήλων μὲ ὀξυτέραν ἐπαγρύπνησιν, καὶ ὑψώσει ταχύτερον τὴν φωνὴν τῆς νουθεσίας, καὶ συνδέσει στενώτερον τοὺς δεσμοὺς ἀδελφικῆς παιδείας, καὶ μὲ ἀποφασιστικωτέραν πιστότητα

ἐκκόψει ὅσους δὲν δύνανται νὰ διορθώσωσιν αἱ νουθεσίαι; Χωρίσατε, ἀδελφοὶ, τοὺς πολυτίμους ἀπὸ τοὺς εὐτελεῖς, τοὺς ζῶντας ἀπὸ τοὺς νεκροὺς, καὶ καύσατε θυμίαμα μεταξὺ αὐτῶν, διὰ νὰ σταματήσῃ ὁ λοιμός.

Πρὸς τοὺς ἰατροὺς τῆς πατρίδος ἤθελα κραυγάσει, ζητῶν τὴν συνδρομήν των εἰς τὴν ἀπόπειραν ταύτην τοῦ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ πρόοδος τοῦ ὀλέθρου· Ἀγαπητοὶ, οἵτινες ἀπολαύετε τὴν ἐμπιστοσύνην ἡμῶν διὰ τῶν γνώσεών σας καὶ τὰς καρδίας διὰ τῆς προθύμου ἐπιμελείας σας ἐν καιρῷ φόβου καὶ συμφορᾶς, ἐνώθητε, σᾶς παρακαλῶ, καὶ ἐνεργήσατε συστηματικῶς καὶ συντόμως τὴν ὁποίαν ἔχετε μεγάλην δύναμιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐπὶ τῆς διανοίας καὶ τῆς θελήσεως τοῦ ἔθνους. Προσέχετε μὴ ἐμφυτεύσητε τὰ σπέρματα τῆς ἀκρασίας ἐνῷ ἀσκεῖτε τὴν ἐπιστήμην σας, ἀλλὰ δείχθητε ἄγγελοι φύλακες ἡμῶν, χειραγωγοῦντες ἡμᾶς εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀρετῆς. Μὴ φοβεῖσθε τὰ ἐπακόλουθα τοῦ πιστῶς νουθετεῖν τοὺς ἀσθενεῖς σας, ὅταν πάσχωσιν ἐξ ἀκρασίας, καὶ περὶ τοῦ αἰτίου καὶ περὶ τῆς θεραπείας τῆς νόσου των· καὶ ὁπόταν ἀπορριφθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἕνεκα τῆς εἰλικρινείας του, προσκληθῇ δὲ ἄλλος τις διὰ νὰ προφητεύσῃ ἀρεστὰ πράγματα, ἃς μάθωσι τότε ὅλοι

οἱ ἀκρατεῖς, καὶ ὅλος ὁ τόπος ὅτι μεταξὺ ὅλου τοῦ ἔθνους μας δὲν ὑπάρχουσιν ἰατροὶ ψευδοπροφῆται, οἵτινες, χάριν αἰσχροῦ κέρδους, νὰ φωνάζωσιν εἰρήνην πρὸς τοὺς ἀκρατεῖς ἀσθενεῖς των, ἐνῷ δὲν ὑπάρχει δι' αὐτοὺς εἰρήνη, εἰμὴ εἰς τὸν σωφρονισμόν των. Δὲν θέλετε λαλήσει περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἰς ὅλας τὰς ἰατρικάς σας ἑταιρείας, καὶ χορηγήσει διατριβὰς κεκυρωμένας ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς αὐθεντίας τοῦ ἐπαγγέλματός σας, διὰ νὰ διαδοθῶσι καθ' ὅλην τὴν χώραν ἡμῶν;

Σεῖς οἱ κυβερνῶντες, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ νόμος διεπίστευσε τὴν ἐξουσίαν τοῦ νὰ δίδετε αὐτογνωμόνως ἄδειαν εἰς πώλησιν καυστικῶν πνευμάτων, καὶ τὴν μάχαιραν διὰ νὰ τιμωρῆτε τὰς παραβιάσεις τοῦ νόμου, ἂν καὶ μόνοι δὲν δύνασθε ν' ἀντισταθῆτε πρὸς τὸν πύρινον κλύδωνα, ὅταν ὅμως τὸ ἔθνος ταράττεται ἀπὸ φόβον, καὶ συλλέγῃ ὅλας του τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὰς χεῖράς σας, δὲν θέλετε ἀντιταχθῆ κατὰ τὸ καθῆκόν σας, καὶ ἐκπληρώσει αὐτὸ ἀφόβως καὶ εὐσταθῶς;

Οὐδεμία τάξις ἀνθρώπων εἰς τὴν κοινωνίαν ἔχει τοσαύτην δύναμιν ὅσην σεῖς καὶ ἡ ἐπιρροὴ καὶ ἐξουσία τοῦ ἐπαγγέλματός σας, ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης, δύναται νὰ καταισθῆ ἀκάθεκτος.

Ἐνθυμεῖσθε λοιπὸν τὸν ὑπὸ τοῦ Οὐρανοῦ διορισμόν σας εἰς τὸ ὁποῖον ἔχετε ὑψηλὸν ἀξίωμα δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα· καὶ, ἐπειδὴ οὕτω ποιοῦντες ἠθέλετε διατηρήσει συνείδησιν ἀσκανδάλιστον καὶ δώσει πρὸς τὸν Θεὸν εὐφρόσυνον λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἐστὲ πιστοί. Δι' ὑμῶν ἂς λαλήσῃ ὁ παραβιαζόμενος νόμος, καὶ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη ἀποκαθίστανται « ἡ στερέωσις τῶν καιρῶν μας ». (Ἡσ. λγ΄. 6.)

Πρὸς πάντας τοὺς διοικητὰς τοῦ ἔθνους, τοὺς διωρισμένους διὰ νὰ προσέχωσι, « μὴ πάθῃ τὸ κοινὸν ζημίαν τινα », ἐνῷ εὐκολύνουσι καὶ διευθύνουσι τὰς ἐνεργείας ἐλευθέρου Λαοῦ, καὶ προστατεύουσι τοὺς ἀπείρους καρποὺς τῆς φιλεργίας, ἤθελα εἰπεῖ· Ἀγαπητοὶ καὶ ὑπέρτιμοι ἄνδρες, πόσον μεγάλαι καὶ πόσον ζηλωταὶ εἶναι αἱ εὐκαιρίαι τὰς ὁποίας σεῖς ἔχετε εἰς τὸ πράττειν τὸ ἀγαθόν· καὶ πόσον εὐτελῆ, καὶ καταφρονητὰ, καὶ στιγμιαῖα εἶναι τῆς πολιτικῆς ἁπλῶς κυβερνήσεως τ' ἀποτελέσματα, ὅταν ἡ ἠθικὴ ἀρχὴ, ἡ κορυφαία δύναμις τῆς ψυχῆς, βλαφθῇ καὶ διαφθαρῇ ὑπὸ τῆς κακίας. Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς κυβερνήσεως αἱ ἐπιστῆμαι, τὸ ἐμπόριον, ἡ γεωργία καὶ αἱ τέχναι ἀνθοῦσι, καὶ ὁ πλοῦτος εἰσρέει ὡς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης. Ἀλλ' ὀπαία φρόνησις εἶναι τὸ νὰ πλη-

ροῖ τις διὰ μυρίων ὀχετῶν τὴν δεξαμενὴν τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου ὁ ὁποῖος ἐκχέεται πάλιν δι' ἰσαρίθμων ὀχετῶν ἀσωτίας καὶ κακου γίας! Γυμνάσια ἐγείρονται καὶ πολυπλασιάζονται ὑπὸ κοινῆς μεγαλοδωρίας, καὶ ἀκαδημίαι καὶ κοιναὶ σχολεῖα φωτίζουσιν ὅλην τὴν χώραν ἡμῶν· ἀλλὰ πρὸς τί ὄφελος, ὅτε ἓν μόνον κακούργημα ἀναπέμπει ἀναθυμιάσεις ἱκανὰς νὰ ἐπισκιάσωσι τοὺς ἡμίσεις ἀστέρας καὶ ἡλίους τοὺς ὡρισμένους νὰ φωτίζωσι τὸ ἠθικὸν ἡμῶν ἡμισφαίριον, πρὶν φθάσωσιν εἰς τὸν μεσημβρινόν των;

Τοῦ ἰατροῦ τὸ ἐπάγγελμα προστατεύεται, καὶ πρέπει νὰ προστατεύηται· καὶ ἰατρικὴ ἐπιστήμη προοδεύει· ἀλλὰ ἓν μόνον κακούργημα, μὴ ἐμποδιζόμενον ματαιόνει ὅλα τὰ κατορθώματα τῆς ἐπιστήμης, καὶ πολυπλασιάζει νόσους καὶ θανάτους πολὺ ταχύτερον παρ' ὅσον αὕτη δύναται νὰ πολυπλασιάσῃ τὰ μέσα τῆς ἐμποδίσεως αὐτῶν.

Ἡ ἐπιστημονικὴ χρῆσις τοῦ ἀτμοῦ καὶ τῶν ὀχετῶν αὐξάνει τὰς εὐκολίας καὶ τὰ ἐλατήρια τῆς φιλεργίας τοῦ ἔθνους. Ἀλλ' ἐνῷ, ἡ ἀκρασία λυσσᾷ καὶ αὐξάνει, δὲν κατορθοῦταί τι ἄλλο εἰμὴ μόνον ἔκχυσις τοῦ πλούτου εἰς μίαν σφοδρὰν δίνην, ἥτις τὸν καταβροχθίζει, καὶ μὲ φωνὴν βροντῆς, καὶ τὴν ἀκόρεστον ὄρεξιν τοῦ τάφου, κραυγάζει, Δός, δός, καὶ δὲν λέγει ποτέ, Ἀρκεῖ.

Δημοκρατικὰ πολιτεύματα εἶναι καθιδρυμένα καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, καὶ ὅλον τὸ ἔθνος φυλάττει μὲ ὄμμα ἄγρυπνον τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας· ἀλλ' ἰσχυρός τις δεσπότης μετὰ τοῦ λεγεῶνός του ἐνέβαλεν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ φορολογίαν, καὶ ἀλύσους, καὶ πῦρ, καὶ βασανιστήρια, ὥστε ὁ τόπος ὅλος σφάζεται καὶ ἀναστενάζει κατὰ πᾶν βῆμα τοῦ σιδήρου αὐτοῦ ποδὸς, κατὰ πᾶσαν κίνησιν τοῦ στιβαροῦ του σκήπτρου, κατὰ πάντα παλμὸν τῆς ἀδυσωπήτου καρδίας του. Καὶ ὅμως καὶ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς περιπατεῖ ἀνενόχλητος· οἱ δὲ μυρμιδόνες αὐτοῦ μὲ χαρὰν καταχθόνιον ἑτοιμάζουσιν ὠκεανὸν αἵματος ὅπου ὁ ἥλιος ἡμῶν ἐνδέχεται νὰ δύσῃ χωρὶς ἐλπίδα ν' ἀνατείλῃ πλέον ποτέ.

Οἱ φίλοι τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, μετ' ἀξιεπαίνων προσπαθειῶν, ἐγείρουσι ναοὺς πρὸς τὸν Ἰεοβᾶν, καὶ διαδίδουσι τὸν λόγον καὶ τὰ διατάγματα αὐτοῦ καθ' ὅλην τὴν χώραν, ἐνῷ ἡ ἀσεβὴς ἐπίῤῥοια ἑνὸς μόνου κακουργήματος ἰσοσταθμίζει ἢ σχεδὸν ἰσοσταθμίζει τὸ ὅλον ἀγαθόν.

Σεῖς δὲ σεβάσμιοι καὶ ἔντιμοι ἄνδρες, οἵτινες ὑψώθητε εἰς τὰς νομοθετικὰς ἕδρας μεταξὺ τοῦ ἐλευθερωτάτου ἔθνους, καὶ τοῦ προωρισμένου ν' ἀπο-

κατασταθῇ τὸ μέγιστον πάντων, καὶ τὸ ὁποῖον δύναται νὰ γείνῃ τὸ εὐδαιμονέστατον ἐπὶ τῆς γῆς, δύνασθε, ἢ θέλετε νὰ ἦσθε θεαταὶ ἀτάραχοι τῆς πορείας τοῦ φοβεροῦ τούτου κακοῦ; Νὰ ὑποσκάπτῃ αὐτὸ ἐν σκότει, καὶ νὰ ὑψόνῃ ἀφόβως τὴν γιγαντώδη μορφήν του εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ νὰ σκάπτῃ ἐκ προμελέτης τὸν τάφον τῶν ἡμετέρων ἐλευθεριῶν, καὶ νὰ ἐνταφιάζῃ τὴν ἐσχάτην ἐλπίδα τῶν δεδουλωμένων ἐθνῶν· καὶ ὅμως νὰ μὴν ἐνεργῆται τίποτε ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς κυβερνήσεως διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ὁ λυμεών; Μετὰ τῆς συνδρομῆς πεφωτισμένης κοινῆς γνώμης, σεῖς ἔχετε τὴν δύναμιν δραστικωτάτης νομοθεσίας· καὶ διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς σας, σεῖς ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἔχετε τὰς ἀξιολογωτάτας εὐκαιρίας νὰ σχηματίσητε ὀρθὴν καὶ ἀκάθεκτον κοινὴν γνώμην ὑπὲρ τῆς ἐγκρατείας. Μεγάλη δύναμις ἐνεπιστεύθη εἰς σᾶς διὰ νὰ ἐμποδίσητε καὶ νὰ ἐκριζώσητε τὸ κακὸν τοῦτο, καὶ νὰ διοχετεύσητε εἰς τοὺς ἀπωτάτω αἰῶνας πλατύτερα, καὶ βαθύτερα, καὶ διαυγέστερα τὰ ῥεῖθρα τῆς ἐθνικῆς εὐημερίας. Σώσατε ἡμᾶς διὰ τῆς σοφίας καὶ εὐσταθείας σας· σώσατε ἡμᾶς διὰ τοῦ ἰδίου σας παραδείγματος, καὶ ἡμεῖς, κατὰ χρέος, θέλομεν εὔχεσθαι ὑπὲρ ὑμῶν.

Ἐὰν ἐδυνάμην νὰ συγκαλέσω πέριξ ἐμοῦ εἰς

μίαν εὐρυχωροτάτην σύναδον τοὺς ἐγκρατεῖς νέους τῆς πατρίδος μας, ἤθελα εἰπεῖ πρὸς αὐτούς· Ἐλπίδες τοῦ ἔθνους, εὐλογημένοι νὰ ἦσθε ἀπὸ τὸν Θεὸν τώρα εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητός σας. Ἀλλὰ προσέχετε εἰς τὰ διαβήματά σας· διότι ἔχιδναι, καὶ σκορπιοὶ, καὶ βασιλίσκοι περιστοιχίζουσι τὴν ὁδόν σας. Παρατηρήσατε τὴν ἀμέσως προηγηθεῖσαν γενεάν· ἡ αὐγὴ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἦτον ἀνέφελος, καὶ ηὔγαζεν ἐξίσου λαμπρῶς ὡς ἡ ἰδική σας· ἀλλὰ θεωρήσατε αὐτοὺς τώρα δεδηγμένους, ἐξωγκωμένους, ἐξησθενημένους, φλεγμένοντας, ἀκολάστους, ἀργοὺς, πτωχοὺς, ἀσεβεῖς, καὶ διεφθαρμένους, καὶ μὲ χωλὸν βῆμα συρομένους εἰς ἀπάντησιν προώρου θανάτου! Αἱ λαμπραὶ προσόψεις αὐτῶν εἶναι συννεφωμέναι, καὶ ὁ ἥλιός των ἔδυσε διὰ νὰ μὴν ἀνατείλῃ ποτὲ πλέον. Οὐδεμία τῶν ἰδίων αὐτῶν οἰκιῶν δέχεται αὐτοὺς, καταβαίνουσι δὲ ἀπὸ πτωχοτέρας εἰς πτωχοτέραν κατάσασιν, καὶ ἀπὸ σκληροτέρας εἰς σκληροτέραν δίαιταν, καθόσον ἡ ἀπροβλεψία καταξηραίνει τοὺς πόρους των. Ἤδη δὲ, ποῖοι εἶναι οἱ ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη αὐτῶν μὲ κεκαλυμμένα πρόσωπα καὶ φορέματα πένθους; Ἐκεῖνος μὲν εἶναι πατὴρ, ἐκείνη δὲ μήτηρ, τῶν ὁποίων αἱ πολιαὶ τρίχες ὑπάγουσι μὲ λύπην εἰς τὸν τάφον. Ἐκείνη δὲ εἶναι ἀδελφὴ,

θρηνοῦσα συμφορὰς τὰς ὁποίας ἀδυνατεῖ νὰ σταματήσῃ. Ἐκείνη δὲ εἶναι ἡ συντετριμμένη τὴν καρδίαν σύζυγος· ἐκεῖνα δὲ εἶναι τὰ τέκνα, τὰ ἀτυχῆ ἀθῶα τέκνα, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ πατὴρ κατέλιπε μόνον κληρονομίαν αἰσχύνης, καὶ γυμνότητος, καὶ τῆς θρήνου. Καὶ εἶναι αὕτη, ἀγαπητοὶ νεανίαι, ἡ ἱστορία τῆς διαγωγῆς σας; Εἰς ταύτην τὴν σκηνὴν τῆς θλίψεως θεωρεῖτε τὴν εἰκόνα τῆς μελλούσης καταστάσεως ὑμῶν αὐτῶν; Αὕτη εἶναι ἡ πτωχεία καὶ ἡ ἀσθένεια, ἥτις ὡς ἀνὴρ ἔνοπλος θέλει σᾶς ἁρπάσει; Καὶ μέλλουσιν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ μητέρες, καὶ ἀδελφαὶ, καὶ σύζυγοι, καὶ τέκνα, νὰ διαδεχθῶσιν αὐτοὺς οἵτινες, τώρα βαδίζουσιν εἰς τὴν πένθιμον ταύτην πομπὴν, θρηνοῦντες καθόσον προβαίνουσι; Ναὶ, ὅσον λαμπρὰ καὶ ἂν ἦναι ἡ αὐγή σας, ὅσον μεγάλαι καὶ ἂν ἦναι αἱ πάλλουσαι ἐλπίδες σας, αὕτη εἶναι καὶ ἡ μεσημβρία καὶ ἡ νὺξ ὑμῶν, ἐὰν δὲν ἀποφύγητε τὰς ἕξεις ἐκείνας τῆς ἀκρασίας αἱ ὁποῖαι κατέστησαν οὕτω ταχέως τὴν ἡμέραν αὐτῶν ἡμέραν συννεφῆ καὶ σκοτεινοτάτην. Ἐὰν συχνάζετε εἰς ἑσπερινὰ καταγώγια ἑταιρικῶν πότων, ἐὰν ἀρχίσητε πίνοντες καθ' ἑκάστην ὀλίγον τι, ἐγκρατῶς, φρονίμως, σεῖς οἱ ἴδιοι εἶσθε, τοὺς ὁποίους θεωρεῖτε ὡς εἰς κάτοπτρον.

Ἐὰν ἠδυνάμην νὰ ἐκλέξω εἰδικάς τινας τάξεις

ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ὁποίους ν' ἀποτείνω τὸν λόγον. Πρὸς τὸν γεωργὸν ἢ τὸν βιομήχανον νεανίαν ἤθελα εἰπεῖ· Μακάριε ἄνθρωπε, τὸ ἐπιτήδευμά σου εἶναι ὠφέλιμον καὶ ἔντιμον, καὶ δὶ ἐγκρατείας καὶ φιλεργίας προχωρεῖς εἰς εὐπορίαν, καὶ ἀνατρέφεις πέριξ σοῦ οἰκογένειαν εὐτυχῆ, καὶ διαδίδεις εἰς αὐτὴν, ὡς κληρονομίαν πολύτιμον, τὸ λαμπρὸν ὄνομά σου. Ἀλλὰ στρέψον τὸ βλέμμα σου πρὸς τὰ πέριξ, δὲν ὑπάρχουσι τινὲς οἱ ὁποῖοι, εὐτυχεῖς ἄλλοτε ὡς σὺ, ἔχασαν ἤδη καὶ ὑγείαν, καὶ ὑπόληψιν, καὶ περιουσίαν; Τί ἤθελε σὲ παρακινήσει νὰ κάμῃς ἀνταλλαγὴν μὲ αὐτοὺς τῆς καταστάσεώς σου; Καὶ ὅμως, ὡς εἶναι βεβαία ἡ ὥρα τῆς σπορᾶς καὶ τοῦ θέρους, ἐὰν πίνῃς καθ' ἑκάστην, εἰς ὡρισμένας ὥρας, καὶ ὑπάγῃς ἀπὸ ἑσπέραν εἰς ἑσπέραν εἰς τὰ καταγώγια τῶν ἑταιρικῶν πότων, ἢ σταματᾷς διὰ νὰ λάβῃς τι δροσιστικὸν ἐνῷ ἐμβαίνεις ἢ ἐξέρχεσαι ἀπὸ πόλιν ἢ χωρίον, καὶ ἡ ἰδική σου κατάστασις θέλει εἶσθαι τοιαύτη ὁποία ἡ τῶν κατηφανισμένων ἐκείνων γεωργῶν καὶ βιομηχάνων τῶν πέριξ σοῦ.

Πρὸς ἄλλον δὲ ἤθελα εἰπεῖ· Σὺ εἶσαι ἄνθρωπος πλούσιος, καὶ δύνασαι νὰ πίνῃς μέχρι τῆς ἀποσβέσεως τῆς ζωῆς σου, χωρὶς κίνδυνον πτωχείας. Ἀλλὰ παρατήρησε τὸν γείτονά σου, τὸ ἐξωγκω-

μένον αὐτοῦ πρόσωπον, καὶ τὸ πεφλογωμένον ὄμμα, καὶ τὰ πεφλυκταινωμένα χείλη, καὶ τὴν τρέμουσαν χεῖρα· καὶ αὐτὸς πλούσιος εἶναι καὶ δύναται ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ ἀκρασίαν χωρὶς φόβον πτωχείας.

Ἐρωτᾷς, «Τί ἔχω ἐγὼ νὰ κάμω μὲ τοιαῦτα παραδείγματα;» Οὐδέν, ἐὰν σωφρονισθῇς ἐξ αὐτῶν. Ἀλλ' ἐὰν καὶ σὺ προσκολλᾶσαι εἰς τὸ πρωϊνὸν στομαχικὸν ποτὸν, καὶ τὸ μεσημβρινὸν ὀρεκτικὸν, καὶ τὸ ἑσπερινὸν ποτήριον, εἰς ταῦτα τὰ σύμβολα τοῦ ὀλέθρου ἔχεις τὰ μνημεῖα τοῦ ἰδίου σου ἀθλίου τέλους· διότι τὰ αὐτὰ αἴτια, εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις, θέλουσι φέρει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα.

Πρὸς δὲ τὸν φιλόστοργον σύζυγον ἤθελα εἰπεῖ· Ἰδὲ τὴν γυναῖκα τοῦ κόλπου σου, νέαν καὶ ὡραίαν ὡς τὴν αὐγήν· καὶ ὅμως ἡ ἡμέρα αὐτῆς δύναται νὰ θολωθῇ μὲ σύννεφα, καὶ ὅλαι σου αἱ πρωϊναὶ ἐλπίδες νὰ μαρανθῶσιν· ἐπ' αὐτὴν δύναται νὰ ρίψῃ τὴν χεῖρά του ὁ ἄγριος λυμεών, καὶ νὰ ἐμφυτεύσῃ εἰς τὸ ὑγιηρὸν ἐκεῖνο σῶμα τὰ σπέρματα τῆς νόσου, καὶ νὰ διαδώσῃ εἰς τὰς ἑπομένας γενεὰς τὴν κληρονομίαν τῆς κακουργίας καὶ θλίψεως. Δὲν θέλεις ἐπαγρυπνεῖ αὐτὴν με ἄγρυπνον διαπαντὸς στοργὴν, καὶ ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν κα-

τοικίαν σου τὰς ἀφορμὰς τοῦ πειρασμοῦ καὶ ὀλέθρου; Προσκάλεσον πέριξ σοῦ τὰ ὑγιῆ καὶ εὐειδῆ τέκνα σου. Θέλεις φέρει τὸ μίασμα εἰς τοιοῦτον κύκλον; Τὰ σπινθηροβολοῦντα ἐκεῖνα ὄμματα νὰ φλογωθῶσιν; αἱ ῥοδιναὶ ἐκεῖναι παρειαὶ νὰ ἐκπυρωθῶσι καὶ νὰ ἐξογκωθῶσιν; ἡ γλυκεῖα ἐκείνη πνοὴ νὰ μολυνθῇ; τὰ κόκκινα ἐκεῖνα χείλη νὰ φλυκταινωθῶσι; καὶ ὁ ζωτικὸς ἐκεῖνος τόνος ἀκαταπαύστου φαιδρότητος νὰ μεταβληθῇ εἰς τρόμον καὶ μελαγχολίαν; αἱ συναρθρώσεις ἐκεῖναι αἱ τοσοῦτον συμπαγεῖς νὰ ἐκλυθῶσιν; ἡ ἀνατέλλουσα ἐκείνη διάνοια νὰ ἐπισκοτισθῇ; ἡ φιλόφρων ἐκείνη εὐαισθησία νὰ ναρκωθῇ, καὶ αἱ πρὸς τὴν ἁγιότητα καὶ τὸν οὐρανὸν ἱκανότητες ἐκεῖναι νὰ πληρωθῶσιν ἁμαρτίας, καὶ νὰ « παρασκευασθῶσιν εἰς ἀπώλειαν; » Ὦ, σὺ πάτερ, διὰ τοῦτο τὸ τέλος ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔχυσε τὸ αἷμά του ὑπὲρ τῶν πολυτίμων τέκνων σου; ἵνα, ἐγκαταλειφθέντα καὶ μάλιστα παρακινηθέντα ὑπὸ σοῦ, ν' ἀφανίσωσιν ἑαυτὰ, καὶ νὰ διαπεράσωσι τὴν καρδίαν σου μὲ πολλὰς θλίψεις; Ἤθελες ἀφήσει τὸν λύκον νὰ ὁρμήσῃ εἰς τὴν μάνδραν σου μεταξὺ τῶν ἁπαλῶν ἀρνίων; Ἤθελες στείλει τὸ ποίμνιόν σου νὰ βόσκῃ πέριξ σπηλαίου λεόντων; Κλεῖσε λοιπὸν τὰς θύρας σου ἐναντίον ἀγριωτέρου ἐξολοθρευτοῦ· καὶ ἐμ-

πόδισε τὰ ἀθάνατα τέκνα σου ἀπὸ τὸ νὰ πατήσωσι τὸν πόδα εἰς καταγώγια κινδυνωδέστερα παρὰ τὸ σπήλαιόν των. Ἐάν τις ὑπερμεγέθης ὄφις ἐπέπιπτεν αἴφνης εἰς ἓν τῶν μικρῶν σου τέκνων εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ περιήλιττε τὸ σῶμα αὐτοῦ μὲ τὰς ψυχρὰς καὶ ἐλαστικὰς σπείρας του, συσφίγγων θανατηφόρως αὐτὰς κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, πόσον αἱ γοερὰι φωναὶ αὐτοῦ ἤθελον διαπεράσει τὴν ψυχήν σου, καὶ οἱ ἐκπιεζόμενοι βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ αἱ σπασμώδεις ἀγωνίαι, καὶ αἱ ἱκετευτικαὶ χεῖρες ἤθελον προσθέσει πτέρυγας εἰς τοὺς πόδας σου καὶ ὑπερφυσικὴν δύναμιν εἰς τοὺς βραχίονάς σου! Εἰς ταύτην δὲ τὴν περίπτωσιν ἐδύνασο νὰ πλησιάζῃς μετ' ἐλπίδος εἰς λύτρωσιν αὐτοῦ. Ἡ ὀξεῖα αἰχμὴ τοῦ ξίφους ἐδύνατο νὰ διακόψῃ τὴν ἐλαστικὴν σπεῖραν καὶ νὰ σώσῃ τὸ θῦμα, τὸ ὁποῖον, ἅμα ἀπολυθῇ, πνέει ἐλευθέρως, καὶ συνέρχεται πάλιν εἰς τὴν ὑγιᾶ του κατάστασιν. Ἀλλὰ τῆς ἀκρασίας ὁ ὄφις περιελίττει τὸ σῶμα τοῦ τέκνου σου περιελιγμὸν θανατωδέστερον, καὶ ἀποσπᾷ ἐξ αὐτοῦ ὀξυτέρας βοὰς θλίψεως, καὶ τοὺς πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ ἀγῶνάς σου ἐμπαίζει μὲ σπεῖραν τὴν ὁποίαν οὐδεὶς σίδηρος δύναται νὰ χωρίσῃ. Σὺ δὲ, ὡς ὁ Λαοκόων, δύνασαι μόνον νὰ θεωρῇς ἀνὰ ἓν τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ κατασυν-

τριβόμενα, ἑωσοῦ παύσωσιν αἱ ἀγωνίαι του; καὶ αἱ κραυγαί του κατασιγασθῶσιν εἰς τὸν θάνατον.

Πρὸς πάντας δὲ ὅσων οἱ ὀφθαλμοὶ διῆλθον τὰς σελίδας ταύτας, ἤθελα εἰπεῖ· Ἀποφασίσατε νὰ σωφρονισθῆτε δι' ἀποχῆς ὁλοκλήρου, πρὶν κλείσητε τὸ βιβλίον.

Ἐνόσῳ τὰ ἐπιχειρήματα εἶναι σαφῆ, καὶ ἡ ἐντύπωσις αὐτῶν νεαρὰ, καὶ ἡ κρίσις σας πεπεισμένη, καὶ τὸ συνειδός σας ἔξυπνον, ἀποφασίσατε, ὄχι σχεδὸν, ἀλλ' ἐντελῶς. Ἡ παροῦσα στιγμὴ ἐνδέχεται νὰ ἦναι ἡ ἀποφασίζουσα τὴν τύχην σας διὰ παντός! Ὅπως τώρα ἀποφασίσητε ἢ νὰ ἀπέχητε ἢ νὰ ἐπιμένητε εἰς τὴν τοιαύτην ἀπόλαυσιν, οὕτως ἐνδέχεται νὰ ἦναι καὶ ὁ χαρακτὴρ ὑμῶν καὶ εἰς ταύτην τὴν πρόσκαιρον ζωὴν καὶ εἰς τὴν αἰώνιον. Ἀποφασίσατε πρὸς τούτοις ν' ἀποκλείσητε πάραυτα τὰ καυστικὰ πνεύματα ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν σας, καὶ ἀπομακρύνατε ἀπὸ τὴν ὄψιν αὐτῶν τὰ μνημεῖα τῆς παρελθούσης μωρίας καὶ κινδύνου. Καὶ ἂν πρὸς ἰατρικοὺς σκοποὺς φυλλάττητε καυστικὰ πνεύματα εἰς τὴν οἰκίαν σας, ἂς ἦναι τεθειμένα μεταξὺ ἄλλων ἰατρικῶν, καὶ ἐπιγεγραμμένα οὕτω· «Μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς.» (Κολ. β'. 21.)

Ἐὰν θέλετε νὰ κανονίζητε τὴν διαγωγήν σας

διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ νὰ δώσητε τὸν ἔσχατον λογαριασμόν σας μὲ χαρὰν, σταθμίσατε καλῶς τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὑπὲρ τῆς παύσεως τοῦ ἐμπορίου τῶν καυστικῶν πνευμάτων ὡς παρανόμου ἐνώπιον Θεοῦ. Καὶ « ἂν ἡ δεξιά σου χεὶρ σὲ σκανδαλίζῃ, κόψε την· καὶ ἂν ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σὲ σκανδαλίζῃ, ἔβγαλέ τον. » (Ματθ. ε΄. 29, 30.) Μὴν ἀναφέρητε ζημίαν καὶ κέρδος· διότι τίς δύναται ν' ἀποκριθῇ περὶ τοῦ αἵματος ψυχῶν; καὶ » τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ τὴν ψυχήν του ζημιωθῇ; » (Ματθ. ις΄. 26.) « Οὐαὶ εἰς τὸν πλεονεκτοῦντα πλεονεξίαν κακὴν διὰ τὸν οἶκόν του, διὰ νὰ θέσῃ τὴν φωλεάν του ὑψηλὰ, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ κακοῦ! Ἐβουλεύθης αἰσχύνην εἰς τὸν οἶκόν σου, ἐξολοθρεύων πολλοὺς λαοὺς, καὶ ἡμάρτησες κατὰ τῆς ψυχῆς σου. Διότι ὁ λίθος ἀπὸ τὸν τοῖχον θέλει βοήσει, καὶ τὰ ξυλοδέματα θέλουν ἀποκριθῇ εἰς αὐτόν. Οὐαὶ εἰς τὸν οἰκοδομοῦντα πόλιν μὲ αἵματα, καὶ θεμελιόνοντα πόλιν μὲ ἀδικίας! Ἰδοὺ, δὲν εἶναι τοῦτο ἀπὸ τὸν Κύριον τῶν δυνάμεων, νὰ μοχθῶσιν οἱ λαοὶ διὰ τὸ πῦρ, καὶ τὰ ἔθνη νὰ ἀποκάμνωσι διὰ τὴν ματαιότητα; »

Οἱ περὶ τῶν αἰτιῶν καὶ τῶν συμπτωμάτων τῆς ἀκρασίας λόγοι ἂς ἀναγινώσκωνται μεγαλο-

φώνως εἰς τὴν οἰκογένειάν σας τοὐλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους, ὥστε τὸ δόλιον καὶ τρομερὸν αὐτὸ κακὸν νὰ μὴ προσκολλήσῃ ἀνεπαισθήτως τὴν σιδηρᾶν του χεῖρα ἐφ' ὑμᾶς ἢ ἄλλον τινα τῆς οἰκογενείας σας· καὶ, ἐὰν ὁ εἷς δὲν αἰσθανθῇ τὸν κίνδυνόν του, νὰ αἰσθανθῇ αὐτὸν ὁ ἄλλος, καὶ νὰ δώσῃ ἔγκαιρον νουθεσίαν. Μυριάδες κατὰ πᾶν ἔτος δυνατὸν νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, διὰ μόνης τῆς παρατηρήσεως τῶν αἰτιῶν καὶ τῶν συμπτωμάτων τῆς ἀκρασίας.

Τέλος δὲ πάντων, ἀφοῦ ἐξασφαλίσητε τὴν ἰδίαν σας οἰκογένειαν, ἂς ἐκταθῇ ἡ φιλανθρωπία σας καὶ πρὸς τοὺς πέριξ. Δείχθητε εἰς τὴν γειτονείαν σας, καὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς συναναστροφῆς καὶ ἐπιῤῥοῆς σας, ταπεινοί, φιλόφρονες, ἀποφασιστικοὶ μεταῤῥυθμισταί. Μικρὸν εἶναι τὸ ὄφελος, ὅτι ἀνεκαλύφθησαν τὰ αἴτια, τὰ συμπτώματα, τὰ κακὰ καὶ ἡ θεραπεία τῆς ἀκρασίας, ἐὰν τὸ βιβλιάριον τοῦτο ἀφεθῇ νὰ διέλθῃ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀσήμως καὶ βραδέως τὴν ἡμετέραν χώραν· ἀλλ' ἐὰν πᾶς ὅστις ἐγκρίνῃ αὐτὸ συνδράμῃ εἰς τὴν διάδοσίν του, δυνατὸν εἰσέτι νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς πᾶσαν οἰκογένειαν, καὶ νὰ σώσῃ μυριάδας μυριάδων ἀπὸ πρόσκαιρον καὶ αἰώνιον ὄλεθρον.

Δὲν ἐπιποθῶ λαμπρὸν καὶ ἀθάνατον ὄνομα· ὁ

πόθος τῆς καρδίας μου καὶ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν δέησίς μου ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν μου εἶναι, τὸ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὴν ἀκρασίαν, τὸ νὰ διατελῇ ἐλεύθερον τὸ ἀγαπητὸν ἡμῶν ἔθνος, καὶ ν' ἀποκατασταθῇ μέγα καὶ ἐνάρετον.

ΤΕΛΟΣ, ΚΑΙ ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ!

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Beecher, Lyman,

Vorlesungen über Unmässigkeit [Nichtlateinische Schriftzeichen]

1841
Mor. 91
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10595791-5